

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLA PRO ZDRAVÝ ŽIVOT

Základní škola a Mateřská škola Štěpánov nad
Svratkou,
okres Žďár nad Sázavou, příspěvková organizace

Obsah

1. Identifikační údaje.....	5
2. Charakteristika školy.....	7
2.1 Velikost a úplnost školy	7
2.2 Vybavení školy.....	7
2.3 Charakteristika pedagogického sboru	7
2.4 Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce.....	7
2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	8
2.6 Školská rada	8
2.7 Umístění školy.....	8
3. Charakteristika ŠVP	9
3.1 Zaměření školy	9
3.2 Cíle, výchovné a vzdělávací strategie	9
3.3 Strategie naplňování klíčových kompetencí	13
3.4 Začlenění průřezových témat	14
3.5 Školní poradenství.....	19
3.6 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	19
3.7 Péče o talentované a mimořádně nadané žáky	19
3.8 Školní družina	19
3.9 Zájmové kroužky.....	20
3.10 Základní umělecká škola.....	20
4. Učební plán	21
4.1 UČEBNÍ PLÁN - 1. STUPĚŇ	21
4.2 UČEBNÍ PLÁN - 2. STUPĚŇ	22
4.3 Poznámky k učebnímu plánu	23
5. Učební osnovy.....	25
5.1 Jazyk a jazyková komunikace	25
5.1.1 Český jazyk (ČJ).....	25
5.1.2 Anglický jazyk.....	38
5.1.3 Německý jazyk	45
5.2 Matematika a její aplikace.....	49
5.2.1 Matematika (M).....	49
5.2.2. Finanční matematika.....	61
5.3 Informační a komunikační technologie.....	64
5.3.1 Informatika	64
5.3.2 Psaní na klávesnici.....	69
5.4 Člověk a jeho svět	71
5.4.1 Prvouka.....	72
5.4.2 Cvičení z Prvouky	77
5.4.2 Vlastivěda	84
5.4.3 Přírodověda.....	89
5.5 Člověk a společnost.....	93
5.5.1 Dějepis	93
5.5.2 Občanská výchova.....	101
5.6 Člověk a příroda	107
5.6.1 Fyzika	107
5.6.2 Chemie.....	114
5.6.3 Přírodopis.....	120
5.6.4 Zeměpis	126
5.7 Umění a kultura.....	132

5.7.1 Hudební výchova.....	132
5.7.2 Výtvarná výchova.....	140
5.8 Člověk a zdraví.....	149
5.8.1 Tělesná výchova	149
5.8.2 Výchova ke zdraví.....	158
5.9 Člověk a svět práce	162
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	171
6.1 Hodnocení žáků.....	171
6.1.1 Zásady hodnocení prospěchu a chování:	171
6.1.2 Základní pravidla pro použití klasifikace:	171
6.1.3 Základní pravidla pro použití slovního hodnocení:	171
6.1.4 Kritéria pro hodnocení.....	172
6.1.5 Formy ověřování vědomostí a dovedností žáků.....	172
6.1.6 Sebehodnocení žáků	173
6.2 Vysvědčení	173
6.3 Autoevaluace školy	174
7. Seznam zkratk	175
9. Změny a doplnění ŠVP	176
Přílohy ŠVP:	177

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání - Škola pro zdravý život

Předkladatel:
Název školy: Základní škola a Mateřská škola Štěpánov nad Svratkou, okres Žďár nad Sázavou, příspěvková organizace

Adresa školy: 592 63 Štěpánov nad Svratkou 159

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 70 88 59 66
RED-IZO: 600 130 045
IZO: 102 931 887

Kontakt: tel: 566 560 535
e-mail: zs.stepanov@seznam.cz

<http://www.zsstepanovns.cz>

Koordinátorky ŠVP: Mgr. Dáša Kameníková
Mgr. Petra Stárková
Mgr. Alena Boháčová

Zřizovatel: Obec Štěpánov nad Svratkou

Adresa: 592 63 Štěpánov nad Svratkou 23

Kontakt: tel: 566 560 532
e-mail: obec@stepanovnadsvratkou.cz

Součásti školy: Mateřská škola
Základní škola
Školní družina
Školní výdejna MŠ
Školní jídelna ZŠ

Detašované pracoviště: ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem

ŠVP zpracován podle RVP pro základní vzdělání.

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2013

Školská rada projednala ŠVP dne 30. 8. 2013.

Standardy pro základní vzdělávání (ČJ,AJ,M) zapracovány do plánů práce, ke ŠVP přidány formou příloh.

.....
Mgr. Jiří Dufek, ředitel školy

razítko školy

2. Charakteristika školy

2.1 Velikost a úplnost školy

Základní škola a Mateřská škola Štěpánov nad Svratkou, příspěvková organizace je úplnou základní školou s devíti postupnými ročníky. Na 1. stupni jsou v současné době žáci ve spojených třídách. Na 2. stupni je vyšší počet dětí (ve třídě průměrně mezi 15 – 18 žáky), ročníky jsou posílány žáky z malotřídních škol z Prosetína a z Víru. Kapacita školy je 265 žáků. V budově je umístěna i mateřská škola. Nově zrekonstruovaná budova školy stojí v malebném prostředí údolí řeky Svratky na okraji vesnice.

2.2 Vybavení školy

V budově školy se nachází 10 tříd, kromě kmenových učeben jsou třídy speciálně upravené pro výuku jazyků, zeměpisu a dějepisu, hudební výchovy, výtvarné výchovy, fyziky a přírodopisu. Máme možnost využívat multifunkční učebnu s 20 počítači připojenými k internetové síti a interaktivní tabuli. Vybavení učeben se postupně modernizuje, do dalších tří tříd byly instalovány interaktivní tabule. Většina školních učeben byla vybavena novým nábytkem. Žákovská knihovna byla přestěhována z chodby do samostatné místnosti. K pohybovým aktivitám žáci využívají tělocvičnu a dvě hřiště. V budově je zmodernizovaná školní kuchyně a jídelna, odpovídající předpisům EU. Děti mají možnost využívat školní družinu a upravenou školní zahradu. Škola má světlé, čisté, estetické prostory. Na vzhledu školy se podílejí ve velké míře i žáci a učitelé. Škola má kvalitní hygienické zázemí (šatny, WC, sprchy – vše v souladu s hygienickými normami).

Všichni učitelé mají volný přístup k internetu, většina kabinetů je vybavena počítači, používají tiskárnu, kopírku, společně se schází ve sborovně.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Na škole v současné době působí průměrně 12 odborně kvalifikovaných učitelů a dvě vychovatelky ve školní družině. Výchovná poradkyně má určené konzultační hodiny, stejně tak jako metodička prevence. Většina učitelů ovládá cizí jazyk. Celý kolektiv prošel školením práce na počítači. V rámci dalšího vzdělávání se učitelé proškolují v akreditovaných kurzech MŠMT. Mimo akreditovaných seminářů se učitelé účastní i neakreditovaných, pokud svou náplní odpovídají požadavkům, které učitelé na daný seminář mají.

2.4 Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

Pedagogové vzájemně spolupracují při akcích školy a na školních projektech. Rovněž se prezentují při kulturních vystoupeních žáků naší školy. Každoročně probíhá netradiční zápis dětí do první třídy. Úzce vzájemně spolupracujeme s MŠ (kulturní akce, setkání prvňáků a předškoláků) i s obcí. Žáci naší školy obohacují svým vystoupením řadu akcí (národopisný kroužek, pěvecký sbor). Škola se připojila k celorepublikovému projektu Celé Česko čte dětem. Škola se zúčastňuje celé řady soutěží regionálního i celorepublikového charakteru, v regionu získala mnohá ocenění. Třídní kolektivy jezdí na řadu exkurzí, jedenkrát za dva roky škola pořádá lyžařský výcvik. Rodiče jsou o činnostech školy informováni prostřednictvím žakovských knížek, třídních schůzek a webových stránek školy.

V současné době nemá škola mezinárodní spolupráci.

2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Třídní schůzky se konají 2x ročně. Rodiče žáků 9.tříd se navíc schází s pedagogy před vyplňováním přihlášek na střední školy a učiliště. Škola je seznamuje s dalšími možnostmi studia a uplatnění žáka formou besed se zástupci vybraných SOU a SŠ.

Po dohodě s vyučujícími lze konzultovat prospěch i výchovné problémy operativně během celého školního roku. Všichni rodiče na začátku školního roku dostávají informační leták s výsledky práce v předešlém školním roce, harmonogramem akcí a organizací stávajícího školního roku. Pro rodiče i veřejnost jsou k dispozici pravidelně aktualizované webové stránky školy. Rodiče mohou své připomínky a podněty uplatňovat i přes školskou radu.

Škola organizuje akce pro veřejnost..

Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickým centrem.

Jsme v úzkém kontaktu s obecním úřadem.

Využíváme služeb školní i obecní knihovny.

Zapojujeme se do humanitárních akcí.

Spolupracujeme s okolními školami (Vír, Prosetín). Společně realizujeme projekty, jejichž cílem je rozvoj komunikace a přizpůsobivosti žákovských kolektivů.

2.6 Školská rada

V naší škole vznikla na základě Zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) § 167, § 168 školská rada. Je složena ze tří členů. Funkční období členů školské rady je tři roky a školská rada zasedá nejméně dvakrát ročně. Rodiče, ale i veřejnost, mají možnost se kdykoliv s problémem obrátit nejen na vedení školy, ale i na školskou radu při ZŠ Štěpánov nad Svratkou.

2.7 Umístění školy

Základní škola se nachází na okraji malebné vesnice Štěpánov nad Svratkou, v hlubokém údolí řeky Svratky nad soutokem s Hodonínkou. Celá vesnice je ze všech světových stran obklopena strmě vzrůstajícími kopci s lesy a pastvinami. Od 9. listopadu 1995 je součástí přírodního parku Svratecká hornatina.

Přírodní park Svratecká hornatina zaujímá část Českomoravské vrchoviny ve východní polovině okresu Žďár nad Sázavou. Kraj Vysočina, ve kterém naše škola leží, se stal členem organizace zdravých měst a regionů a nese titul "zdravý kraj Vysočina". Výhodou této oblasti je zachované čisté životní prostředí. Žáky naší školy bychom chtěli vést k ochraně zdravých životních podmínek, zachování a podpoření přírodní a kulturní hodnoty této vyvážené krajiny.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Náš ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí RVP.

Priority školy jsou v souladu s motivačním názvem „Škola pro zdravý život“. Zdravý život a životní styl vyžadují nejen starost o tělesné a duševní zdraví, ale i o dobré mezilidské vztahy. Je kladen důraz na všestranný rozvoj osobnosti každého dítěte, je respektována jeho individualita. Snažíme se věnovat stejnou péči žákům nadaným a i těm slabším. Nejvíce povzbudí a motivuje k práci i pochvala.

Vedle intelektuálního rozvoje je důležité podporovat žáky i v oblasti manuálních dovedností. K plnohodnotnému životu patří i vztah k hudbě, sportu a estetice. Škola podporuje i organizuje s tím spojené soutěže a turnaje. Ke vzdělávání patří i možnost cestovat na vlastivědné výlety, za poznáváním regionu a za kulturou. S praxí se žáci seznamují formou exkurzí.

Škola je otevřená všem dětem. Pro žáky s tělesným postižením je vybudován bezbariérový přístup. K dětem s vývojovými poruchami učení je přistupováno individuálně, pracují s nimi kvalifikovaní pedagogové, popř. asistenti. Děti jsou plnohodnotně začleňovány do kolektivu vrstevníků.

Pro budoucí profesní i osobní život je nutné zaměřit se na prohlubování jazykových dovedností žáků a využívání moderních informačních technologií.

Cílem naší školy je pomoci vychovat člověka odpovědného za svoje chování, přízněného s přírodou, s demokratickými občanskými postoji a připraveného na další vzdělávání pro budoucí život.

3.2 Cíle, výchovné a vzdělávací strategie

Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program „Škola pro zdravý život“ se začal realizovat na naší škole od září 2007. Hlavní důraz klade škola na vzájemnou komunikaci, spolupráci a schopnost vyhledávat a zpracovávat informace. Důraz je především kladen na zdravý životní styl a výchovu ke slušnosti v mezilidských vztazích.

1. Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- využívání vhodnějších způsobů, strategií a metod efektivního vyučování
- k vyhledávání a třídění informací a jejich efektivní aplikaci v praktickém životě a v procesu učení
- k aktivnímu využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií

Strategie školy:

Žákům nabízíme práci na počítačích v rámci výuky odborných předmětů (informatika, práce na počítači), ostatních předmětů (výukové programy, vyhledávání informací na internetu...), kroužků i v rámci využití volného času.

Ve výuce aplikujeme různé formy výuky (skupinová práce, práce s literaturou,...).

Při výuce respektujeme a rozvíjíme zájem žáků o konkrétní problematiku. Zájem žáků podněcujeme prací na projektech.

Žáky seznamujeme s nabídkou knihoven v obci i v Bystřici nad Pernštejnem.

Umožňujeme žákům půjčovat si zdarma knihy ve školní knihovně, která je soustavně rozšiřována o nové tituly.

2. Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- samostatnému pozorování, experimentování, porovnávání získaných výsledků, jejich kritickému posuzování a získávání závěrů pro další využití
- chápání věcí, dějů a znalostí v souvislostech a na základě toho vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- vyhledávání vhodných způsobů řešení úkolů a aplikaci osvědčených postupů při řešení podobných úkolů a situací

Strategie školy:

Podporujeme žáky v účasti na různých soutěžích a předmětových olympiádách.

Ve výuce zařazujeme úkoly s více možnými řešeními a respektujeme vlastní postup žáka při řešení.

Nabízíme žákům problémové úlohy vyžadující kreativitu a logické uvažování.

3. Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci

Rozpracování cíle

Vedeme žáky

- k srozumitelnému vyjadřování své myšlenky, názoru v logickém sledu
- ke kultivovanému, souvislému a výstižnému ústnímu i písemnému projevu
- k rozvoji schopnosti naslouchat a porozumět jinému člověku
- k obhajobě vlastního názoru v kultivované diskusi použitím vhodné argumentace

Strategie školy:

Ve vyučování dbáme na správnou výslovnost a plynulý projev žáků.

Pravidla komunikace procvičujeme v rámci skupinové práce, v řízených rozhovorech se třídou a dalších formách společné práce.

Umožňujeme dětem vyjádřit své názory na dění ve škole a třídě prostřednictvím „tajné schránky“.

Se svými problémy mohou děti oslovit třídního učitele i ředitele školy.

4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Rozpracování cíle

Vedeme žáky

- ke spolupráci ve skupině, respektování pravidel práce v týmu, vytváření příjemné pracovní atmosféry
- k aktivní diskusi ve skupině, obhajobě vlastního názoru, ale i respektování názoru a zkušenosti jiných

Strategie školy:

Zaměřujeme se na práci ve skupinách.
Rozvíjíme adekvátní sebehodnocení i vzájemné hodnocení se.
Výsledky žákovské práce prezentujeme (nástěnky, školní akademie a vystoupení).
Společně oceňujeme úspěchy našich spolužáků (školní rozhlas, nástěnka).
Umožňujeme každému podílet se na úspěších.
Prezentujeme se v místním a regionálním tisku.

5. Připravovat žáky k tomu, aby se projevíli jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- sebevědomému vystupování, ale i schopnosti vcítit se do situace jiných
- k respektování přesvědčení a názoru jiných
- ke znalosti svých práv a povinností a jejich uplatnění v praktickém životě
- ke schopnosti hodnocení výsledků vlastní činnosti i činnosti jiných

Strategie školy:

Podporujeme žáky ve vyjadřování vlastních názorů („schránka důvěry“, komunikace s učiteli, ředitelem školy). Respektujeme jejich názor podpořený reálnými argumenty a totéž vyžadujeme od žáků.

Umožňujeme jim projevit jejich osobnostní rysy, vytvářet si vlastní žebříček hodnot.
Dbáme na to, aby žáci znali svá práva a trváme na plnění povinností.
Vedeme je k zodpovědnosti za své chování.

6. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- ochraně životního prostředí
- k ochraně kulturních a společenských hodnot
- ke schopnosti vcítit se do situace ostatních
- ke slušnému vystupování v mezilidských vztazích

Strategie školy:

Zapojujeme žáky do projektů ochrany životního prostředí.
Účastníme se projektů podporujících nemocné a handicapované lidi a zvířata.
Podporujeme pozitivní klima ve třídě.
Do společné práce zapojujeme všechny děti a učíme je vzájemné pomoci.

7. Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- ochraně vlastního zdraví a zdraví ostatních
- k bezpečnému zacházení s materiály, nástroji a vybavením
- k dodržování dohodnutých pravidel a povinností
- k poskytnutí účinné pomoci dle svých možností v situacích ohrožujících život a zdraví

Strategie školy:

Zařazujeme do vyučování relaxační chvílky.

Podporujeme pitný režim žáků.

Dbáme na vhodné hygienické podmínky při výuce, žáky vedeme k uvědomělému respektování tepelné pohody.

Zapojujeme se do projektů podporujících zdravý životní styl.

Ve školním stravování se zaměřujeme na zdravé stravování a vaření.

Při mimoškolních činnostech v přírodě podporujeme aktivní pohyb dětí.

Pro žáky prvního stupně organizujeme plavecký výcvik.

Žákům druhého stupně nabízíme lyžařský výcvik.

Pro žáky 2. stupně pravidelně pořádáme kurz - První pomoc do škol.

Pro žáky 6. ročníku je určen Adaptační kurz.

Jako prevenci negativních jevů zařazujeme programy společnosti Nadosah.

Poskytujeme žákům pestrou nabídku zájmových kroužků, které vycházejí ze zájmů žáků a podporujících jejich zdraví.

8. Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- vnímání kulturního a historického dědictví
- k citlivému vnímání tradic a kulturních hodnot

Strategie školy:

Seznamujeme žáky s vlastním kulturním dědictvím a tradicemi.

V projektech, exkurzích i výuce se zaměřujeme na poznávání osobností našeho kraje – rodáků.

Seznamujeme se s jinými kulturami a jejich tradicemi.

9. Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Rozpracování cíle

Vedeme žáky k

- využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech a jejich uplatnění pro vlastní rozvoj a přípravu na budoucí povolání
- k rozvoji podnikatelského myšlení, orientaci v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru
- k chápání podstaty, rizika a cíle podnikání

Strategie školy:

Rozvíjíme sebepoznání a sebehodnocení žáků.

Prostřednictvím různých školních i mimoškolních aktivit umožňujeme žákům poznat jejich zájmy a záliby.

Organizujeme projekty a exkurze, v nichž se žáci seznamují s různými povoláními a profesemi.

Prostřednictvím exkurze seznamujeme žáky s činností Úřadu práce.

3.3 Strategie naplňování klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- snažíme se pestrostí a vstřícností vytvářet příjemnou atmosféru pro výuku
- na každou otázku se snažíme najít odpověď
- je-li to v našich silách, snažíme se pomoci realizovat nápady žáků
- důležitá je pestrost výuky
- při hodnocení používáme v převaze pozitivní hodnocení
- vedeme žáky k pomoci nebo k samostatnému organizování některých akcí
- žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád
- učíme je pracovat s textem, vyhledávat informace a třídit je
- žáky vedeme k sebehodnocení a zdravému sebevědomí

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života
- kladně hodnotíme originální přístup k řešení úkolů
- vedeme žáky k využívání znalostí z různých předmětů a zdrojů i mimo školu
- učíme je logickému rozboru situace a vedeme je k schopnosti obhájit svoje řešení a postoje
- vysvětlujeme žákům, jak by se měli chovat v nebezpečných a krizových situacích
- problémů se nebojíme, ale řešíme je

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k otevřené, ale vhodné komunikaci
- učíme je obhajovat vlastní názor a také vyslechnout názor druhých
- důraz klademe na „kulturnost“ projevu
- ke komunikaci využíváme webové stránky i e-mail
- pomáháme dětem ze spádových škol v Prosetíně a ve Víru při začleňování do nového kolektivu v 6. ročníku, využíváme i adaptační kurzy
- pomáháme dětem nově příchozím při začleňování do nového kolektivu
- žáci předkládají k prezentaci a k obhajobě vlastní samostatné práce

Kompetence sociální a personální

- klademe důraz na skupinovou práci a výuku
- podporujeme vzájemnou pomoc při učení
- učíme žáky základům týmové práce
- vytváříme situace vhodné ke spolupráci, kdy se žáci navzájem potřebují
- dohlížíme a dbáme na střídání rolí ve skupině
- vedeme žáky k sebehodnocení a k udržování dobrých vztahů v kolektivu
- stanovujeme pravidla chování, na jejichž formulaci se žáci podílejí; tato potom důsledně dodržujeme
- udržujeme přátelskou atmosféru mezi žáky, pedagogy i ostatními zaměstnanci školy

Kompetence občanské

- vedeme žáky k demokratickým občanským postojům, odpovědnosti za svoje chování

- vypracováváme školní řád, který navazuje a reaguje na pravidla chování vytvořená ve třídách
- respektujeme individuální rozdíly mezi žáky-kulturní, národnostní
- vedeme je ke vztahu k přírodě a její aktivní ochraně
- organizujeme sběr léčivých bylin a odpadových surovin
- žáky zapojujeme do projektů

Kompetence pracovní

- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet schopnosti, které budou potřebovat pro další profesní život
- je vypracován celoškolní plán k volbě povolání, výuku doplňujeme o exkurze na různá pracoviště
- žáci 8. ročníku každoročně navštěvují IPS při Úřadu práce ve Žďáře nad Sázavou
- manuální zručnost a pracovní postupy jsou uplatňovány při výrobě předmětů na besídky a jarmarky
- žáci se zapojují do výzdoby tříd i školy
- v rámci pracovních činností získávají pracovní návyky a zkušenosti s pěstitelstvím na školním pozemku

3.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného i budoucího světa a jsou nedílnou součástí aktuálního vzdělávání. ŠVP vymezuje tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

Tématické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů jednotlivých oborů. Na naší škole nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale začleňujeme je do jednotlivých vyučovacích předmětů na 1. i na 2. stupni. Tématické okruhy průřezových témat jsou uvedeny v tabulkách učebních osnov vyučovacích předmětů.

Průřezová témata jsou na naší škole plněná také formou **kurzů a projektů**. Osvědčily se nám tyto akce, ve kterých se snažíme pokračovat:

- Adaptační kurz (6. ročník)
- Kurz první pomoci (8. ročník)
- Plavecký výcvik (3. – 4. ročník)
- Lyžařský výcvik (7. – 8. ročník; jednou za dva roky)
- Bruslení (5. – 9. ročník)
- Divadelní představení (1. – 9. ročník; vícekrát ročně, dle možností)
- Výchovné koncerty (1. – 9. ročník)
- Vlastivědné výlety (1. – 9. ročník; na druhém stupni i vícedenní)
- Exkurze – Voda, energie – Vířská přehrada (9. ročník)
- Vodárna Švařec (8. ročník)

- Planetárium – optika (8. ročník)
- Planetárium (1. – 5. ročník)
- Festival vzdělávání (9. ročník)
- Úřad práce – IPS (8. ročník)
- Nadosah (6. – 9. ročník)
- Projekty

Projekt Zdravé zuby (1. – 5. ročník):

"ZDRAVÉ ZUBY" je komplexním preventivním výukovým programem zubního zdraví, určeným k výuce na 1. stupni základních škol v celé České republice. Program je již tradiční součástí výchovy ke zdraví na I. stupni základních škol, je zařazen do předmětu **Prvouka** (1., 2., 3. ročník) a **Přírodověda** (4., 5. ročník). Škola tak má možnost systematicky a dlouhodobě působit na postoje dětí k zubnímu zdraví.

Cíl:

- zlepšit zubní zdraví dětí a mládeže a vytvořit tak předpoklady k zajištění zdravých zubů i u dospělé populace v budoucích letech
- motivovat všechny děti mladšího školního věku k návštěvě stomatologické ordinace

Průřezová témata – Plnění v jednotlivých vyučovacích předmětech

1) Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

Rozvoj schopností poznávání:

JČ 1. – 3., VV 1. – 3., VV 4. – 5., VL 4. – 5., HV 6. – 9., M 6. – 9., F 6.

Sebepoznání a sebepojetí:

VV 4. – 5., HV 4. – 5., HV 6. – 9., TV 6. - 7., TV 1. – 5., PŘV 4. – 5.,

VV 6. - 7., VV 8. - 9., TV 8. - 9., OV 8., VKZ 6. - 9.

Seberegulace a sebeorganizace:

TV 4. – 5., PŘV 4. – 5., JČ 1. - 5., JN 8., OV 8. - 9., TV 6. - 7.

Psychohygiena:

TV 1. – 5., TV 6. – 7., PŘV 4. – 5., TV 8. - 9., OV 8., VKZ 7. - 8.

Kreativita:

JČ 1. – 3., VV 1. – 3., VV 4. – 5., VV 6. – 7., HV 1. – 3., HV 4. – 5., HV 6. – 9.,

INF 6. – 7., PČ 1. – 5., M 4. – 5., TV 4. – 5., JČ 6. -9., VV 8. - 9.

Sociální rozvoj:

Poznávání lidí:

HV 4. – 5., HV 6. – 9., PRV 1. – 3., D 7., VKZ 6.

Mezilidské vztahy:

VL 4. – 5., HV 4. – 5., HV 6. – 9., OV 7., OV 9., D 9., VKZ 6.

Komunikace:

JČ 1. – 3., JČ 4. – 5., JČ 6. – 9., VV 2. – 3., VV 4. – 5., AJ 3., AJ 4. - 5., AJ 6. - 9., PRV 1.

– 3., PČ 1. - 3., PČ 4. - 5., INF 5., NJ 7. – 9., TV 6. – 7., OV 7. – 9.,

PČ 8. – 9., TV 8. - 9.

Kooperace a kompetice:

JČ 1. – 3., JČ 6. - 9., VL 4. – 5., PRV 1. – 3., TV 6. – 7., TV 1. – 3., TV 4. - 5.,

OV 7. - 9.

Morální rozvoj:

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:

M 1., M 4. - 5., M 6. - 9., PRV 1. - 3., TV 6. - 7., OV 8. - 9., F 6. - 7., TV 8. - 9., PČ 6. - 9.

Hodnoty, postoje, praktická etika: VL 4. - 5., OV 6. - 9.

2) **Výchova demokratického občana**

Občanská společnost a škola: VL 4. - 5., PRV 1. - 3., OV 6. - 7.

Občan, společnost a stát: VL 4. - 5., D 8., OV 6. - 9.

Formy participace občanů v politickém životě: VL 4. - 5., OV 7. - 8.

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: OV 7., D 8. - 9.

3) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**

Evropa a svět nás zajímá:

JČ 1. - 3., JČ 8. - 9., AJ 6. - 7., AJ 8. - 9., VL 4. - 5., HV 4. - 5., NJ 8. - 9., HV 8. - 9., Z 7. - 9., OV 7. - 9.

Objevujeme Evropu a svět:

AJ 4. - 5., AJ 6. - 7., AJ 8. - 9., INF 6. - 7., JČ 6. - 9., OV 9., CH 9., HV 8. - 9., VV 6. - 9.

Jsme Evropané:

JČ 8. - 9., HV 8. - 9., D 6. - 7., OV 6. - 9., NJ 7., D 8. - 9.

4) **Multikulturní výchova**

Kulturní diference:

VV 4. - 5., VL 4. - 5., HV 1. - 3., HV 4. - 5., HV 6. - 9., PRV 1. - 3., PČ 4. - 5.

Lidské vztahy: PRV 1. - 3., D 7., HV 4. - 5., VKZ 6. - 9.

Etnický původ: HV 1. - 3., HV 4. - 5., HV 6. - 9., D 9., PŘ 8.

Multikulturalita: VV 1. - 3., AJ 3., AJ 4. - 5., AJ 8. - 9., NJ 9., JČ 6. - 9., Z 9.

Princip sociálního smíru a solidarity: D 9., OV 7., Z 9.

5) **Environmentální výchova**

Ekosystémy: Z 6., PRV 2. - 3., PŘV 4. - 5., PŘ 6. - 9.,

Základní podmínky života: PRV 1. - 3., Z 6., PŘV 4. - 5., PŘ 6. - 9., CH 8. - 9., PČ 6. - 7., VKZ 6. - 9.

Lidské aktivity a problémy životního prostředí:

M 1. - 3., M 4. - 5., M 7., PRV 2. - 3., Z 6. - 9., F 8. - 9., D 8. - 9., PŘV 4. - 5., PŘ 6. - 9., CH 8.

Vztah člověka k prostředí:

PRV 2. - 3., VL 4. - 5., VV 4. - 5., PČ 4.-5., TV 1.-3., PŘV 4.-5., PŘ 6.-9., PČ 6.-7., CH 9., Z 7. - 9.

6) **Mediální výchova**

Perceptivní činnosti:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:

JČ 8. – 9., INF 5., INF 6. – 7., TV 6. – 9., TV 4. – 5., VKZ 9., PŘ 9., OV 6. - 9.
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality:
VV 4. – 5., INF 5., INF 6. - 7.
Stavba mediálních sdělení: JČ 4. – 5., PNK 6. - 8.
Vnímání autora mediálních sdělení: JČ 8. – 9., JČ 4. – 5.
Fungování a vliv médií ve společnosti: JČ 4. – 5., JČ 8. – 9.

Produktivní činnosti:

Tvorba mediálního sdělení: JČ 4. - 5., JČ 6. - 9., PNK 6. - 8., VV 6. - 9.
Práce v realizačním týmu: JČ 4. - 5., JČ 6. - 9., INF 6. - 7.
Tematický okruh je realizován formou projektů napříč všemi vyučovacími předměty.
Zaměření na tuto činnost je v jazykových předmětech a v předmětech souvisejících s prací na počítači.

Průřezová témata – Přehled plnění v jednotlivých ročnících

(viz. tabulka na další straně)

Průřezová témata	Tematické okruhy průřezového tématu	1. stupeň					2. stupeň			
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Osobnostní a sociální výchova OSV	OSV ₁ – rozvoj schopností poznávání	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₂ – sebepoznání a sebepojetí	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₃ – seberegulace a sebeorganizace	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₄ – psychohygienu	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₅ – kreativita	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₆ – poznávání lidí	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₇ – mezilidské vztahy				x	x	x	x	x	x
	OSV ₈ – komunikace	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₉ – kooperace a kompetice	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₁₀ – řešení problémů a rozhodovací dovednosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	OSV ₁₁ – hodnoty, postoje, praktická etika				x	x	x	x	x	x
Výchova demokratického občana VDO	VDO ₁ – občanská společnost a škola	x	x	x	x	x	x			
	VDO ₂ – občan, občanská společnost a stát				x	x	x	x	x	x
	VDO ₃ – formy participace občanů v politickém životě				x	x		x	x	
	VDO ₄ – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování							x	x	x
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech VMEGS	VMEGS ₁ – Evropa a svět nás zajímá	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	VMEGS ₂ – objevujeme Evropu a svět				x	x	x	x	x	x
	VMEGS ₃ – jsme Evropané						x	x	x	x
Multikulturní výchova MkV	MkV ₁ – kulturní diference	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	MkV ₂ – lidské vztahy	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	MkV ₃ – etnický původ	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	MkV ₄ – multikulturalita	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	MkV ₅ – princip sociálního smíru a solidarity							x		x
Environmentální výchova EV	EV ₁ – ekosystémy		x	x	x	x	x	x	x	x
	EV ₂ – základní podmínky života	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	EV ₃ – lidské aktivity a problémy životního prostředí	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	EV ₄ – vztah člověka k prostředí	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Mediální výchova MV	MV ₁ – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení				x	x	x	x	x	x
	MV ₂ – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				x	x	x	x		
	MV ₃ – stavba mediálních sdělení				x	x	x	x	x	
	MV ₄ – vnímání autora mediálních sdělení				x	x			x	x
	MV ₅ – fungování a vliv médií ve společnosti				x	x			x	x
	MV ₆ – tvorba mediálního sdělení				x	x	x	x	x	x
	MV ₇ – práce v realizačním týmu				x	x	x	x	x	x

3.5 Školní poradenství

Na naší škole pracuje výchovný poradce a školní metodik prevence. Výchovný poradce působí v oblasti kariérového poradenství a péče o žáky s výukovými obtížemi, integrované žáky. Školní metodik prevence působí v oblasti prevence a eliminace nežádoucího chování mládeže. Při své činnosti spolupracují s vedením školy, třídními učiteli a ostatními učiteli, s rodiči žáků. Dále spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem.

3.6 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola umožňuje vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Učitelé spolupracují s Pedagogicko – psychologickou poradnou (PPP) ve Žďáře nad Sázavou i s Pedagogickým centrem, zde je zajištěna odborná diagnostická péče a poradenství. Žáci s výukovými obtížemi jsou se souhlasem zákonných zástupců vyšetřeni v PPP. Na základě diagnostiky a doporučení jsou konzultovány postupy, metody práce, způsoby reedukace. Pro integrované žáky vypracováváme individuální vzdělávací plán (IVP). Na jeho realizaci se podílí nejen učitelé, ale i zákonní zástupci žáka. Při zpracování plánu vycházíme z platných právních úprav. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou integrováni do běžných tříd, zde je jim věnována potřebná speciální péče. V případě nutnosti je zajištěn žákovi osobní asistent, který spolupracuje s třídním učitelem i dalšími vyučujícími při naplňování IVP. Škola zajišťuje speciální pomůcky potřebné k reedukaci. Učitel se dohodne se zákonnými zástupci žáka na způsobu hodnocení.

Podrobnější informace o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na naší škole jsou uvedeny v příloze č. 3 ŠVP.

3.7 Péče o talentované a mimořádně nadané žáky

Naše škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Klade na tyto žáky vyšší nároky než na ostatní, snaží se zvýšit motivaci, prohloubit a rozšířit vzdělávací rozsah učiva pro žáka a rozvíjet úroveň jeho dovedností.

V rámci výuky zařazujeme práci v diferencovaných skupinách podle nadání žáka, zadáváme specifické úkoly, zapojujeme žáky do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů. Umožňujeme spolupráci se staršími žáky, práci s odbornou literaturou a na počítači, reprezentaci školy na soutěžích. Pověřujeme žáky vedením a řízením skupin.

Snažíme se o dobré začlenění do kolektivu. Vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům a k ochotě pomáhat slabším.

3.8 Školní družina

Školní družina nevychází z tradičního dělení na výchovné složky, ale ze vzdělávacích oborů, které jsou v Rámcově vzdělávacím programu základní školy. ŠD může uvážít, které oblasti budou mít více příležitostí a které budou zachyceny jenom okrajově. Jelikož školní družina má svými prostředky na základě požadavků pedagogiky volného času svým programem navazovat na základní školu, inspiruje se školní družina tématickými celky školy pro svou činnost, zapojuje se do projektových dnů a dodržuje kurikulární přístup tj. plánování, realizace činností, hodnocení, sledování.

Školní vzdělávací program školní družiny je uveden v příloze ŠVP č. 2.

3.9 Zájmové kroužky

Děti ve svém volném čase mohou využít nabídky bezplatných zájmových kroužků s jazykovým, sportovním, hudebním (Pěvecký sbor Labyrint), výtvarným a přírodovědným zaměřením. Při škole pracuje i národopisný soubor Borověnka.

3.10 Základní umělecká škola

V naší škole je umístěno detašované pracoviště Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem. Žáci se zájmem o hru na hudební nástroje a zpěv mohou využít této nabídky.

4. Učební plán

4.1 UČEBNÍ PLÁN - 1. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	Disponib. časová dotace	Minimální časová dotace	Celková časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	ČJ a literatura	Český jazyk	8+1	7+1	7+1	7	6+1	+4	35	39
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	-	9	9
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4+1	4+1	4+1	+3	20	23
Informační a kom. technologie	Informační a kom. technologie	Informatika	-	-	-	-	1	-	1	1
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2+1	-	-	+6	12	18
		Cvičení z Prvouky		+1		+1	+1			
		Vlastivěda	-	-	-	2	2			
		Přírodověda	-	-	-	1+1	1+1			
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	+1	12	13
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	2	2	1+1	1			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	-	10	10
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	-	5	5
Celková časová dotace			20	21	25	26	26	(+14)	-	118

4.2 UČEBNÍ PLÁN - 2. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.	Disponib. časová dotace	Minimální časová dotace	Celková časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	ČJ a literatura	Český jazyk	4+1	4	4	3+2	+3	15	18
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3+1	3	3	3	+1	12	13
	Další cizí jazyk	Německý jazyk	-	+2	+3	+2	+7	-	7
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	3+1	+1	15	16
		Finanční matematika				+1	+1	1	1
Informační a kom. technologie	Informační a kom. technologie	Informatika	1	+1	+1	-	+2	1	3
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	1+1	2	2	2	+1	11	12
	Výchova k občanství	Občanská výchova	1	1	1	1			
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	-	2	2	2	+3	21	24
	Chemie	Chemie	-	-	2	1+1			
	Přírodopis	Přírodopis	2	1	1+1	2			
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	1+1	1			
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	-	10	10
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	1	1			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	+2	10	12
	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví	1	1	+1	+1			
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	+1	+1	3	4
Doplňující vzdělávací obory	Volitelný obor	Psaní na klávesnici	+1	+1	-	-	+2	-	2
Celková časová dotace			29	30	32	31	(+24)	-	122

4.3 Poznámky k učebnímu plánu

1. stupeň

Na 1. stupni byl vzdělávací obsah základního vzdělávání rozdělen do sedmi vzdělávacích oblastí:

- Jazyk a jazyková komunikace
- Matematika a její aplikace
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Umění a kultura
- Člověk a zdraví
- Člověk a svět práce

Využití 14 disponibilních hodin:

Na 1. stupni byly disponibilní hodiny využity k posílení časové dotace jednotlivých vzdělávacích předmětů nad rámec vymezené minimální časové dotace, neboť součástí těchto hodin je i příprava a realizace různých projektů a žákovských aktivit, které pozitivně motivují žáky k učení, podporují nadání a zájmy žáků a umožňují plnění průřezových témat. Disponibilní hodiny byly použity následovně:

- 1 hodina Českého jazyka v 1., 2., 3. a 5. ročníku (celkem 4 hodiny)
- 1 hodina Matematiky ve 3. 4. a 5. ročníku (celkem 3 hodiny)
- 1 hodina Prvouky ve 3. ročníku (celkem 1 hodina)
- 1 hodina Přírodovědy ve 4. a 5. ročníku (celkem 2 hodiny)
- 1 hodina Výtvarné výchovy ve 4. Ročníku
- 1 hodina Cvičení z Prvouky ve 2. 4. a 5. Ročníku (celkem 3 hodiny)

Základní vyučovací jednotkou nemusí být vždy vyučovací hodina (45 minut), učitelky mají právo délku vyučovací jednotky aktuálně upravit dle potřeb žáků. Je třeba však dodržet časovou proporcii jednotlivých předmětů v týdnu a zásady hygieny školní práce (přestávky, relaxace,...).

Po dobu plaveckého výcviku (10 hodin: 3. + 4. ročník) je zajištěna v mimořádném rozvrhu povinná týdenní časová dotace podle ŠVP.

2. stupeň

Na 2. stupni byl vzdělávací obsah základního vzdělávání rozdělen do osmi vzdělávacích oblastí:

- Jazyk a jazyková komunikace
- Matematika a její aplikace
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a společnost
- Člověk a příroda
- Umění a kultura
- Člověk a zdraví
- Člověk a svět práce

Využití 24 disponibilních hodin:

Na 2. stupni byly disponibilní hodiny využity:

- k realizaci vzdělávacího obsahu oboru Další cizí jazyk. Zde bylo využito 7 disponibilních hodin pro předmět Německý jazyk - 2 hodiny v 7. Ročníku, 3 hodiny v 8. Ročníku a 2 hodiny v 9. ročníku.
- k posílení časové dotace jednotlivých vzdělávacích oborů nad rámec vymezené minimální časové dotace, neboť součástí těchto hodin je rovněž příprava a realizace různých projektů a žákovských aktivit, které pozitivně motivují žáky k učení, podporují nadání a zájmy žáků a umožňují plnění průřezových témat. Jedná se o následující hodiny:
 - 1 hodina Českého jazyka v 6. ročníku a 2 hodiny Českého jazyka v 9. ročníku (V 6. ročníku také proto, že si děti potřebují zvyknout na nové prostředí a nový kolektiv, neboť na naši školu přicházejí žáci z jiných škol. V 9. ročníku je věnováno více času procvičování a přípravě na přijímací zkoušky.)
 - 1 hodina Anglického jazyka v 6. ročníku (Znalost angličtiny se u žáků v 6. ročníku může lišit, proto bude věnováno více času k nalezení již zvládnuté jazykové úrovně, od které se bude moci pokračovat dále.)
 - 1 hodina Matematiky v 9. ročníku (Bude využita převážně k procvičování a opakování učiva k přijímacím zkouškám na střední školy.)
 - 1 hodina Finanční matematiky v 9. ročníku
 - 1 hodina Informatiky v 7. ročníku a 1 hodina v 8. ročníku (Vzhledem ke zvyšujícímu se využívání informačních a komunikačních technologií v současném světě jsme se rozhodli pro posílení zmíněného předmětu.)
 - 1 hodina Dějepisu v 6. ročníku (Období nejstarších lidských dějin pravěk a starověk - patří mezi oblíbená dějepisná témata, proto jsme tento předmět posílili s cílem motivovat žáky k učení.)
 - 1 hodina Chemie v 9. ročníku (Předmět je vyučován pouze ve dvou ročnících. Aby bylo žákům umožněno dostatečné seznámení s tímto předmětem, posilovali jsme zde o jednu hodinu.)
 - 1 hodina Přírodopisu v 8. ročníku (Z důvodu prohloubení učiva, zájmu žáků o tento předmět.)
 - 1 hodina Zeměpisu v 8. ročníku (Zeměpisné vědomosti jsou často využívány při realizaci různých typů projektů, proto byla časová dotace navýšena.)
 - 1 hodina Pracovních činností v 9. ročníku (Bude využívána především ke správné volbě střední školy a k volbě povolání.)
- k posílení časové dotace pro realizaci vzdělávacích obsahů dotvářejících zaměření školy. Jedná se o 1 hodinu Výchovy ke zdraví v 8. a 9. ročníku. Žáci budou vedeni k ochraně zdravých životních podmínek, k péči o tělesné a duševní zdraví a k pěstování dobrých mezilidských vztahů, což je v souladu s motivačním názvem ŠVP „Škola pro zdravý život“.
- na **Doplňující vzdělávací obory:**
 - **Povinně volitelný předmět: Psaní na klávesnici** - disponibilní hodiny byly využity také k realizaci volitelných vzdělávacích obsahů. Vytvořili jsme vyučovací předmět Psaní na klávesnici. Na tento předmět jsme využili 1 hodinu

v 6. a 7. ročníku. Domníváme se totiž, že je velmi přínosné v současném světě, kdy je ovládnání informačních a komunikačních technologií nepostradatelnou součástí každodenního života, osvojení si techniky rychlého psaní deseti prsty a pravidel písemné a elektronické komunikace.

5. Učební osnovy

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a později Další cizí jazyk. Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech:

- **Český jazyk a literatura**
- **Cizí jazyk**
- **Další cizí jazyk**

Vzdělávací obor **Český jazyk a literatura** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Český jazyk**

Vzdělávací obor **Cizí jazyk** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Anglický jazyk**

Doplňující vzdělávací obor **Další cizí jazyk** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Německý jazyk**

5.1.1 Český jazyk (ČJ)

Název vyučovacího předmětu: Český jazyk

Charakteristika předmětu:

Vyučovacímu předmětu Český jazyk se vyučuje ve všech ročnících 1. a 2. stupně. Dovednosti získané ve výuce ČJ jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání ČJ jako jazyka mateřského v jeho mluvení i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že

učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.

Ve výuce jsou uplatňovány prvky Etické výchovy - etické hodnoty. Žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Učí se výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, rozumět různým typům textů, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby ČJ. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je předpokladem přehledného a srozumitelného vyjadřování. V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti.

Obsahové vymezení:

Obsah vzdělávacího předmětu je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Psaní je součástí Komunikační a slohové výchovy, realizuje se v menších časových celcích než je vyučovací hodina. Ve výuce se obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná, má komplexní charakter. Cíle předmětu jsou naplňovány také formou projektů. Další možnosti jsou návštěvy knihoven, práce s knihou, práce na internetu.

Na 1. stupni je prvořadým úkolem naučit děti číst a psát. Při čtení se zaměřujeme nejen na plynulost, správnost, ale především na porozumění čtenému textu. Rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu při vzájemné komunikaci. Seznamujeme žáky se spisovnou podobou českého jazyka. Učíme děti jasně a srozumitelně se vyjadřovat. Výukou gramatiky učíme žáky poznávat strukturu jazyka. Vedeme je k rozvíjení komunikačních dovedností.

Na 2. stupni je našim hlavním úkolem vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace. Žáci se učí vybírat vhodné jazykové prostředky.

Časové vymezení:

Dle učebního plánu.

Organizační vymezení:

Výuka obvykle probíhá v kmenových třídách, kde je využito názorných pomůcek, nástěnných obrazů, aj. k právě probírané tematice. Zde rovněž jsou prezentovány práce žáků.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v této oblasti směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- rozvíjíme u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva
- vedeme žáky ke čtení s porozuměním a učíme je vyhledat hlavní myšlenku

- vedeme žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování
- seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem
- předkládáme žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vedeme žáky k systematickému třídění a ukládání informací
- používáme vhodné učební pomůcky (nástěnné mapy, slovníky, odbornou literaturu, gramatické příručky, časopisy, atd.)
- vedeme žáky k chápání jazyka jako nástroje, který podporuje proces celoživotního učení
- vedeme žáka k překonávání problémů v učení

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy
- vedeme žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnili správné řešení
- vedeme žáky ke spolupráci při řešení problému

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke správné formulaci obsahu sdělení
- vedeme žáky k vyjadřování vlastního názoru
- vedeme žáky ke kultivovanému, jasnému, přehlednému a srozumitelnému projevu
- rozšiřujeme žákům slovní zásobu pomocí literárního a gramatického učiva
- vedeme ke správné, srozumitelné tvorbě větných celků, k vyprávění
- vedeme žáky k porozumění a užívání pravidel komunikace
- učíme žáky umět naslouchat druhým
- vedeme žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů
- nabízíme žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- vedeme žáky ke vzájemnému respektování
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc a umět pomoc poskytnout

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlujeme jim jeho význam
- podporujeme v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní
- vedeme žáky k samostatnému získávání informací z různých zdrojů, zejména k využití výpočetní techniky

Oblast:	Předmět:	Období:		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
čte plynule s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	• přípravná cvičení, výcvik čtení • uvědomělé čtení uměleckých, populárních a naučných textů přiměřených věku • upevňování správné techniky čtení se zřetelnou výslovností a přirozenou intonací • hlasité čtení i tiché • rozvíjení znělého hlasu • upevňování čtenářských dovedností a návyků	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	• různé komunikační situace: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, poděkování, vzkaz • naslouchání praktické, věcné	1. - 3.		
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	• oslovení, zahájení a ukončení dialogu • střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování • mimojazykové prostředky řeči - mimika, gesta • otázky a odpovědi, vytváření dovednosti klást otázky	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace, kooperace a kompetice - osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace	
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	• základy techniky mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost • slovní i větný přízvuk, vhodná intonace	1. - 3.		
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	• nácvik přiměřeného tempa řeči, správného dýchání	1. - 3.		
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	• členění jazykového projevu • mimojazykové prostředky řeči	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	• souvislé vyjadřování • vyprávění zážitků • jednoduchá osnova	1. - 3.		
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	• sezení, držení tužky, umístění sešitu a jeho sklon, hygiena zraku, zacházení s grafickým	1. - 3.		

	materiálem			
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	• uvolňovací cviky • orientace v lineatuře • kvalitativní znaky písma • opis, přepis, diktát, autodiktát • vytváření základů rukopisu, úhlednost, čitelnost, přehlednost, automatizace psacího pohybu • odstraňování individuálních nedostatků • celková úprava písemného projevu	1. - 3.		
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	• úhledný a plynulý písemný projev • výběr vhodných jazykových prostředků • členění jazykového projevu	1. - 3.		
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	• osnova • vyprávění příběhu, spojování obsahu textu s ilustrací • dodržování posloupnosti dějů na základě pozorování • pojmenovávání předmětů dějů	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	• hláskosloví • slovo, slabika, hláska, písmeno • nauka o slově	1. - 2.		
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	• význam slov: slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova opačného významu • vyjmenovaná slova a slova k nim příbuzná	2. - 3.		
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost	• seznamování se s některými slovními druhy	2. - 3.		
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	• vybrané slovní druhy	1. - 3.		
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	• souvislý mluvený projev • význam slov • skloňování podstatných jmen, rozlišování čísla jednotného a množného, rodu mužského, ženského a středního • slovesa - časování	1. - 3.		
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojky a jinými spojovacími výrazy	• věta a souvětí • spojky a jejich funkce, spojovací výrazy	2. - 3.		

rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	• druhy vět podle postoje mluvčího • tvoření vět, výběr vhodných jazykových prostředků	2. - 3.		
odůvodňuje a píše správně: i/y po měkkých a tvrdých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	• znalost správného pravopisu dle očekávaného výstupu	2. - 3.		
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	• básně pro děti a o dětech • přednes říkadel, krátkých básní • vyprávění, pohádka • pověst • řešení hádanek a slovních hříček	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	• postavy z pohádky, postavy z povídky ze života dětí • atmosféra příběhu • seznámení s knihou a doporučení spolužákovi • zážitkové čtení a naslouchání	1. - 3.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	• základy literatury, próza (pohádka, povídka, postava, děj, prostředí), poezie (říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, báseň, sloka, verš, rým, přednes) • pojmy: spisovatel, básník, kniha, časopis, ilustrace, čtenář, divadlo, divadelní představení, jeviště, herec, divák, maňásky, loutky • poslech literárních textů • spojování obsahu textu s ilustrací • návštěva divadelních představení	1. - 3.		
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• dramatizace pohádky nebo povídky • volná reprodukce textu, domýšlení příběhů • vlastní výtvarný doprovod - ilustrace, ilustrátor • četba jako zdroj informací o světě i o sobě	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	

Oblast:	Předmět:	Období:		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	• správné, plynulé a uvědomělé čtení, přiměřeně rychlé • tiché čtení s porozuměním	4. - 5.		
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	• čtení jako zdroj informací • čtení vyhledávací - klíčová slova	4. - 5.	Mediální výchova - vnímání autora mediálních sdělení	
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	• práce s textem	4. - 5.	Mediální výchova – produktivní činnosti – tvorba mediálního sdělení – práce v realizačním týmu	
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	• vystižení podstaty sdělení • orientace v textu	4. - 5.		
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	• vyjadřování závislé na komunikační situaci • základní komunikační pravidla • pravidla dialogu	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj – komunikace - osobnostní rozvoj – seberegulace a sebeorganizace	
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	• různé názory, škodlivé vlivy reklamy	4. - 5.	Mediální výchova - fungování a vliv médií ve společnosti	
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	• reprodukce jednoduchých textů • technika mluveného projevu • vyjadřování závislé na komunikační situaci • mimojazykové prostředky řeči • členění vět, správné frázování	4. - 5.		
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	• slova spisovná, hovorová a nespisovná v mluveném i psaném projevu	4. - 5.		
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	• žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav, omluvenka, zpráva, oznámení, pozvánka, dopis, popis • jednoduché tiskopisy	4. - 5.	Mediální výchova - stavba mediálních sdělení	

sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti	• pravidla sestavování osnovy • vypravování, dějové složky • členění příběhu, projevu (odstavce)	4. - 5.	Mediální výchova - stavba mediálních sdělení	
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	• nauka o slově • slova jednoznačná, mnohoznačná, antonyma, synonyma a homonyma	4. - 5.		
rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku	• stavba slov • tvoření slov • předložky - předpony, rozlišování • základy lexikálního pravopisu	4. - 5.		
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	• tvarosloví • mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves • základy morfologického pravopisu	4. - 5.		
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	• spisovné tvary slov v psaném i mluveném projevu	5.		
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	• skladba • věta jednoduchá • podmět a přísudek • práce s větou	4. - 5.		
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	• základní větné členy • věta jednoduchá, souvětí	4. - 5.		
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	• uspořádání vět jednoduchých do souvětí • různé spojovací výrazy	4. - 5.		
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	• vyjmenovaná slova, uvědomělé používání i/y po obojetných souhláskách u vyjmenovaných i příbuzných slov	4. - 5.		
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	• shoda přísudku s podmětem	5.		
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	• zážitkové čtení a naslouchání • hodnocení postav literárního díla a určení jejich vzájemného vztahu • porozumění textu	4. - 5.		
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	• reprodukce obsahu textu • recitace, přednes vhodných literárních textů • tvořivé činnosti s literárním textem	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	

	• dramatizace příběhu • ilustrace - vlastní výtvarný doprovod			
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	• literární druhy a žánry v literatuře pro děti a mládež: rozpočítadlo, hádanka, báseň, pohádka, bajka, povídka • literatura umělecká a naučná • literatura v proměnách času • lidová slovesnost	4. - 5.	Multikulturní výchova – multikulturalita Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá	
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	• literární pojmy: přirovnání, básnické výrazy • poezie, próza, divadlo • základy literatury	4. - 5.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	zvuková stránka jazyka, spisovná a nespisovná výslovnost, přízvuk slovní a větný, výslovnost běžně užívaných cizích slov a jmen cizího původu, skloňování slov cizího původu, jejich přiřazování ke vzorům	6. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět Multikulturní výchova - multikulturalita	
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	slovní zásoba a tvoření slov - způsoby tvoření slov, obohacování slovní zásoby, stavba slova slovotvorné způsoby - odvozování, skládání, zkracování, slovotvorný rozbor, slovotvorný základ a prostředek, přenesená pojmenování, postavení češtiny v rámci indoevropské jazykové rodiny a slovanské větve slova domácí a přejatá, význam slov, slovotvorný rozbor	6. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět Multikulturní výchova - multikulturalita	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	obecné poučení o jazyce - seznámení s jazykovými příručkami jazyková norma a kodifikace, způsoby ověření správnosti užití češtiny - využití médií	6. - 9.		
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	tvarosloví ohebných slovních druhů - určování slovních druhů, mluvnické významy a tvary slov, rod činný a trpný, stupňování, slovesný vid, třída a vzor uplatnění jednotlivých slovních druhů ve skladbě věty jednoduché a skladbě souvětí	6. - 9.		
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	druhy vět podle postoje mluvčího, tempo řeči, důraz jazyková kultura výběr vhodných jazykových prostředků pro tvorbu útvarů prostě sdělovacích, odborných, publicistických a uměleckých, produkce textů mluvených i psaných, odstraňování stylistických neobratností a chyb ve větné stavbě, věty podle postoje mluvčího	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	věta jednočlenná, zvláštnosti větné stavby základní a rozvíjející větné členy, vztahy,	6. - 9.		

	poměry			
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	• pravopisná cvičení, shoda přísudku s podmětem, základy interpunkce, psaní velkých písmen, koncovky přídavných jmen, pravopis zájmen, předpon atd. • ohýbání slov cizího původu, shoda přísudku s několikanásobných podmětem	6. - 9.		
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	• rozvrstvení národního jazyka, jazyk spisovný a nespisovný, obecná čeština, nářečí, postavení • složky národního jazyka a jejich užití v umělecké literatuře, lidové hudbě atd., obecné výklady o jazyce	6. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět Multikulturální výchova - multikulturalita	
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	• interpretace náročnějšího textu uměleckého i odborného, popis struktury a jazyka uměleckého textu za pomoci odpovídající literární terminologie • vnímání, tvorba a reprodukce textu, reprodukce a interpretace (pravidla interpretace)	8. - 9.		
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	• autorská poetika, srovnání poetiky vybraných autorů	8. - 9.		
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	• recenze, kritika, konfrontace informačních zdrojů • návštěva divadelního nebo filmového představení • vypravování, popis, zachycení dojmu z uměleckého díla textem i obrazem, formulace vlastního názoru	8. - 9.		
tvorí vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	• výběr vhodných jazykových prostředků pro tvorbu útvarů prostě sdělovacích, odborných, publicistických a uměleckých, produkce textů mluvených i psaných, odstraňování stylistických neobratností a chyb ve větné stavbě, věty podle postoje mluvčího	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	• konfrontace informačních zdrojů • braková literatura, argumentace	9.		
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	• povídky, román, lyrická a epická poezie, balada, sonet, bajky, epitař atd. • rozlišuje vyjadřování v próze a poezii - lidová slovesnost, povídky, balady atd.	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, jsme Evropané	
uvádí základní literární směry a jejich významné	• hlavní vývojová období národní a světové	8. - 9.		

představitel v české a světové literatuře	literatury, typické žánry a jejich představitelé			
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	recenze, kritika, tvorba na motivy, autorská poetika filmového a divadelního tvůrce, oscarové filmy (české)	6. - 9.		
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	konfrontace informačních zdrojů	6. - 9.		
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	kritické čtení předloženého textu (analytické, hodnotící)	8. - 9.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, vnímání autora mediálních sdělení	
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	znaky subjektivního a objektivního sdělení	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	typy manipulativních technik a způsoby rozpoznání manipulace, srovnání různých typů tiskovin, seriózní a bulvární tisk	9.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	jazyková kultura jazyková norma a kodifikace, normativní příručky, řečová etiketa, důraz na psací písmo v psané komunikaci slohové styly psaný a mluvený projev	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - komunikace	
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	komunikační záměr, prostředky k jeho dosažení, manipulativní techniky	8. - 9.		
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	útvary řečnického stylu, příprava mluveného projevu, projev, proslov (složky verbální (slovní), tempo, melodičnost, hlasitost projevu, mimika, gesta a jejich účinek)	8. - 9.		
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	řízená diskuse, dialog, použití vhodných komunikačních prostředků vzhledem k záměru mluvího a komunikační situaci	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace kompetice	
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	klíčová slova, redukce obsahu textu, hlavní myšlenka textu, myšlenková mapa osnova, výpisky, výtah referát	6. - 9.		
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	vertikální a horizontální struktura textu, odstavec, kapitola znaky textu odborného, uměleckého, publicistického, prostě sdělovacího, funkční	8. - 9.		

	styl, subjektivní a objektivní slohotvorné činitele, publicistický styl jako vlivný faktor vývoje a stavu společnosti • souvislost a logická uspořádanost textu, odborná terminologie, srozumitelnost textu, odhalování stylistických nedokonalostí			
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	• jazyková kultura • výběr vhodných jazykových prostředků pro tvorbu útvarů prostě sdělovacích, odborných, publicistických a uměleckých, produkce textů mluvených i psaných, odstraňování stylistických neobratností a chyb ve větné stavbě, věty podle postoje mluvčího • produkce a reprodukce textu, rozvoj autorského stylu, správné užití jazykových prostředků vzhledem k záměru autora textu, vypravování, popis, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, líčení	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj – kreativita Mediální výchova – produktivní činnosti - tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu	

5.1.2 Anglický jazyk

Název vyučovacího předmětu: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován na 1. stupni základní školy od 3. ročníku, jeho výuka pokračuje na 2. stupni až do 9. ročníku.

Výuka cizího jazyka vytváří předpoklady pro budoucí zapojení žáků do vzájemné komunikace mezi národy v rámci Evropy i světa, přispívá k chápání a objevování skutečností v jiném kulturním a jazykovém prostředí, připravuje je k praktickému užívání jazyka. Rozvíjí schopnost přiměřeně chápat a jazykově správně interpretovat slyšené i čtené, přiměřeně reagovat jazykově správně. Osvojování cizího jazyka zmenšuje jazykové bariéry, umožňuje mobilitu jedince, zlepšuje jeho studijní a pracovní uplatnění, formuje postoje mezinárodního vzájemného porozumění, respektu a tolerance a tím utváří základní etické postoje, posiluje úctu ke kulturním hodnotám jiných národů, umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí cizích zemí a jejich kulturních tradic.

Obsahové vymezení:

1. stupeň (3. – 5. ročník) – Obsahem výuky na 1. stupni je naučit žáka porozumět nejběžnější slovní zásobě v základních situacích každodenního života, které jsou přiměřené jeho věku. V tomto období je kladen důraz na posilování dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a umět ústně reagovat, po důkladném audioorálním procvičení jazykových jevů je přistoupeno k aktivnímu osvojování čtení a písemného vyjadřování. Výklad gramatiky je omezen na minimum, slovní zásoba odpovídá zájmům a věku dětí.

2. stupeň (6. – 9. ročník) – Obsahem výuky na 2. stupni je naučit žáka porozumět krátkým a jednoduchým sdělením, upevňovat schopnosti vyhledávání informací v běžně používaných materiálech, naučit ho jednoduše komunikovat o známých tématech, aby zvládl krátkou společenskou konverzaci, naučit ho vytvořit krátké, písemné, jednoduché texty a posilovat čtecí dovednosti v cizím jazyce s orientačním porozuměním čtenému textu.

Časové vymezení:

Hodinová dotace ve 3.,4.,5.,7.,8.,9. ročníku jsou 3 hodiny týdně a 6. ročníku jsou to 4 hodiny týdně.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v jazykové učebně, kmenových třídách a v počítačové učebně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k dlouhodobé práci na osvojení si cizího jazyka
- učíme žáky vyhledávat, třídit a vyhodnocovat informace a na základě jejich pochopení,

- propojení a systematizaci efektivně využíváme v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- vedeme žáky k systematickému používání naučených jazykových prostředků
- učíme žáky uvádět věci do souvislostí, propojovat do větších celků poznatky z různých oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na svět

Kompetence k řešení problémů

- naučíme řešit žáky jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- odstraňujeme u žáků strach mluvit anglicky s cizím člověkem
- naučíme žáka vyjádřit obsah myšlenky jednoduše (opisem), chybí-li slovní zásoba

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k souvislému a kultivovanému vyjadřování slovem a písmem, vyjadřovat se výstižně a souvisle
- učíme žáky poslouchat, naslouchat ostatním, zapojovat se do rozhovorů a adekvátně reagovat
- vedeme žáky ke spolupráci s ostatními
- naučíme žáky vhodně reagovat na promluvy ostatních, využívat komunikační prostředky pro účinnou komunikaci s okolím
- vedeme žáky k porozumění přiměřenému textu a práci s ním

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu, pohybu
- pomáháme žákům získat představu o tradicích a kulturních hodnotách v anglicky mluvících zemích a porovnávat je s našimi zvyky

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plnění svých povinností
- učíme žáky používat abecedně řazený slovník s fonetickým přepisem a pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke zdvořilosti, respektu a toleranci
- vedeme žáky k efektivní spolupráci v rámci skupiny
- vedeme žáky k pozitivnímu náhledu na sebe sama
- naučíme žáky diskutovat a respektovat názory ostatních v malé skupině
- naučíme žáky využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů

Oblast:	Předmět:	Období:			
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	I. - 1. stupeň			
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky	
Žák:					
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	základní výslovnostní návyky slovní zásoba probíraných tématických okruhů – pozdravy, představení sebe, rodiny reakce na pokyny vyjádření souhlasu a nesouhlasu	3.			
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	číslovky 0-12 základní slovní zásoba probíraných tématických okruhů – dny v týdnu, hodiny vyjádření libosti a nelibosti				Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov základní fonetické znaky (pasivně) abeceda (hláskování) práce se slovníkem				
rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	základní gramatické struktury a typy vět - otázka, zápor, rozkazovací způsob základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tématických okruhů - představení kamaráda poslech s vizuální oporou				
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	slovní zásoba probíraných tématických okruhů – zvířata četba z autentických textů Vánoce (porovnání britských a českých)				Multikulturní výchova - multikulturalita
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální opory	postupné osvojování psaní slovní zásoby				

Oblast:	Předmět:	Období:		
Jazyk a jazyková komunikace	Anglický jazyk	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• jednoduchá sdělení – omluva, žádost • slovní zásoba z tématických okruhů – domov, město, nákupy	4. - 5.		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	• reakce na pokyny • vyjádření nálad, pocitů	4. - 5.		
rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	• základní fonetické znaky (pasivně) • základní výslovnostní návyky • poslech s vizuální oporou	4. - 5.		
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	• odvození významu slova z kontextu • četba textů	4. - 5.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• kalendářní rok - měsíce, roční období, počasí, svátky (Vánoce, Velikonoce) • práce se slovníkem	4. - 5.	Multikulturní výchova - multikulturalita	Výroba přáníčka
vyplní osobní údaje do formuláře	• osobní údaje • vyplnění jednoduchého formuláře	4. - 5.		

odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	• reakce na otázky • základní gramatické struktury a typy vět – tvorba otázky a záporu, množ. číslo podstatných jmen, zájmena • číslovky • využívání slovní zásoby tematických okruhů - rodina, škola, volný čas, lidské tělo, potraviny, oblékání,...	4. - 5.		
zapojí se do jednoduchých rozhovorů	• základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů • rozhovory	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk	Období: III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou - li pronášeny pomalu a zřetelně	• četba autentického textu s různou tematikou - rodina, škola, volný čas, příroda a město, realie zemí příslušných jazykových oblastí a další tematické okruhy • práce se slovníkem • poslechová cvičení	6. - 7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	• četba • zájmena, zápor, číslovky, modální slovesa, slovesné časy – přítomný čas, minulý čas, budoucí čas • práce s mapou	6. - 7.		
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, která se týká osvojovaných témat mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	• poslechová cvičení • pravidla výslovnosti, intonace, slovní přízvuk • oslovení, reakce na oslovení, přivítání, představování • omluva, poděkování, žádost o pomoc • monolog, konverzace v běžných situacích	6. - 7.		
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	• osobní údaje	6. - 7.		
napíše jednoduché texty, týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• neformální dopis a jiné jednoduché texty týkající se osvojovaných témat • písemné vyjádření vlastního názoru	6. - 7.		
reaguje na jednoduché písemné sdělení	• odpověď na neformální dopis	6. - 7.		
vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	• jednoduché převyprávění příběhu či události • popis osob, míst	6. - 7.		

zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	• konverzace v běžných situacích • reakce na každodenní situace • verbální vyjádření vlastního názoru	6. - 7.		
rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou - li pronášeny pomalu a zřetelně	• četba reálií zemí příslušných jazykových oblastí • četba textů • práce se slovníkem • poslechová cvičení	8. - 9.	Multikulturní výchova - multikulturalita Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace Multikulturní výchova - multikulturalita	
vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	• předpřítomný čas, minulý čas, budoucí čas • předložky a spojky ve větách vedlejších • přídavná jména • příslovce	8. - 9.		
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, která se týká osvojovaných témat mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	• poslechová cvičení • pravidla výslovnosti • slovní a větný přízvuk • zdvořilé společenské fráze • monolog, konverzace v běžných situacích	8. - 9.		
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	• osobní údaje	8. - 9.		
napíše jednoduché texty, týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• krátký příběh, dopis, e - mail	8. - 9.		
reaguje na jednoduché písemné sdělení	• reakce na formální dopis, e - mail	8. - 9.		
vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	• jednoduché převyprávění příběhu či události	8. - 9.		
zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	• konverzace v daných tématických celcích	8. - 9.		
	• vedení samostatného jednoduchého dialogu			
	• vyjádření vlastního názoru			

5.1.3 Německý jazyk

Název vyučovacího předmětu: Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Německý jazyk je zařazen do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a do vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Cílem předmětu je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi v rámci Evropy a světa, ale i pro práci s internetem atd. Směřujeme k tomu, aby se žák dokázal jednoduchým způsobem domluvit. Osvojováním cizího jazyka vedeme žáky ke zvýšení jejich mobility v osobním životě, v dalším studiu i v budoucím pracovním uplatnění.

Obsahové vymezení:

Vedeme žáky k vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání informací, k vyjádření potřeb i prožitků a ke sdělování názorů. Kládeme důraz na rozvoj komunikačních dovedností, kterým podřizujeme i výuku gramatické části vyučovacího předmětu. Směřujeme žáky ke zvládnutí pravidel mezilidské komunikace německy mluvícího kulturního prostředí a rozvíjíme pozitivní vztah k jazyku v rámci interkulturní komunikace.

Časové vymezení:

Výuku německého jazyka na 2. stupni škola zařazuje podle svých možností nejpozději od 8. ročníku v minimální časové dotaci 6 hodin.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v jazykové učebně, někdy v kmenových třídách a počítačové pracovně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- rozvíjíme u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva
- předkládáme žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vedeme žáky k systematickému třídění a ukládání informací
- vedeme žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování
- seznamujeme žáky s mluvnickými termíny souvisejícími s probíraným učivem
- používáme vhodné učební pomůcky (nástěnné mapy, slovníky, odbornou literaturu, gramatické příručky, časopisy, atd.)
- vedeme žáky k chápání jazyka jako nástroje, který podporuje proces celoživotního učení
- učíme žáky aplikovat znalosti z jiných předmětů a vyjádřit je jednoduše v cizím jazyce

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy

- vedeme žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení
- vedeme žáky k porovnávání německého, anglického a českého jazyka, vyhledávání shod a odlišností
- učíme žáky umět formulovat myšlenku jinak, jestliže chybí slovní zásoba

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k porozumění a užívání pravidel komunikace
- učíme žáky srozumitelně se vyjadřovat, umět naslouchat druhým
- pomocí gramatického učiva rozšiřujeme slovní zásobu
- rozvíjíme schopnost vyjádřit jednoduché názory, pocity, myšlenky v cizím jazyce
- snažíme se využívat dovednosti osvojené v cizím jazyce k navázání kontaktu

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc a umět pomoc poskytnout

Kompetence občanské

- rozvíjíme u dětí představu o zvycích v německy mluvících zemích a porovnáváme je s našimi zvyky
- podporujeme v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby
- vedeme žáky k získávání sebedůvěry při využívání cizího jazyka jako prostředku interkulturní komunikace

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní
- vedeme žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru
- učíme žáky uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček pro samostatné studium, např. zařazujeme práci s dvojjazyčným slovníkem
- vedeme žáky k samostatnému získávání informací z různých zdrojů, zejména k využití výpočetní techniky
- učíme žáky zvládat práci s jednoduchými cizojazyčnými texty různého zaměření

Oblast:	Předmět:	Období:		
Jazyk a jazyková komunikace	Německý jazyk	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	Základní výslovnostní návyky Podstatná jména (rod PJ, psaní PJ, členy PJ, množné číslo PJ, skloňování PJ)	7. – 8.		
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	Slovosled věty oznamovací, tázací Zápor	7. – 8.		
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	Vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov Slovní zásoba osvojovaných témat Přídavná jména (protiklady, stupňování) Zájmena (osobní, přivlastňovací, tázací, neurčitá) Číslovky (základní, určování času) Slovesa (infinitiv, časování) Příslivce (tázací, stupňování) Zeměpisné názvy, reálie německy mluvících zemí Práce se slovníkem	7. – 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá	Z – svět, EU, práce s mapou D – společná historie Německa, Rakouska a ČR
rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům		7. – 9.		
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		7. – 9.	Multikulturní výchova - multikulturalita	OV – tradice, zvyky
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá		7. – 9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj - komunikace	
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	Číslovky (základní, řadové, početní úkony) Slovesa (nepravidelná, způsobová, s odlučitelnou předponou) Předložky (časové, místní, směrové, se 3. a 4. pádem) Existenční vazba	8. – 9.		
napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat		8. – 9.		
se zapojí do jednoduchých rozhovorů		8. – 9.		

rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	• Části dne	8. – 9.		INF – písemná elektronická komunikace
rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci		8. – 9.		
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	• Souvětí souřadné (spojka deshalb) • Podmět man	9.		

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Hlavní náplní této oblasti je aktivní činnost žáků zaměřená na práci s matematickými objekty a získávání vědomostí a dovedností potřebných v praktickém životě. Žáci se učí užívat matematiku v reálných situacích.

Obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace se realizuje v oboru:

- Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor Matematika a její aplikace je realizován ve vyučovacím předmětu **Matematika a Finanční matematika**.

5.2.1 Matematika (M)

Název vyučovacího předmětu: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití. Vyučovací předmět poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak žákům získávat matematickou gramotnost a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech, ale při jejich řešení je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se tak učí řešit problémové úlohy a situace z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty. Řešení takových úloh posiluje sebevědomí žáka ve vlastní schopnosti.

Obsahové vymezení:

1. stupeň:

V prvním a druhém období (v 1. - 5. ročníku) vedeme žáky k vytváření prvotních představ o kvantitě, vztazích mezi čísly a závislostech, k pochopení významu základních početních výkonů a zvládnutí jejich provádění (s přirozenými čísly do 1000). V geometrii k pochopení základních geometrických pojmů, rozvíjení a zdokonalování grafických dovedností a aplikování získaných vědomostí a dovedností při řešení praktických úloh.

Vzdělávací obsah předmětu je členěn do 4 tematických okruhů:

- Číslo a početní operace
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Výuka je zaměřována na rozvoj vědomostí a dovedností potřebných v praktickém životě, tvořivosti a schopnosti řešit problémy vycházející z životních situací. Využívá se

prvků činnostní výuky, což umožňuje, aby si žáci matematické pojmy osvojovali správně a s co nejmenší námahou. V celém období jsou žáci podněcováni k sebedůvěře, učí se různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků, odhadovat. Jsou tak soustavně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení.

2. stupeň:

Proces vzdělávání v matematice ve třetím období (v 6. - 9. ročníku) směřuje k tomu, aby žáci důkladně porozuměli základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům, získali základní vědomosti a dovednosti v aritmetice, geometrii a algebře, chápali funkční vztahy a další souvislosti mezi kvantitativně měřitelnými jevy.

Při osvojování těchto poznatků se žáci učí maximálně využívat literatury a prostředků výpočetní techniky (kalkulátory, výukové programy, internet).

Největší důraz je kladen na schopnost žáků aplikovat získané vědomosti a dovednosti při řešení úloh z praxe, úloh problémového charakteru a třídění informací a jejich interpretace pomocí tabulek a grafů.

Žáci získají vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a předpoklady pro další úspěšné studium.

Na druhém stupni je obsah předmětu členěn do 4 okruhů:

- Číslo a proměnná
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Časové vymezení:

Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v kmenové třídě nebo v učebně informatiky. Součástí výuky jsou projekty a další formy práce. Během vyučování jsou používány různé vyučovací pomůcky.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v této oblasti směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k osvojení obecně užívaných termínů, symbolů a znaků
- předkládáme žákům takové úlohy, které povedou k rozvíjení schopností vyhledávat v zadání slovních a logických úloh relevantní údaje
- seznamujeme žáky s matematickými postupy, učíme je samostatně vybírat správný postup a hledat více řešení
- seznamujeme žáky se smyslem osvojovaných postupů pro běžný život prostřednictvím vhodně volených zadání
- vedeme žáky k samostatnému řešení zadané úlohy
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci získali komplexní pohled na matematické a přírodní vědy
- předkládáme žákům takové úlohy, které je povedou k získávání nových informací a užívání matematických znalostí při práci s nimi

- vedeme žáky k hodnocení výsledků vlastní práce

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k pochopení významu kontroly dosažených výsledků
- seznamujeme žáky s tím, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení
- vedeme žáky k tomu, aby hledali vlastní postup při řešení problémů
- předkládáme žákům práci na projektech

Kompetence komunikativní

- předkládáme žákům různé typy grafů, učíme je rozumět jim a umět je sestavit
- vedeme žáky k interpretaci vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu
- vedeme žáky k rozvíjení spolupráce při řešení složitějších matematických zadání ve dvojici, menší skupině
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci při společné práci komunikovali způsobem, který umožní kvalitní spolupráci, a tak i dosažení společného cíle
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci rozvíjeli své dovednosti využívat počítače a další zdroje informací

Kompetence občanské

- předkládáme žákům formou vhodných slovních úloh informace z oblasti kultury, historie, ekologie a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k bezpečnému používání rýsovacích a dalších potřeb a jejich udržování v takovém stavu, aby byla zajištěna jejich funkčnost
- vedeme žáky ke kritickému přístupu k výsledkům, které dosáhli, učíme je stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce
- vedeme žáky k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci využívali praktických znalostí při práci

Oblast:	Předmět:	Období:		
Matematika a její aplikace	Matematika	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	manipulace s předměty počítání prvků a vytváření n-prvkových souborů	1.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	čtení a zápis čísel v oboru do 20	1.		
	čtení a zápis čísel v oboru do 100	2.		
	čtení a zápis čísel v oboru do 1000	3.		
	vztahy větší, menší a rovno znaménka $>$, $<$, $=$	1.-3.		
užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	orientace na číselné ose řady čísel pojmy před, za, mezi, hned před, hned za	1.-3.		
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	sčítání a odčítání v oboru 0-20	1.-2.		
	sčítání a odčítání v oboru 0-100 násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 1, 2, 3, 4, 5 a 10)	2.		
	sčítání a odčítání v oboru 0-1000 násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 6, 7, 8 a 9)	3.		
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	slovní úlohy ze života dětí vedoucí k porovnávání čísel, ke sčítání, odčítání, ke vztahům o n-více, o n-méně, n-krát více, n-krát méně, složené úlohy	1.-3.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	

orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	• jednotky času - hodina, minuta, sekunda, den • určování času • vytváření představy časové jednotky • převádění základních jednotek času	3.		
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	• vytváření příkladů z běžných situací závislosti a jejich vlastnosti	1.-3.		
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	• vytváření a používání tabulek násobků • orientace v jednoduchých tabulkách (ceníky, jízdni řády) • užití tabulkových zápisů v praxi	3.		
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	• třídění předmětů podle tvaru • vyhledání určitých tvarů v okolí	1.-3.		
	• rovinné útvary - čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh	1.		
	• rovinné útvary-bod, úsečka, přímka, polopřímka, lomená čára	2.-3.		
	• tělesa-krychle, kvádr, koule	2.-3.		
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	• jednotky délky: centimetr, milimetr, metr	2.		
	• decimetr, kilometr	3.		
	• měření a odhad velikosti	2.-3.		
	• převádění základních jednotek délky	3.		
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	• souměrnost	3.		
	• modelování jednoduchých útvarů			

Oblast:	Předmět:	Období:		
Matematika a její aplikace	Matematika	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	• princip asociativnosti • princip komutativnosti	4.-5.		
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	• sčítání a odčítání čísel do 1 000 000 • písemné násobení dvojciferným a trojciferným číslem • dělení jednociferným číslem • dělení se zbytkem v oboru přirozených čísel	4.		
	• písemné násobení jednociferným až čtyřciferným číslem • dělení dvojciferným číslem • velká násobilka-násobení jednociferným číslem	5.		
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	• zaokrouhlování na 1000, 100, 10	4.		
	• zaokrouhlování na 1 000 000, 100 000, 10 000	5.		
	• kontroly výpočtů-provádění zkoušek, odhadování výsledků	4.-5.		
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	• slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádění početních výkonů s čísly v daném oboru a na vztahy o n-více (méně), n-krát více (méně)	4.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	• jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly	4.-5.		
	• užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost)	5.		
	• jednoduché lineární rovnice o jedné neznámé	4.-5.		
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	• zlomek jako část celku, zápis čísla ve formě	5.		

	zlomku			
porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	zlomky se stejným základem, jejich porovnávání, sčítání a odčítání	5.		
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	desetinná čísla zápis čísla v desítkové soustavě, a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)	5.		
porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	přirozená čísla, celá čísla	5.		
vyhledává, sbírá a třídí data	vyhledávání dat na PC, v encyklopediích a statistikách vlastní sběr dat třídění a zpracování dat	4.-5.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	čtení a sestavování tabulek různých závislostí soustava souřadnic sloupcový diagram, grafy, jízdní řády	4.-5.		
orientuje se v určování základních částí celku	základní zlomky typu $1/n$	5.		
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	rýsování čtverce a obdélníku	4.		
	rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku	5.		
	rýsování kružnice s daným středem a poloměrem	4.		
	čtyřúhelník, mnohoúhelník	4.-5.		
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	délka lomené čáry, obvod n-úhelníku	4.		
	grafický součet a rozdíl	5.		
sestrojí rovnoběžky a kolmice	vzájemná poloha dvou přímek v rovině (rovnoběžky, různoběžky, kolmice) rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou	4.		
	rýsování rovnoběžek	5.		
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní	obsah čtverce a obdélníku ve čtvercové síti	4.		

jednotky obsahu	• jednotky obsahu cm^2, m^2, mm^2	5.		
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru.	• osová souměrnost	4.		
	• konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti			
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	• slovní úlohy s netradičními postupy • slovní úlohy zaměřené na logickou úvahu žáka	4.-5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	

Oblast:	Předmět:	Období:		
Matematika a její aplikace	Matematika	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	• přirozená čísla • číselný výraz • znázorňování přirozených čísel na číselné ose • desetinná čísla	6.		
	• zlomky • racionální čísla	7.		
	• druhá mocnina a odmocnina	8.		
zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	• výpočty elementárních příkladů bez použití kalkulátoru	6. - 7.		
	• výpočty s využitím kalkulátoru	8.- 9.		
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	• znaky dělitelnosti 2, 3, 4, 5, 6, 10 • prvočíslo • nejmenší společný násobek, největší společný dělitel	6.		
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	• desetinná čísla	6.		
	• zlomky, převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek • poměr • procenta, počet procent, procentová část, celek	7.		
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	• poměr • měřítko plánů a map	7.		
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	• slovní úlohy s využitím procent	7.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	• přepis slovních vyjádření do algebraických výrazů	6.		
	• zápis slovních úloh s užitím lineárních rovnic	7.- 8.		

	• přičítání a odčítání mnohočlenů • násobení mnohočlenů • úpravy mnohočlenů na součiny pomocí vytýkání a vzorců • druhá mocnina dvojčlenu	8.		
formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	• lineární rovnice	8.		
	• praktické slovní úlohy vedoucí na řešení pomocí soustav dvou rovnic se dvěma neznámými	9.		
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	• triviální slovní úlohy	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	• zpracování dat do tabulek a grafů • čtení z grafů	7.- 8.		
porovnává soubory dat	• základní statistické pojmy • základy statistiky, aritmetický průměr • diagramy	8.		
určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	• pravoúhlá soustava souřadnic • přímá a nepřímá úměrnost • trojčlenka	7.		
	• lineární funkce	9.		
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	• čtení z grafu funkcí • graf lineární funkce	7.		
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	• praktické úlohy na přímou a nepřímou úměrnost	7.		
	• užití goniometrických funkcí při výpočtech délek stran a velikostí ostrých úhlů v pravoúhlém trojúhelníku	9.		
zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	• zavedení matematické symboliky • trojúhelníková nerovnost	6.-7.		
	• druhy úhlů • vzdálenost bodu od přímky	6.		
	• Pythagorova věta	8.		

charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	• přímka, polopřímka, úsečka • úhel • trojúhelníky	6.		
	• čtyřúhelníky /rovnoběžníky, lichoběžníky	7.		
	• kružnice, kruh	8.		
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	• práce s úhloměrem • velikost úhlu • přenášení úhlů • sčítání a odčítání úhlů	6.		
odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	• čtverec a obdélník	6.		
	• trojúhelník, čtyřúhelníky /rovnoběžníky, lichoběžníky/	7.		
	• kružnice, kruh	8.		
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	• množiny všech bodů daných vlastností • konstrukční úlohy řešené pomocí množin všech bodů dané vlastnosti	8.		
načrtne a sestrojí rovinné útvary	• konstrukce trojúhelníků se znalostí velikostí stran a vnitřních úhlů	6.- 7.		
	• konstrukce čtyřúhelníků	7.		
	• vzájemná poloha přímek v rovině	6.		
	• vzájemná poloha přímky a kružnice	8.		
užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	• věty o shodnosti trojúhelníků	7.		
	• podobnost trojúhelníků	9.		
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	• osová souměrnost • osa rovinných útvarů	6.		
	• středová souměrnost, středově souměrné útvary	7.		
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	• rozlišení prostorových útvarů • vrchol, hrana, stěna • stěnová a tělesová úhlopříčka	6.		
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	• objem a povrch kvádru, krychle	6.		
	• objem a povrch válce	8.		

	• objem a povrch jehlanu, kužele a koule	9.		
načrtne a sestrojí síť základních těles	• síť krychle a kvádrů	6.		
	• síť válce	8.		
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	• volné rovnoběžné promítání	6.		
	• pravoúhlé promítání	9.		
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	• úlohy konstrukční a početní geometrie	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	• logické úlohy • řešení početních hlavolamů a hříček			
řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	• vytváření modelů prostorových útvarů, náčrtky prostorových útvarů	6. - 9.		

5.2.2. Finanční matematika

Název vyučovacího předmětu: **Finanční matematika**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

V předmětu Finanční matematika se žáci postupně orientují v problematice peněz a cen, jsou vedeni k tomu, aby byli v budoucnu schopni odpovědně spravovat osobní i rodinný rozpočet. Vyučovací předmět poskytuje poznatky z matematiky a navazuje na znalosti žáků, které rozšiřuje a využívá ve výpočtech úroků, dluhů, půjček, měsíčních splátek atp. Žáci se seznamují se základními pojmy finanční gramotnosti jako je například rozpočet, hrubá a čistá mzda, půjčka, leasing, úvěr, hypotéka, peníze, bezhotovostní platby, spoření, investice. Nedílnou součástí jsou i problémy vzniklé neuváženým zadlužováním a možnosti nakládání s volnými finančními prostředky. Součástí předmětu jsou i základní poznatky ze statistiky, tvorba grafů a orientace v nich. Vzdělávání je založeno především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro použití matematiky v reálných situacích.

Obsahové vymezení:

Výuka je zaměřována na poskytnutí vědomostí a dovedností potřebných v praktickém životě. Cílem finančního vzdělávání je vybavit žáka souborem takových kompetencí, které z něj vychovají finančně gramotného občana, jenž se orientuje ve finančních záležitostech, na trhu pracovních příležitostí i v daňové oblasti, zvažuje důsledky svých rozhodnutí a příliš se nezadlužuje.

Obsah předmětu je členěn do tří okruhů:

- Finanční matematika
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy
- Závislosti, vztahy a práce s daty

Časové vymezení:

Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v kmenové třídě nebo učebně počítačů.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

- vedeme žáky k osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů
- vedeme žáky k plánování postupů a úkolů
- vedeme žáky k aplikaci znalostí v reálném životě

Kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k systematickému a přesnému uvažování
- vedeme žáky k ověřování výsledků
- vedeme žáky k provádění rozboru problému a plánu řešení
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci pracovali s chybou jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky k zdůvodňování matematických postupů
- vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky

Kompetence občanská:

- vedeme žáky k respektování názoru ostatních
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
-

Kompetence pracovní:

- vedeme žáky k efektivitě při organizování vlastní práce

Oblast:	Předmět:	Období:		
Matematika a její aplikace	Finanční matematika	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	rozpočet, typy rozpočtů rozvaha domácnosti práva spotřebitelů	9.		
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	způsoby placení peníze hotovostní, bezhotovostní	9.		
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	finanční trh pojištění	9.		
uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	finanční produkty finanční plánování	9.		
na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	cena a inflace	9.		
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	zpracování a čtení z tabulek, grafů	9.		
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací	řešení problémových situací a úloh z běžného života řešení logických úloh	9.		

5.3 Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Oblast je zařazena na 1. i 2. stupni ZŠ. Vědomosti získané v rámci této vzdělávací oblasti mají především ambice být v přímém vztahu k reálnému životu, uplatnění žáků v moderním světě. Vyučovací činnosti jsou směřovány k podněcování zájmu o další činnosti a bádání, k získávání nových informací, jejich zpracování a využití pro svůj další rozvoj.

V oblasti jsou zahrnuty tyto vyučovací předměty:

- **Informatika** (1. a 2. stupeň)
- **Psaní na klávesnici** (2. stupeň)

5.3.1 Informatika

Název vyučovacího předmětu: Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Informatika je zařazen do vzdělávací oblasti i vzdělávacího oboru Informační a komunikační technologie. Umožňuje všem žákům dosáhnout elementární úrovně informační gramotnosti. Je podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Žáci získají základní dovednosti v ovládní moderních informačních technologií, což jim umožní lépe se orientovat ve světě informací. Naučí se tvořivě pracovat s informacemi a využívat je v osobním životě i při dalším studiu.

Důraz je kladen na kritické myšlení a odpovědný přístup při zpracování informací, na rozvoj algoritmického myšlení, na využívání výpočetní techniky a software ke zvýšení efektivity učení, k prezentaci výsledků své práce a modelování přírodních i sociálních jevů a na respektování práv duševního vlastnictví při využívání software.

Obsahové vymezení:

1. stupeň:

Předmět směřuje k základnímu seznámení s technickým a programovým vybavením počítače a jeho ovládním. Žáci jsou seznamováni se zásadami a pravidly práce s počítačem a s využitím jeho možností.

2. stupeň:

Na druhém stupni navazuje předmět svým vzdělávacím obsahem na znalosti získané na prvním stupni. Prohlubujeme získané dovednosti a učíme žáky pracovat s informacemi na vyšší úrovni. Vedeme žáky k porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím. Podporujeme tvořivé využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků práce žáků.

Časové vymezení:

Vyučovací předmět Informatika se vyučuje na prvním stupni v pátém ročníku jednu hodinu týdně, na druhém stupni v šestém a sedmém ročníku jednu hodinu týdně.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v učebně informatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- učíme žáky vyhledávat a třídit informace
- využíváme a doplňujeme poznatky, které žáci získali v jiných předmětech, třídíme a zpracováváme je do grafů, tabulek, textů a prezentací

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učíme je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukazujeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vedeme je k jejich ověřování a srovnávání
- vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problému

Kompetence komunikativní

- učíme žáky rozumět základním počítačovým příkazům
- využíváme získané komunikační dovednosti k vytváření kvalitních vztahů
- vedeme žáky k formulaci kultivovaných otázek a odpovědí

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů
- předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vedeme je k jejich dodržování
- individuálním přístupem budujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání duševního vlastnictví a jeho respektování
- vedeme žáky k dodržování etických pravidel při práci s informacemi a při práci v počítačové síti

Kompetence pracovní

- poukazujeme na možná zdravotní a hygienická rizika při práci s počítačem a vedeme žáky k jejich eliminaci
- učíme žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožňujeme jim hledat vlastní postup

Oblast:	Předmět:	Období:		
Informační a komunikační technologie	Informatika	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejbližší periferie	• ovládání počítače • popis součástí • tisk a ukládání dokumentů na lokální disk	5.		
respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závad	• pravidla práce s počítačem • virové nebezpečí • legálnost software	5.		
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	• souborová struktura počítače • rozdíl mezi souborem a složkou • druhy souborů • práce se sítí • ukládání na svůj a sdílený adresář • jiné možnosti ukládání souborů • kopírování a mazání souborů a složek	5.		
při vyhledávání na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	• práce se školní www prezentací, ovládání internetového prohlížeče • nejznámější vyhledávací portály	5.		
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	• využití vyhledávačů • práce s encyklopediemi	5.	Mediální výchova: - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	• zřízení a údržba emailové adresy na veřejném serveru, odesílání a příjem e-mailu • komunikátory (ICQ, SKYPE, MSN, ...)	5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	

pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	• základní ovládání programu Word, nebo jiného textového editoru • práce se souborem, otevření, zavření, uložení a tisk dokumentu • psaní a mazání textu • formát písma, odstavce • vkládání a základní úprava obrázků • kopírování textu a obrázků • práce s více otevřenými dokumenty • kopírování mezi internetem a textovým editorem • tvorba úprava a vkládání rastrových obrázků • základy práce s digitální fotografií • základy tvorby referátu a typografická pravidla	5.		
ovládá a aktivně využívá výukové programy	• práce s výukovými programy	5.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Informační a komunikační technologie	Informatika	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	vyhledávání informací v síti Internet, IE a alternativní prohlížeče	6. - 7.	Mediální výchova	
	portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí		- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
	osobní www stránky		- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	
ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací	zpracování textu v textovém editoru formát písma, odstavce, odrážky a číslování, práce s grafickými objekty v textovém editoru, tvorba tabulek v textovém editoru práce v alternativním textovém editoru základy práce s digitální fotografií - snímání, úpravy, archivace práce v tabulkovém editoru, tvorba tabulek s využitím základních početních operací tvorba grafů export tabulek základy využití prezentačního programu	6. - 7.	Mediální výchova - produktivní činnosti - práce v realizačním týmu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	tvorba grafických listů a referátů	6. - 7.		
pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	autorský zákon, používání citací	6. - 7.		
používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji	tvorba referátu na zadané téma	6. - 7.		
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě	prezentace	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	

5.3.2 Psaní na klávesnici

Název vyučovacího předmětu: Psaní na klávesnici

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Psaní na klávesnici je zařazen do vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Je vymezen jako doplňující vzdělávací obor. Škola ho nabízí ve formě volitelného předmětu.

Obsahové vymezení:

Obsahem předmětu je nácvik psaní deseti prsty na PC (podle textů či pomocí výukového programu). Žáci si osvojí techniku psaní, zásady držení rukou na klávesnici, prstoklad, hygienické návyky při psaní na počítači (držení těla, cvičení na procvičení prstů, správné sezení apod.). Osvojování techniky bude provázeno nácvikem rychlosti a přesnosti psaní.

Časové vymezení:

Pro výuku psaní na klávesnici jsme využili 2 hodiny z disponibilní časové dotace na 2. stupni. Je mu věnována jedna hodina týdně v 6. a 7. ročníku.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v počítačové učebně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k propojení získaných znalostí z jiných předmětů – využívání gramatických pravidel, znalosti cizího jazyku při psaní dopisů, žádostí apod.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky pracovat podle návodu
- učíme žáky nést zodpovědnost za psaný projev

Kompetence komunikativní

- učíme žáky komunikovat i písemnou formou, používat kultivované otázky a odpovědi
- učíme žáky používat ke komunikaci různá média

Kompetence sociální a personální

- podporujeme u žáků sebedůvěru při zvládnutí psaní všemi deseti
- předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vedeme je k jejich dodržování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování etických pravidel při práci s informacemi a při práci v počítačové síti

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k využívání získané dovednosti v zájmu vlastního rozvoje
- učíme žáky správnému psaní potřebných dokumentů (forma dopisu, žádosti apod.)

Oblast:	Předmět:	Období:		
Informační a komunikační technologie	Psaní na klávesnici	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
užívá desetiprstovou metodu psaní na klávesnici	• prstoklad pro ovládání klávesnice naslepo	6. - 7.		
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou	• vliv počítačů na obsluhu a okolí • umístění počítače a nábytku • eliminace negativních vlivů práce na počítači	6. - 7.		
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	• opisování a ukládání textů • tvorba referátů	6. - 7.	Mediální výchova - stavba mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení	
využívá školní výukový software	• struktura a popis počítače a přídatných zařízení • jednoduchá údržba počítače	6. - 7.		

5.4 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti:

V této oblasti, která je určena pouze pro první stupeň, se žáci učí vytvářet si ucelený obraz světa kolem sebe. Jsou zde rozvíjeny poznatky, které získali v rodině nebo v předškolním zařízení. Žáci poznávají historii i současnost svého národa a svého okolí v časových i společenských souvislostech. Učí se vnímat prostředí, přírodu, lidi a vztahy mezi nimi. Důležité je propojení získaných poznatků s realitou, vytváření dovedností pro praktický život. Osvojují si bezpečné chování v různých životních situacích, orientují se v problematice peněz a cen a spravování osobního rozpočtu.

Informace získávají především prostřednictvím vlastního prožitku.

Ve vyučování lze bohatě využít skupinovou práci dětí. Poznatky uplatňovat a nové získávat a rozvíjet ve výchovně – vzdělávacích projektech. Významné místo ve výuce zaujímá výchova ke zdraví, včetně prevence závislostí, a výchova k ochraně člověka za mimořádných událostí.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se realizuje v oboru:

Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor Člověk a jeho svět je realizován ve vyučovacích předmětech:

- Prvouka***
- Cvičení z Prvouky***
- Vlastivěda***
- Přírodověda***

5.4.1 Prvouka

Název vyučovacího předmětu: Prvouka

Charakteristika předmětu:

Vyučovacímu předmět prvouka se vyučuje v 1.,2. a 3. ročníku na prvním stupni ZŠ. Rozšiřuje znalosti a dovednosti získané v předškolním vzdělávání. Postupuje od známých informací o věcech bezprostředně se dítěte dotýkajících k celkovému základnímu přehledu.

Obsahové vymezení:

V rámci předmětu žáci postupně rozvíjejí své prvotní zkušenosti v oblastech týkajících se člověka , rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví , etické výchovy a dalších témat. Ve výuce jsou uplatňovány prvky Etické výchovy - etické hodnoty.

Vzdělávací obsah předmětu je členěn do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Časové vymezení:

Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu.

Organizační vymezení:

Výuka je realizována částečně ve třídě, pokud je to možné, probíhá venku. Je využívána také učebna informatiky. Podstatnou součástí výuky jsou projekty , experimenty, pokusy, hry pro rozvoj osobnosti a další konkrétní aktivity dětí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke vhodným způsobům, jak získávat a zapamatovat si nové poznatky
- učíme děti vyhledávat a třídit informace, uplatnit je v procesu učení , v praktických činnostech, v životě
- učíme děti získané informace propojovat a využívat k tvůrčí činnosti
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání výsledků práce
- učíme žáky výsledky své práce adekvátně hodnotit
- vedeme žáky k radosti z poznání, ke snaze zlepšovat se
- seznamujeme je s prací s návody a pracovními postupy

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky na základě vlastního úsudku a zkušeností řešit problémové úlohy, situace
- vedeme žáky k tomu, aby dokázaly posoudit správnost svého rozhodnutí, zhodnotit výsledky své práce
- ukážeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů a ověřování správnosti řešení
- umožňujeme žákům postupy řešení problému prakticky ověřovat

Kompetence komunikativní

- vedeme ke vzájemné komunikaci při skupinové práci i mimo ni, učíme je obhajovat svůj názor
- vedeme žáky ke správnému a logickému formulování myšlenky a k názoru na lidskou společnost, přírodní a historické události
- vedeme k využívání různých informačních a komunikačních prostředků, umožňujeme jim tvořivý přístup
- učíme je komunikovat s dospělými osobami nejen ve škole, ale i na úřadech, kulturních institucích, firmách
- učíme žáky užívat správnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům práci ve dvojicích nebo skupinách menších než třída
- při skupinové práci vedeme ke vzájemné kooperaci a dodržování daných pravidel, možnost vytváření vlastních pravidel a jejich dodržování
- utváříme příjemnou atmosféru na základě ohleduplnosti, úcty k druhým lidem
- vedeme ke spolupráci a vzájemnému respektování se

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování druhých, jejich přesvědčení a odlišností
- vedeme je k empatii, k odmítání násilí, k povinnosti postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- rozvíjíme jejich sociální cítění
- vedeme je k uvědomování si svých práv a povinností, chápání základních pravidel (školní řád, silniční pravidla,...)
- vedeme k rozhodnosti v daných situacích, aby podle svých možností uměli poskytnout účinnou pomoc
- učíme žáky chápat vztahy v různých ekosystémech, ukázat význam složek životního prostředí, při svém chování respektovat ekologické požadavky
- učíme žáky dbát na ochranu zdraví svého i ostatních
- vedeme je k respektování, ochraně a oceňování našich tradic, kulturního a historického dědictví,
- utváříme u žáků pozitivní vztah k práci, odpovědnost za kvalitu práce a jejich výsledků

Kompetence pracovní

- učíme využívat znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji, přípravě na budoucnost
- naučíme žáky pracovat podle návodu daného nebo hledat postup vlastní, výhodnější
- vedeme je k hodnocení výsledků jejich práce a dbaní na kvalitu

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a jeho svět	Prvouka	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	• bezpečná cesta do školy a ze školy • činnost chodce v silničním provozu	1.-3.		
	• okolí bydliště, významné orientační body, základní orientace • hlavní komunikační síť	2.-3.		
	• vytváření jednoduchých orientačních náčrtků obce	3.		
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	• název obce a jejích částí	1.-3.		
	• mikroregion Bystřicko, kraj Vysočina	3.		
	• aktuality z okolí bydliště	2.-3.		
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	• přírodnina-surovina-výrobek • město x vesnice • vliv krajiny na život lidí • vliv lidí na životní prostředí	2.-3.	Environmentální výchova - ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí	
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	• rodina, domov • postavení jedince v rodině • příbuzenské a mezigenerační vztahy • mezilidské vztahy • pravidla komunikace a chování • multikulturní výchova-tolerance odlišností	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí, komunikace Multikulturní výchova - kulturní diference, lidské vztahy	
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	• zaměstnání • práce fyzická a duševní • volný čas a jeho využití	1.-3.		
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	• určování času, režim dne • kalendář, roční období • letopočet, generace • současnost, minulost a budoucnost • státní svátky a významné dny	1.-3.		

pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	• kultura a historie naší obce • významné osobnosti regionu • regionální pověsti	2.-3.	Multikulturní výchova - kulturní diference	
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	• proměny člověka a jeho způsobu života v čase • místní lidová tradice	1.-3.	Multikulturní výchova - kulturní diference	
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	• pozorování změn počasí • charakteristika ročních období • reakce rostlin a živočichů na změny • rovnováha v přírodě	1.-3.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	• nerosty, horniny a půda • třídění přírodnin-živé x neživé, rostliny x houby x živočichové • podmínky života organismů	3.		
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	• látky a jejich vlastnosti • voda a vzduch	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice	
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	• péče o zdraví • správná životospráva	1.-3.		
	• lidské tělo	2.-3.		

rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	• bezpečné chování v rizikovém prostředí • školní řád • krizové situace • šikana, týrání, zneužívání, brutalita a jiné formy násilí • vhodná a nevhodná místa pro hru • bezpečné chování v silničním provozu • dopravní značky • předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	1.-3.	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola	
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	• pravidla asertivity • osobní bezpečí • přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického i duševního zdraví • čísla tísňového volání • správný způsob volání na tísňovou linku	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	• situace hromadného ohrožení	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

5.4.2 Cvičení z Prvouky

Název vyučovacího předmětu: Cvičení z Prvouky

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Cvičení z prvouky se vyučuje ve 2., 4. a 5. ročníku na prvním stupni ZŠ. Rozšiřuje znalosti a dovednosti získané v předškolním vzdělávání a v hodinách prvouky. Zaměřuje se na témata související s bezpečností dětí a chováním dětí v situacích běžného života

Obsahové vymezení:

V rámci předmětu žáci postupně rozvíjejí své prvotní zkušenosti v oblastech týkajících se chování a bezpečnosti v běžném denním životě i při mimořádných situacích (vč. dopravní výchovy a první pomoci). Ve 4. a 5. ročníku se obsah předmětu rozšiřuje o výuku finanční gramotnosti.

Předmět úzce navazuje na témata zařazená do výuky ostatních předmětů ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda), doplňuje je a rozvíjí.

Vzdělávací obsah předmětu zasahuje do 4 tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

Lidé kolem nás

Rozmanitost přírody

Člověk a jeho zdraví

Časové vymezení:

Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu.

Organizační vymezení:

Výuka je realizována částečně ve třídě, pokud je to možné, probíhá venku. Je využívána také učebna informatiky. Podstatnou součástí výuky je praktický nácvik chování v konkrétních situacích.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke vhodným způsobům, jak získávat a zapamatovat si nové poznatky
- učíme děti vyhledávat a třídit informace, uplatnit je v procesu učení, v praktických činnostech, v životě
- učíme děti získané informace propojovat a využívat k tvůrčí činnosti
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání výsledků práce

- učíme žáky výsledky své práce adekvátně hodnotit
- vedeme žáky k radosti z poznání, ke snaze zlepšovat se
- seznamujeme je s prací s návody a pracovními postupy

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky na základě vlastního úsudku a zkušeností řešit problémové úlohy, situace
- vedeme žáky k tomu, aby dokázaly posoudit správnost svého rozhodnutí, zhodnotit výsledky své práce
- ukážujeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů a ověřování správnosti řešení
- umožňujeme žákům postupy řešení problému prakticky ověřovat

Kompetence komunikativní

- vedeme ke vzájemné komunikaci při skupinové práci i mimo ni, učíme je obhajovat svůj názor
- vedeme žáky ke správnému a logickému formulování myšlenky a k názoru na lidskou společnost, přírodní a historické události
- vedeme k využívání různých informačních a komunikačních prostředků, umožňujeme jim tvořivý přístup
- učíme je komunikovat s dospělými osobami nejen ve škole, ale i na úřadech, kulturních institucích, firmách
- učíme žáky užívat správnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům práci ve dvojicích nebo skupinách menších než třída
- při skupinové práci vedeme ke vzájemné kooperaci a dodržování daných pravidel, možnost vytváření vlastních pravidel a jejich dodržování
- utváříme příjemnou atmosféru na základě ohleduplnosti, úcty k druhým lidem
- vedeme ke spolupráci a vzájemnému respektování se

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování druhých, jejich přesvědčení a odlišností
- vedeme je k empatii, k odmítání násilí, k povinnosti postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- rozvíjíme jejich sociální citění
- vedeme je k uvědomování si svých práv a povinností, chápání základních pravidel (školní řád, silniční pravidla,...)
- vedeme k rozhodnosti v daných situacích, aby podle svých možností uměli poskytnout účinnou pomoc
- učíme žáky chápat vztahy v různých ekosystémech, ukázat význam složek životního prostředí, při svém chování respektovat ekologické požadavky
- učíme žáky dbát na ochranu zdraví svého i ostatních
- vedeme je k respektování, ochraně a oceňování našich tradic, kulturního a historického dědictví,
- utváříme u žáků pozitivní vztah k práci, odpovědnost za kvalitu práce a jejích výsledků

Kompetence pracovní

- učíme využívat znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji, přípravě na budoucnost
- naučíme žáky pracovat podle návodu daného nebo hledat postup vlastní, výhodnější
- vedeme je k hodnocení výsledků jejich práce a dbaní na kvalitu

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a jeho svět	Cvičení z Prvouky	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	• bezpečná cesta do školy a ze školy • činnost chodce v silničním provozu • riziková místa a situace	2..		
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	• bezpečné chování v rizikovém prostředí • školní řád • krizové situace • šikana, týrání, zneužívání, brutalita a jiné formy násilí • vhodná a nevhodná místa pro hru • bezpečné chování v silničním provozu • dopravní značky • předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	2.	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola	
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	• pravidla asertivity • osobní bezpečí • přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického i duševního zdraví • čísla tísňového volání	2.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	

	• správný způsob volání na tísňovou linku			
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	• mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), • požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém	2.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a jeho svět	Cvičení z Prvouky	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	vztahy mezi lidmi komunikace pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy	
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení	komunikace s ostatními řešení problémů ve skupinách rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice	
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	principy demokracie základní lidská práva a práva dítěte školní řád	4. - 5.	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika	
orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje hodnotu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech	soukromé, veřejné, osobní a společné vlastnictví	4. - 5.		

chtěných výdajů, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	• hmotný a nehmotný majetek • rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti • hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení • nárok na reklamaci • banka jako správce peněz, úspory, půjčky			
stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	• rizika v přírodě- rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi • mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	4.-5.		
uplatňuje účelně způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	• krizové situace-vhodná a nevhodná místa pro hru, situace hromadného ohrožení: • osobní bezpečí, chování v rizikovém prostředí • označování nebezpečných látek • bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích • krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání) • brutalita a jiné formy násilí, služby odborné pomoci • přivolání pomoci v případě ohrožení duševního i fyzického zdraví - služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku • mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný	4. -5.	Osobnostní a sociální výchova - psychohygienu	

	system			
v modelových situacích předvede jednoduché způsoby odmítání návykových látek	• drogy - prevence návykové látky • návykové látky a zdraví, jejich odmítání • hrací automaty a počítače	4.-5.		
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	• nemoc, úraz, poranění, • zdravá strava, pitný režim, intimní a duševní hygiena • první pomoc, úrazová prevence, osobní, • důležitá telefonní čísla	4. - 5.		
rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	• poskytnutí první pomoci, prevence úrazů • nemoc, úraz, drobná poranění • důležitá telefonní čísla	4.-5.		
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	• živelné pohromy, ekologické katastrofy	4. - 5.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí	

5.4.2 Vlastivěda

Název vyučovacího předmětu: Vlastivěda

Charakteristika předmětu:

Předmět Vlastivěda patří do vzdělávací oblasti a vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět. Žáci se zde učí orientovat na mapě, v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Vycházíme od poznávání naší obce a regionu a postupujeme k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Snažíme se vzbudit u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Žáci získávají poznatky zeměpisného a dějepisného rázu. V dětech se snažíme probudit zájem o naši zemi, kulturu a minulost. Vedeme je k tvořivému přístupu, samostatnému vyhledávání a získávání informací z dostupných zdrojů. Umožníme žákům společné návštěvy památek, muzeí, především v našem regionu. Vedeme žáky k vyhledávání informací v knihách, návštěvy knihoven.

Obsahové vymezení:

Vzdělávací obsah předmětu na prvním stupni je členěn do 3 tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas

Časové vymezení:

Předmět Vlastivěda se vyučuje ve čtvrtém a pátém ročníku. Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu

Organizační vymezení:

Výuka probíhá ve třídě, v učebnách informatiky, zeměpisu a dějepisu. Součástí výuky jsou projekty, činnosti ve skupině a další formy práce. Během vyučování jsou používány mapy, časové osy a další vyučovací pomůcky. Žáci získávají, obohacují a upevňují získané poznatky na vycházkách, výletech a exkurzích – památná místa, historické památky, muzea (především region).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke vhodným způsobům, jak získávat a zapamatovat si nové poznatky
- učíme děti vyhledávat a třídit informace, uplatnit je v procesu učení, v praktických činnostech, v životě
- učíme děti získané informace propojovat a využívat k tvůrčí činnosti
- vedeme žáky k radosti z poznání, ke snaze zlepšovat se

Kompetence k řešení problémů

- vedeme děti, aby uměly na základě vlastního úsudku a zkušeností řešit problémové úlohy, situace
- aby dokázaly posoudit správnost svého rozhodnutí, zhodnotit výsledky své práce

Kompetence komunikativní

- vedeme ke vzájemné komunikaci při skupinové práci i mimo ni, učit se obhajovat svůj názor
- vedeme žáky ke správnému a logickému formulování myšlenky a k názoru na lidskou společnost, přírodní a historické události
- vedeme k využívání různých informačních a komunikačních prostředků, tvořivý přístup
- učíme se komunikovat s dospělými osobami nejen ve škole, ale i na úřadech, kulturních institucích, firmách
- učíme se užívat správnou terminologii

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k práci ve dvojicích nebo skupinách menších než třída
- při skupinové práci vedeme ke vzájemné kooperaci a dodržování daných pravidel, možnost vytváření vlastních pravidel a jejich dodržování
- utváříme příjemnou atmosféru na základě ohleduplnosti, úcty k druhým lidem
- vedeme ke spolupráci a vzájemnému respektování se

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování druhých, jejich přesvědčení a odlišností
- vedeme k empatii, k odmítání násilí, k povinnosti postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- rozvíjíme jejich sociální cítění
- vedeme k uvědomování si svých práv a povinností, chápání základních pravidel (školní řád)
- učíme respektovat, chránit a oceňovat naše tradice, kulturní a historické dědictví, seznamovat se s tradičními výtvarnými a řemeslnými postupy

Kompetence pracovní

- učíme žáky využívat znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji, k přípravě na budoucnost
- hodnotíme výsledky své práce

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a jeho svět	Vlastivěda	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	• domov a obec-orientace v místě bydliště, části obce, poloha v krajině a státu	4.- 5.		
určí světové strany v přírodě a podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	• orientační body a linie, světové strany • bezpečnost pohybu v přírodě	4.- 5.		
rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	• náčrt, plán obce • mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky	4.- 5.		
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	• Česká republika: její poloha v Evropě, přírodní podmínky, podnebí, povrch, vodstvo, hospodářství, surovinové zdroje, politické údaje	4.- 5.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát	
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	• informuje ostatní o svých poznatcích z cest po České republice i o návštěvě v jiných zemích	4.- 5.	Multikulturní výchova - kulturní difference Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	• česká státnost • státní symboly • základní státoprávní pojmy • významné osobnosti politického života ČR • armáda ČR	4. - 5.	Výchova demokratického občana - formy participace občanů v politickém životě	
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	• vztahy mezi lidmi • komunikace • pravidla slušného chování	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy	
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu a řešení	• komunikace s ostatními • řešení problémů ve skupinách	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice	

rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	• základní lidská práva a práva dítěte • školní řád	4. - 5.	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika
orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy	• soukromé, veřejné, osobní a společné vlastnictví • zacházení s penězi	4. - 5.	
poukáže v nejbližším společenské a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	• základní globální problémy - v lidské společnosti - přírodního prostředí	4. 5.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	• časová osa, orientace v čase	4. - 5.	
využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí, galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti, zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	• současnost a minulost v našem životě • regionální památky, rodný kraj • pověsti, významné osobnosti regionu (Bohuslav Martinů, Alois Lukášek, Josip Kleczek, Jan Karafiát, František Halas, Jan Šturza, Vincent Makovský, Hynek Jurman..) • regionální tradice • naše vlast – vlastenectví • muzeum – Bystřice • knihovny - školní, obecní, městská – Bystřice • chráněné krajinné území - Svratecká hornatina	4. - 5.	
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	• nejstarší osídlení naší vlasti • český přemyslovský stát - kníže Václav • Velká Morava - Cyril a Metoděj • Přemyslovci • Lucemburkové - Karel IV. • Jagellonci • Habsburkové - Marie Terezie, Josef II. • utváření novodobého českého národa • ČSR - T. G. Masaryk • ČR - V. Havel	4. - 5.	

srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	• území českého státu v proměnách času • tradice • regionální památky	4. - 5.		
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	• znalost významných dnů v roce	4. - 5.		

5.4.3 Přírodověda

Název vyučovacího předmětu: Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Přírodověda je určen pro žáky 4. a 5. ročníku. Žáci se učí vnímat prostředí kolem sebe, přírodu, lidi a vztahy mezi nimi. Důležité je propojení získaných poznatků s realitou, vytváření dovedností pro praktický život.

Obsahové vymezení:

Obsahem předmětu je udržet v dětech vzbuzený zájem o přírodu a její ochranu, naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanovených rámcovým programem pro základní školy. Opírá se o poznatky z vyučovacího předmětu Prvouka. Žáky vedeme k získání takových vědomostí a dovedností, aby si je mohli prakticky vyzkoušet a ověřit. Tento předmět je rozdělen do dvou tematických okruhů:

- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Časové vymezení:

viz. Učební plán

Organizační vymezení:

Výuka probíhá ve třídě, někdy v učebně informatiky nebo okolí školy. Součástí jsou projekty a další formy práce (literatura, internet aj.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke vhodným způsobům, jak získávat a zapamatovat si nové poznatky, vyhledávat a třídit informace, které uplatní v procesu učení, praktických činnostech a v životě
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání výsledků práce, k radosti z poznání, ke snaze zlepšovat se

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky, aby uměli na základě vlastního úsudku a zkušenosti řešit problémové úlohy a situace, aby dokázali posoudit správnost svého rozhodnutí a zhodnotit výsledky své práce

Kompetence komunikativní

- vedeme ke vzájemné komunikaci při skupinové práci i mimo ni, ke správnému a logickému formulování myšlenky a k názoru na lidskou společnost
- vedeme k užívání různých informačních a komunikačních prostředků, učíme komunikovat s dospělými kolem sebe

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k práci ve dvojicích nebo skupinách menších než třída
- vedeme k vytváření příjemné atmosféry na základě ohleduplnosti a úcty k druhým

Kompetence občanské

- vedeme žáky k chápání vztahů v různých ekosystémech a složek životního prostředí, při svém chování respektovat ekologické požadavky
- vedeme k uvědomování si svých práv a povinností, chápání základních pravidel (školní řád, silniční pravidla, první pomoc)

Kompetence pracovní

- vedeme pracovní k využívání znalostí a zkušeností k vlastnímu rozvoji
- poukazujeme na různá zdravotní rizika při seznamování se s vlastnostmi některých materiálů
- naučíme žáky užívat správné pracovní postupy, materiály a nástroje, pracovat podle daného návodu nebo hledat postup vlastní
- seznámíme žáky s možnými zdravotními a hygienickými riziky

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a jeho svět	Přírodověda	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	živá a neživá příroda: • látky a jejich vlastnosti • vlastnosti porovnávání látek a měření veličin s využitím základních jednotek • voda a vzduch • nerosty a horniny, půda	4.	Enviromentální výchova - vztah člověka k prostředí	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organizmy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	fauna a flóra ve vybraných podnebných pásmech, přizpůsobivost organismů: • rostliny, houby, živočichové, základní společenstva • znaky života, životní potřeby a projevy • průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých druhů • rovnováha v přírodě, význam a vzájemné vztahy mezi organizmy	4.- 5.	Environmentální výchova - ekosystémy	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	pokusy, postup práce, výstupy: • člověk a technika • jednoduché pokusy u jednotlivých tematických celků podle potřeby a znalostí žáků	4. - 5.		
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organizmech, prakticky třídí organizmy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché atlasy a klíče	dělení organismů, práce s atlasy a klíči: • životní podmínky, rozmanitost životních podmínek na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půdy, rostlin a živočichů • podnebí, počasí	4. - 5.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávnění a nároky jiných osob	denní režim, plánování, uspořádání času: • péče o zdraví, zdravá výživa • denní režim, pohybový a pitný režim	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace, psychohygienu	

uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	zdravotní osvěta: • nemoc, úraz, poranění, zdravá strava • první pomoc, úrazová prevence, osobní, intimní a duševní hygiena • důležitá telefonní čísla	4. - 5.		
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislosti s rozdělením času a střídáním ročních období	Země a vesmír: • sluneční soustava • den, noc • roční období	4. - 5.		
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	člověk a příroda, ekologie: • ohleduplné chování k přírodě, tvorba a ochrana životního prostředí (rostlin a živočichů) • likvidace odpadů • živelné pohromy, ekologické katastrofy	4. - 5.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	vývoj člověka, etapy vývoje: • základy lidské reprodukce • vývoj jedince	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	péče o zdraví, lidské tělo - orgány: • lidské tělo, životní potřeby a projevy • základní stavba a funkce • rozdíly mezi mužem a ženou	4. -5.		
předvede v modelových situacích jednoduché způsoby odmítání návykových látek	drogy - prevence návykové látky • návykové látky a zdraví, jejich odmítání • hrací automaty a počítače	5.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty daného věku	Partnerství, manželství, rodičovství sexuální výchova, rodina, etická stránka sexuality: • biologické a psychické změny v dospívání • HIV, AIDS (cesty přenosu)	5.	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace	
rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	poskytnutí první pomoci, prevence úrazů: • zdravá strava, pitný, pohybový režim • stres a jeho rizika, reklama • nemoc, úraz, drobná poranění • důležitá telefonní čísla	5.		

5.5 Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Tato vzdělávací oblast v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. U žáků se formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě.

Seznamujeme žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy, které se promítají do každodenního života. Zaměřujeme se na utváření pozitivních občanských postojů a podporujeme přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa. Důležitou součástí je výchova k toleranci a respektování lidských práv. Také vedeme žáky k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost se realizuje ve vzdělávacích oborech:

- Dějepis
- Výchova k občanství

Vzdělávací obor **Dějepis** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- Dějepis

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- Občanská výchova

5.5.1 Dějepis

Název vyučovacího předmětu: Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Dějepis je zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a společnost a do vzdělávacího oboru Dějepis. Vyučuje se na 2. stupni a navazuje svým vzdělávacím obsahem na předmět Vlastivěda na 1. stupni. Přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Vede k poznávání dějů a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti.

Obsahové vymezení:

Předmět směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Výuka seznamuje žáky, že historie není jen uzavřenou minulostí ani souborem faktů a konečných závěrů, ale kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. U žáků rozvíjíme časové a prostorové představy, které jim umožňují lépe pochopit historické události. Vedeme je k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům.

Časové vymezení:

Výuce dějepisu je věnováno 8 hodin na 2. stupni (7 hodin z minimální časové dotace pro vzdělávací oblast Člověk a společnost a 1 hodina v 6. ročníku z disponibilní časové dotace). Dějepis je vyučován dvě hodiny týdně od 6. do 9. ročníku.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v dějepisné učebně, někdy v kmenových třídách a v počítačové pracovně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- klademe důraz na pozitivní motivaci žáka
- používáme vhodné učební pomůcky (dějepisné atlasy, historické mapy, přístupné historické dokumenty, encyklopedie, odbornou literaturu) a audiovizuální techniku
- využíváme poznatky, které žáci získali v jiných předmětech, z četby historické beletrie, z divadelních her, rozhlasových a televizních pořadů, návštěv historických expozic, výstav, muzeí, kulturních památek

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáka k samostatnému řešení problémové situace, k vyhledávání potřebných informací
- podporujeme u žáka hledání dalších variant řešení, vedeme žáka k jejich kritickému posouzení
- klademe důraz na schopnost žáka hodnotit historické události a obhajovat své názory a stanoviska
- vedeme žáka k odpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme schopnost kultivovaně formulovat žakovy myšlenky
- zařazujeme diskuze, besedy
- nabízíme využívání informačních a komunikačních prostředků pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách a klademe důraz na vytváření pravidel práce v týmu (organizace činnosti, rozdělení úkolů, spolupráce, ohleduplnost, respektování jiných hledisek, úcta) a na jejich dodržování
- pozornost soustřeďujeme na přátelskou atmosféru v týmu
- podporujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- podporujeme u žáka úctu k vlastnímu národu i k jiným národům

- klademe důraz na ochranu našich tradic, kulturního i historického dědictví (návštěva kulturních památek)
- nabízíme dostatečné množství situací k propojení života dítěte, jeho zájmů a společnosti (kvízy, hádanky, soutěže, návštěvy historických expozic, líčení života a díla významných osobností)
- zapojujeme žáky do kulturního dění účastí na kulturních akcích (návštěva divadel, muzeí, výstav)

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům projekty a další činnosti
- rozvíjíme u žáka smysl pro plnění svých závazků vyžadováním zodpovědného přístupu k přípravě na výuku, vyhledáváním potřebného materiálu
- kontrolujeme samostatné práce žáka

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a společnost	Dějepis	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
uveďte konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	• úvod do učiva dějepisu, co je dějepis	6.		
uveďte příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	• historické prameny - hmotné a písemné, archeologie, muzea, galerie, archívy	6.		Návštěva muzea
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	• práce s časovou osou, přímkou, letopočet, století, tisíciletí	6.		
charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	• vývoj člověka - člověk zručný, vzpřímený, rozumný, dnešního typu, zemědělství, chov zvířat, řemesla, náboženské představy	6.		
objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	• faktory, které ovlivňují vývoj společnosti (poloha, podnebí, ...)	6.		
uveďte příklady archeologických kultur na našem území	• doba kamenná, bronzová, železná	6.		
rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	• staroorientální státy v Mezopotámii, starověký Egypt, Indie, Čína	6.		
uveďte nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	• starověká kultura	6.		

demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	● starověké Řecko - Mykény, řecká kolonizace, Athény a Sparta, řecko-perské války, řecká vzdělanost a věda, Alexandr Veliký	6.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - jsme Evropané	
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	● starověký Řím - počátky dějin Říma, punské války, Spartakovo povstání, konec republiky, císařství (Caesar), vznik křesťanství, zánik římské říše, římská vzdělanost a věda, římské umění	6. - 7.		
popíše podstatnou změnu evropské civilizace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	● stěhování národů ● vznik a vývoj raně středověkých státních útvarů (Byzantská říše, Arabové, Franská říše, Uherský stát, Kyjevská Rus, Anglie, Francie) ● základy křesťanství, jeho šíření, křížové výpravy, další významná náboženství středověku	7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - jsme Evropané Multikulturní výchova - lidské vztahy Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí	
porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti				
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám				
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	● Sámova říše a vznik prvních státních útvarů na našem území v 9. a 10. století (Velká Morava, Český stát)	7.		
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	● feudalismus, vývoj středověké společnosti - kulturní slohy	7.		
vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	● renesance a humanismus ● reformace a protireformace	7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - jsme Evropané	
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	● vývoj středověké společnosti, Mistr Jan Hus, husitství	7.		

popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	• zámořské objevy, počátky dobývání světa a důsledky objevů	7. - 8.		
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	• Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci a Habsburkové na českém trůně	7. - 8.		
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	• třicetiletá válka	7. - 8.		
na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	• historie a státní zřízení ve Francii, Anglii, Rusku a habsburské říši	8.	Výchova demokratického občana - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování; občan, občanská společnost, stát	
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	• barokní kultura, osvícenství	8.		
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	• industrializace a její důsledky pro společnost • sociální problémy 18. a 19. století	8.		
objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	• Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět • změna společenské struktury společnosti • průmyslový rozvoj	8.		
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	• utváření novodobého českého národa • revoluce 19. století, revoluční rok 1848 v Evropě a u nás, národní hnutí velkých a malých národů	8.		
charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	• vznik USA • vývoj ve Francii • sjednocení Itálie a Německa	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané	

na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	• vznik Rakousko - Uherska • vznik hnutí, spolků a nových politických stran • politické proudy - konzervatismus, liberalismus, demokratismus a socialismus, občanská práva, ústava	8.	Výchova demokratického občana – občan, občanská společnost a stát	
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	• kolonialismus, konflikty mezi velmocemi • průmyslová revoluce, monopoly • kulturní rozrůzněnost doby	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – jsme Evropané Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	• příčiny a vznik 1. a 2. sv. války, politické, sociální a kulturní důsledky válek • situace během válek v našich zemích, domácí a zahraniční odboj	9.		
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	• demokracie • vznik ČSR, její hospodářský, politický, sociální vývoj a národnostní problémy	9.	Výchova demokratického občana – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	• totalitní režimy - komunismus, fašismus, nacismus	9.		
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	• antisemitismus, rasismus, holocaust, boj za lidská práva	9.	Multikulturní výchova - princip sociálního smíru a solidarity, etnický původ	
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	• ČSR a její vývoj do roku 1948 • tržní ekonomika, hospodářské krize a jejich příčiny	9.		
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	• ukončení 2. sv. války, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi, studená válka • politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření	9.		

vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	• situace v zemích východního bloku x západní země	9.		
posoudí postavení rozvojových zemí	• 60. a 70. léta - boj za nezávislost jednotlivých států ve světě, rozpad koloniálního systému	9.		
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	• Československo od roku 1948 do revoluce 1989, vznik ČR a jeho postavení ve světě • faktory pro zdravý vývoj světa	9.	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – mezilidské vztahy	

5.5.2 Občanská výchova

Název vyučovacího předmětu: Občanská výchova

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků a posiluje smysl jednotlivců pro odpovědnost.

Obsahové vymezení:

Obsah vzdělávacího předmětu je zaměřen na rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, odhalování kořenů společenských jevů, rozlišování mýtů a skutečností, úctě k vlastnímu národu. Dalším cílem je utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, dále také získávání informací o aktuálním dění v ČR, EU a ve světě a rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti. Do obsahu předmětu jsou zařazeny prvky etické výchovy.

Časové vymezení:

Dle učebního plánu.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá obvykle v kmenových třídách nebo v pracovně přírodopisu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- používáme vhodné učební pomůcky (přístupné historické dokumenty, encyklopedie, odborná literatura) a audiovizuální techniku
- využíváme poznatky, které žáci získali v jiných předmětech, z četby beletrie, z divadelních her, rozhlasových a televizních pořadů, expozic, výstav, muzeí, kulturních památek

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáka k samostatnému řešení problémové situace, k vyhledávání potřebných informací
- podporujeme u žáka hledání dalších variant řešení, vedeme žáka k jejich kritickému posouzení
- klademe důraz na schopnost žáka hodnotit historické události a obhajovat své názory a stanoviska
- vedeme žáka k odpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme schopnost kultivovaně formulovat žákovy myšlenky
- zařazujeme diskuze, besedy
- nabízíme využívání informačních a komunikačních prostředků pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách a klademe důraz na vytváření pravidel práce v týmu (organizace činnosti, rozdělení úkolů, spolupráce, ohleduplnost, respektování jiných hledisek, úcta) a na jejich dodržování
- pozornost soustředíme na přátelskou atmosféru v týmu
- podporujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- podporujeme u žáka úctu k vlastnímu národu i k jiným národům
- klademe důraz na ochranu našich tradic, kulturního i historického dědictví (návštěva kulturních památek)
- nabízíme dostatečné množství situací k propojení života dítěte, jeho zájmů a společnosti (kvízy, hádanky, soutěže, návštěvy expozic, líčení života a díla významných osobností)
- zapojujeme žáky do kulturního dění účastí na kulturních akcích (návštěva divadel, muzeí, výstav)

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům projekty a další činnosti
- rozvíjíme u žáka smysl pro plnění svých závazků vyžadováním zodpovědného přístupu k přípravě na výuku, vyhledáváním potřebného materiálu
- kontrolujeme samostatné práce žáka

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a společnost	Občanská výchova	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny	6.	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát	
posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život	6. - 7.	Výchova demokratického občana - občanská společnost a škola Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika	
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia	6. - 9.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady	majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	6.		
popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	6. - 7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - jsme Evropané	
zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti	7.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - mezilidské vztahy	
zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia	6.- 7.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	• zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	7.	Multikulturní výchova - princip sociálního smíru a solidarity Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice, komunikace	
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	• právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce	6. - 7.	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát	
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	• principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev	7.	Výchova demokratického občana - formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	
přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu	• lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace	7.		
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	• právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	7.		
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	• protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postížitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví • právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady	7.		

uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	● globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení	7.- 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá	
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	● podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika	
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	● vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí	8.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - kooperace a kompetice, komunikace Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	● podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady	8.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí	
rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	● podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání	8.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - psychohygiena	
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	● osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace	
rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	● státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	8	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát	
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	● principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu	8.	Výchova demokratického občana - formy participace občanů v politickém životě	

provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	• právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady	8. - 9.	Výchova demokratického občana - občan, občanská společnost a stát	
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	• naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví	9.		
rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	• rozpočet rodiny, státu; význam daní	9.		
rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	• výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost	9.		
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	• právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; styk s úřady	9.	Osobnostní a sociální rozvoj - sociální rozvoj - mezilidské vztahy	
dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	• význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů	8. - 9.		
uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	• mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.)	9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory	• globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení	9.		

5.6 Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Oblast směřuje žáky k orientaci v životě, celistvosti jeho chápání. Je určena pro 2. stupeň základní školy. Dotýká se v souvislostech i oblastí dalších, žáci poznávají složitosti světa kolem sebe, je jim nabízena možnost chápat souvislosti mezi přírodou a lidskými činnostmi. Přibližují se tak reálnému světu za branou školy. Podporuje logické myšlení a učí zkoumat příčiny přírodních procesů, klást si otázky, pozorovat jevy a hledat řešení.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a příroda se realizuje ve vzdělávacích oborech:

- **Fyzika**
- **Chemie**
- **Přírodopis**
- **Zeměpis**

Vzdělávací obor **Fyzika** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Fyzika**

Vzdělávací obor **Chemie** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Chemie**

Vzdělávací obor **Přírodopis** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Přírodopis**

Vzdělávací obor **Zeměpis** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Zeměpis**

5.6.1 Fyzika

Název vyučovacího předmětu: Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Fyzika jako vědecký obor zkoumá obecné vlastnosti a zákonitosti všech hmotných objektů a z těchto důvodů je nepostradatelným prostředkem (základem) nejen pro popis či vysvětlení chování všech fyzikálních objektů, ale také pro úplný popis a vysvětlení chování hmotných objektů, které nemají pouze vlastnosti fyzikální, ale také vlastnosti další (chemické, biologické, ekologické, technologické).

Fyzika tedy poskytne žákům vědomosti, dovednosti, postupy a metody, které využijí i v ostatních předmětech vzdělávací oblasti „Člověk a příroda“ (měřící postupy, veličiny a jednotky, navrhování a vyhodnocení pokusů, stanovování závěrů, vyslovení hypotéz, atd.).

Předmět umožňuje žákům porozumět zákonitostem přírodních procesů v souvislosti s lidskými činnostmi. Pomocí praktických dovedností se žáci učí, jak nejlépe v budoucnu

využít nabitých vědomostí v praxi. Důraz se klade na experiment, na posílení schopnosti vyhodnocovat informace, orientovat se v odborném textu a technickém zápisu, na samostatné vyvození obecnějších závěrů z dílčích poznatků a propojování znalostí z různých oborů.

Obsahové vymezení:

Výuka fyziky navazuje na vzdělávací oblast 1. stupně Člověk a jeho svět a zvláště na učivo matematiky 6. – 9. ročníku, souvisí i s výukou chemie, zeměpisu, přírodopisu. Vzdělávací obsah je rozdělen na tematické okruhy:

1. Látky a tělesa
2. Pohyb těles
3. Mechanické vlastnosti tekutin
4. Energie
5. Zvukové děje
6. Elektromagnetické a světelné děje
7. Vesmír
8. Jaderná energie.

Vzdělávání v předmětu fyzika směřuje k:

- pochopení rozmanitosti a zákonitostí fungování reálného světa s cílem využití znalostí v praktických aplikacích
- podchycení zájmu žáků o fyziku a přírodní vědy jako celek
- uvědomování si vzájemné provázanosti přírodních věd, seznamování s interdisciplinárními obory
- vedení žáků k formulaci hypotéz a jejich následnému ověřování formou experimentu jako nejvyšším kritériem pravdivosti
- seznámení se strategiemi kritického myšlení
- pochopení nutnosti ekologického chování a volbě správných postupů v rámci šetrného nakládání s energiemi a přírodními zdroji
- seznámení s vlivem antropogenních činností na změny klimatu a životního prostředí
- rozvoji týmové spolupráce.

Časové vymezení:

Vyučovací předmět fyzika je vyučován v 7. – 9. ročníku. Časová dotace v 7., 8. a 9. ročníku je 2 hodiny týdně.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v odborné učebně fyziky nebo v učebně informatiky. Součástí výuky jsou laboratorní práce, projekty a další formy práce. Ve vyučování je kladen důraz na provádění pozorování, pokusů a používání názorných pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- seznamujeme žáky s obecně užívanými termíny, symboly a znaky
- vytváříme příležitosti k tomu, aby se žáci naučili experimentovat a pozorovat
- vedeme žáky k získání dovedností porovnávat dosažené výsledky

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům takové úkoly, které povedou k získání schopností pracovat podle návodu
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci využívali kontroly dosažených výsledků
- vedeme žáky k tomu, aby hledali vlastní postup při řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci získali schopnost pracovat s M,F,CH tabulkami
- vedeme žáky ke kvalitní spolupráci při složitějších zadáních tak, aby dosáhli společného cíle
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci měli možnost prezentace své práce, měli možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k stanovení pravidel při samostatné i skupinové práci a jejich dodržování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k tomu, aby pochopili souvislost některých fyzikálních procesů a jejich dopad na vlastní budoucnost
- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mysleli ekologicky

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a příroda	Fyzika	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že částice látek se neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	• tělesa a látky • vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek • vzájemné silové působení těles • gravitační síla, gravitační pole • částicová stavba látek pevných, kapalných a plynných • atomy a molekuly	7.	Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání	
orientuje se v základech magnetizmu a magnetického pole	• magnety přírodní a umělé • póly magnetu, magnetické pole • magnetizace látky, indukční čáry magnetického pole • magnetické pole Země	7.		
změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	• měření délky, jednotky délky, délková měřidla • měření objemu tělesa, jednotky objemu • měření objemu kapalin a objemu pevného tělesa • hmotnost tělesa, jednotky, měření hmotnosti • měření času, jednotky času • měření teploty, jednotky teploty	7.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj -řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	• hustota látky, výpočet hustoty • výpočet hmotnosti těles	7.		
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně teploty	• změna objemu látek při změně teploty	7.		
změří velikost působící síly	• síla jako jev a fyzikální veličina • měření síly a její jednotky, siloměr	7.		
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	• druhy sil • síla jako orientovaná úsečka • skládání sil, výslednice sil	7.		

využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	• urychlující a brzdící účinky síly na těleso • zákon setrvačnosti • zákon vzájemného působení dvou těles	7.		
aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	• účinky síly na těleso - pohybové, deformační a otáčivé • otáčivé účinky síly kolem pevné osy • páka, kladka	7.		
rozhodne, jaký druh pohybu těleso vykonává vzhledem k jinému tělesu	• klid a pohyb tělesa, popis pohybu • rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb	7.		
využívá při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem rovnoměrného pohybu	• rychlost rovnoměrného pohybu • dráha rovnoměrného pohybu • průměrná rychlost pohybu tělesa	7.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	• tlak jako fyzikální veličina • jednotky tlaku a jejich převod • měření tlaku • výpočet tlaku, praktické důsledky	7.		
předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	• přenášení tlaku v kapalině, hydraulická zařízení • hydrostatický tlak • Archimédův zákon • potápění, plavání a vznášení se těles v kapalině • tlak plynu v uzavřené nádobě	7.		
určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	• práce jako fyzikální veličina • jednotky práce, výpočet • práce na kladce a kladkostroji • účinnost	8.		
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	• výkon jako fyzikální veličina • jednotky výkonu, výpočet	8.		
využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	• pohybová a polohová energie • praktické využití • vzájemná přeměna	8.		
určí v jednoduchých případech teplo odevzdané či přijaté tělesem	• vnitřní energie tělesa • teplo jako fyzikální veličina, měrná tepelná kapacita, měření • tepelná výměna • změny skupenství	8.		

zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	• tepelné záření • využití energie slunečního záření	8.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
sestaví správně podle schématu jednoduchý elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	• elektrický obvod • elektrický proud a napětí • elektrotechnické značky	8.		
rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	• elektrický náboj - pojem, jednotka • měření el.proudu a napětí • zdroje napětí	8.		
rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	• elektrický náboj - pojem, jednotka • vodiče a izolanty v elektrickém poli • siločáry el.pole, značky	8.-9.		
využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	• odpor jako fyzikální veličina • výpočet odporu, Ohmův zákon • závislost odporu na vlastnostech vodiče • rezistor, spojování rezistorů	8.		
rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	• zvuk, zdroje zvuku, šíření zvuku • tón, výška tónu • ucho jako přijímač zvuku	8.		
posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	• rezonance, odraz zvuku • hlasitost zvuku, hluk • ochrana před nadměrným hlukem	8.		
využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí	• cívka s proudem • magnetické pole vodiče s proudem, cívka, elektromagnet • elektromagnetická indukce a její využití v praxi • vznik střídavého proudu • transformace střídavého proudu • rozvodná soustava, výroba a přenos elektrické energie	9.		
zapojí správně polovodičovou diodu	• závislost odporu na teplotě • polovodiče typu N a P • polovodičová dioda, dioda jako usměrňovač • další polovodičové součástky	9.		

využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	• světlo, světelné zdroje • světlo a stín • odraz světla, zákon odrazu • zrcadlo rovinné a kulové	9.		
rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	• lom světla, zákon lomu • čočky, zobrazení spojkou a rozptylkou • optické vlastnosti oka • světlo v praxi - jednoduché optické přístroje	9.		
zhodnotí pozitiva a negativa využívání jaderné energie a radioaktivních látek v různých oborech lidské činnosti	• atom a jeho stavba • radioaktivita, jaderné záření • jaderná energie, jaderný reaktor • jaderná energetika • ochrana před zářením	9.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet	• Sluneční soustava • pohyby Slunce, planet, měsíců a jejich důsledky	9.		
odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	• hvězdy a souhvězdí • měření vzdáleností ve vesmíru • astronomie, kosmonautika	9.		

5.6.2 Chemie

Název vyučovacího předmětu: Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět žáky vede k poznávání látek, jejich vlastností, složení a přeměn. Tyto přeměny jsou základem života na Zemi. Chemie úzce souvisí s dalšími přírodními vědami - fyzikou a biologií. U žáků jsou rozvíjeny schopnosti pozorovat, vysvětlovat pozorované jevy a vyvozovat z nich závěry. Jsou vedeni k pochopení souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností.

Obsahové vymezení:

Žáci si osvojí základní termíny a znaky užívané v oboru, učí se pozorovat přírodní jevy, objevovat příčiny i následky. Základy praktické chemie jsou přiblíženy na příkladech z domácnosti a života. Jsou vedeni k bezpečnému zacházení s chemickými látkami a šetrnému chování k životnímu prostředí.

Časové vymezení:

Vyučovací předmět Chemie je vyučován v 8. a 9. ročníku s časovou dotací dvou hodin týdně.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v přírodopisné pracovně popř. při využívání PC programů v pracovně informatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k osvojení základních užívaných pojmů a znaků v oboru, jako základu pro další získávání poznatků prostřednictvím odborné literatury a internetu
- vedeme žáky ke čtení návodů s porozuměním
- nepředkládáme žákům pouze fakta, ale vedeme je k učení vlastním pozorováním a úsudkem

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vlastnímu postupu při řešení problémů
- podporujeme žáky k hledání jiných způsobů řešení úloh
- vedeme žáky k řešení problémů souvisejících s činností člověka a životním prostředím

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k formulaci logických otázek a odpovědí
- rozvíjíme schopnost kultivovaně formulovat žákovy myšlenky

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci pracovali ve skupinách a vzájemně se respektovali

- pozornost soustředujeme na přátelskou atmosféru ve třídě i v pracovních skupinách
- podporujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke vztahu a k poznání svého bydliště, regionu a učíme je myslet a jednat ekologicky

Kompetence pracovní

- učíme se bezpečně používat pomůcky a další potřeby a udržujeme je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost
- vedeme žáky k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a příroda	Chemie	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
určí společné a rozdílné vlastnosti látek	vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti látek	8.		
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	zásady bezpečné práce - ve školní pracovně i v běžném životě	8.		
	nebezpečné látky a přípravky - R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam			
objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	9.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
rozlišuje směsi a chemické látky	směsi - stejnorodé, různorodé	8.		
vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku	8.		
	roztok nasycený, nenasycený, koncentrovanější, zředěnější			
vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	vliv teploty, plošného obsahu a míchání pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku	8.		
navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	oddělování složek směsí, usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace	8.		
rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	voda - destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody	8.		

uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	• čistota vody • vzduch - složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva	8.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	• částicové složení látek - molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chem. reakcích, elektrony	8.		
rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	• prvky- názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků	8.-9.		
	• chemické sloučeniny - chem. vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin			
orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	• skupiny a periody v periodické soustavě chem. prvků; protonové číslo	8.		
rozliší výchozí látky a produkty chem. reakcí, uvede příklady prakticky důležitých reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	• klasifikace chem. reakcí - slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní	9.		
přečte chem. rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	• chemické reakce - zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost	8.-9.		
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chem. reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběh	• faktory ovlivňující rychlost chem. reakcí - teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza	9.		

porovnává vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	• oxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů	8.-9.		
	• kyseliny a hydroxidy - kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů			
	• soli kyslíkaté a nekyslíkaté - vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů			
vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	• zdroje emisí oxidu siřičitého	8.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	• kyselost, zásaditost - chem. vlastnosti • stupnice pH, pojem indikátor	8.		
rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	• uhlovodíky - názvosloví, příklady významných alkanů v praxi, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků	8.		
zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	• paliva - ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva	8.-9.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	• deriváty uhlovodíků - příklady významných alkoholů a karboxylových kyselin	8.-9.		

orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování především bílkovin, tuků, cukrů	• přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle	9.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	• fotosyntéza, vznik glukosy	9.		
uveďte příklady zdrojů bílkovin tuků, sacharidů a vitamínů	• bílkoviny; funkce, zdroje, druhy • tuky; funkce, zdroje, druhy • sacharidy; funkce, zdroje, druhy	9.		
zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	• chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze	9.	Environmentální výchova -vztah člověka k prostředí	
aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	• hořlaviny, označení, skladování, zacházení • způsoby hašení	8.-09.		
orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	• průmyslová hnojiva	9.		
	• tepelně zpracovávané materiály - cement, vápno, sádra			
	• plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace			
	• léčiva a návykové látky			
	• detergenty, pesticidy			

5.6.3 Přírodopis

Název vyučovacího předmětu: Přírodopis

Charakteristika předmětu:

Vyučovací předmět přírodopis umožňuje žákům porozumět zákonitostem přírodních procesů, uvědomovat si užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Při studiu přírody si žáci osvojují i důležité dovednosti. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí. Žáci se zapojují do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví a zdraví ostatních lidí.

Obsahové vymezení:

Obsah předmětu přírodopis je zaměřen tak, aby si žák měl potřebu klást otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi. Další náplní učiva je zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví a zdraví ostatních lidí a uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie.

Časové vymezení:

Dle učebního plánu.

Organizační vymezení:

Výuka obvykle probíhá v pracovních přírodopisu nebo v kmenových třídách.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- osvojujeme si obecně užívané termíny, symboly a znaky, vedeme žáky ke čtení s porozuměním, učíme je vyhledávat informace, řadit fakta a srovnávat je
- prostřednictvím vhodně volených zadání poznáváme smysl osvojovaných postupů pro běžný život
- vytváříme si komplexní pohled na přírodní vědy
- v týmu i samostatně experimentujeme a porovnáváme dosažené výsledky

Kompetence k řešení problémů

- hledáme vlastní postup při řešení problémů
- získáváme informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- vyjadřujeme závěry na základě ověřených výsledků a umíme je obhajovat

Kompetence komunikativní

- spolupracujeme při řešení úloh, sestavování pokusů ve dvojici, menší skupině
- při společné práci komunikujeme způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle

Kompetence sociální a personální

- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů se snažíme dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- stanovujeme pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a kontrolujeme jejich dodržování

Kompetence pracovní

- naučíme se bezpečně používat pomůcky a další potřeby a udržujeme je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a příroda	Přírodopis	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
rozlíší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života	6.		
popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné	6.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	význam a zásady třídění organismů	6.		
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití	6.		
rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami	6.		
objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam	6.		
odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)	6.		
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	6.		

rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	● systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců	6.		
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	● význam rostlin a jejich ochrana	6.		
uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	● organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	6.- 9.	Environmentální výchova - ekosystémy, základní podmínky života	
uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	● ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území	6.- 9.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	● praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů, významní biologové a jejich objevy	6.- 9.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	● stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	7.		
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	● vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)	7.		
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	● rozšíření, význam a ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva	7.		

zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	• projevy chování živočichů	7.		
určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	• anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti	8.		
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	• fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka	8.	Multikulturní výchova - etnický původ	
rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	• nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy • životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka	8.		
aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	• první pomoc	8.		
objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	• Země – vznik a stavba Země	9.		
rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	• nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie	9.		
rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	• vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky	9.		
porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	• půdy – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace	9.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	• vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí geologický vývoj a stavba území ČR – Český masiv, Karpaty	9.		

uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	• podnebí a počasí ve vztahu k životu	9.	Environmentální výchova - základní podmínky života Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	• dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen. křížení	8. - 9.		

5.6.4 Zeměpis

Název vyučovacího předmětu: Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Zeměpis na 2. stupni navazuje na vzdělávací oblast „Člověk a jeho svět“ z 1. stupně. Předmět směřuje žáky k orientaci v životě, celistvosti jeho chápání. Dotýká se v souvislostech i dalších předmětů (např. PŘ, D). Žáci poznávají složitosti světa kolem sebe, souvislosti mezi přírodou a lidskými činnostmi. Vede k pochopení důležitosti udržování životní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Podporuje logické myšlení a učí zkoumat příčiny přírodních procesů, klást si otázky, pozorovat jevy a hledat řešení.

Obsahové vymezení:

Žáci získávají základní vědomosti o přírodních, hospodářských, společenských, politických a kulturních poměrech na Zemi. Získávají dovednosti pro práci s mapami, statistickými údaji a dalšími informačními materiály. Žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost světa. Děje se tak na příkladech z regionů i celého světa. Žáci jsou vedeni k toleranci k alternativním názorům a způsobům života.

Časové vymezení:

Vyučovací předmět Zeměpis je vyučován ve všech ročnících 2. stupně viz. učební plán.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá převážně v pracovních zeměpisu a příležitostně v pracovních informatiky s přístupem na internet.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k pochopení důležitosti orientovat se na mapách, zvládat základní geografické pojmy, které umožní a usnadní pochopit svět kolem nás
- vedeme žáky k tomu, aby samostatně vyhledávali a zpracovávali informace z různých zdrojů

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky ke sledování důležitých zpráv ze světa, zamýšlet se nad nimi a usuzovat na možné důsledky
- předkládáme žákům k návrhu řešení regionální i celosvětové problémy

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k projevení vlastního názoru a jeho obhajobě
- poskytujeme prostor pro vedení dialogu a diskuse
- při společné práci komunikujeme způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci spolupracovali ve skupinách, stanovovali si v nich pravidla
- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů se snažíme dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s jedinečností našeho regionu i státu
- vedeme žáky k ekologickému myšlení
- podporujeme u žáka úctu k vlastnímu národu i k jiným národům

Kompetence pracovní

- nabízíme žákům projekty a další činnosti
- učíme žáky používat pomůcky a udržovat je v pořádku
- rozvíjíme u žáka smysl pro zodpovědné plnění svých povinností

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a příroda	Zeměpis	II. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	komunikační a kartografický jazyk obecně používané geografické a topografické pojmy legenda mapy, symboly	6.-7.		
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	geografická kartografie, druhy map, glóbus zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky praktické používání kartografických produktů	6.-7.		Mezipředmětové vztahy - VV výroba plastické nebo plošné mapy.
přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině)	statistická data, tabulky, zdroje dat podnebí, počasí	6.-7.		
vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	práce s mapami a grafy sledování na základě podobnosti	6.-7.	Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
zhodnotí postavení Země ve Vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	vesmír, galaxie, hvězdy Slunce, sluneční soustava, planety	6.	Environmentální výchova -základní podmínky života	
prokáže na konkrétních příkladech tvar Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	pohyb Země a jeho důsledky roční období časová pásma	6.		
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	krajinná sféra, přírodní oblasti Země podnebné pásy	6.	Environmentální výchova - ekosystémy	
porovnává působení vnitřních a vnějších procesů přírodní sféry a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	působení vnějších a vnitřních geologických sil	6.-7.		

rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa	• přírodní oblasti • jak žijí lidé na Zemi (vesnice, města, rozvojové země, vyspělé země)	6.		
ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	• pozorování v terénu, orientační body, určování světových stran	6.-7.		Realizace na vlastivědných poznávacích výletech a vycházkách.
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	• odhad vzdálenosti a výšek v terénu • situační plány	6.-7.		
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	• ochrana člověka při živelných pohromách • chování a jednání v ohrožení života	6.,9.		
lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny.	• Světadíly, oceány, makroregiony světa - určující a srovnávací kritéria	7.-8.		
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.	• Politické útvary - národní a mnohonárodnostní státy, hospodářské oblasti, města	7.-8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá	
	• Regiony - vybrané přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení ve vybraných regionech		Environmentální výchova - lidské aktivity a problémy životního prostředí	
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	• modelové regiony světa - politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení	7. - 9.	Environmentální výchova - vztah člověka a prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí	
posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa	• obyvatelstvo světa - základní kvalitativní a kvantitativní geografické a demografické charakteristiky • kulturní rozmanitost lidstva	9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá Multikulturní výchova - multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity	
posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	• základní geografické znaky sídel • kontrasty mezi městy rozvojového a vyspělého světa	6.,9.		
zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	• zemědělská výroba • průmysl, surovinové a energetické zdroje • doprava a služby	9.		

porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	• rozmístění průmyslu - lokalizační faktory	9.		
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	• rozdíly ve vyspělosti zemí • ekonomické integrace • vojenské a politické mezinárodní organizace	9.		
lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	• geopolitické procesy • hlavní světová konfliktní ohniska	9.		
porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	• přírodní a společenské prostředí • typy krajiny	6. - 8.		
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů	• rozmanitost živé přírody • ohrožená biodiverzita	7.- 9.		
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	• globální změny klimatu • principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí • trvale udržitelný život a rozvoj • chráněná území přírody	9.	Environmentální výchova - vztah člověka a prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí	
vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	• začlenění bydliště do zavedené soustavy administrativních jednotek NUTS • zeměpisná poloha a vymezení místního regionu	8.		
hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům	• základní přírodní a socioekonomické charakteristiky regionu • specifika regionu, potenciál	8.		
hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	• Česko v Evropě • přírodní poměry • obyvatelstvo a osídlení • hospodářství	8.		
lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	• krajské členění • základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky krajů	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	

uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	• ČR v EU • zahraniční vztahy; ČR součástí evropského a světového dění • přeshraniční spolupráce	8.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	

5.7 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Při vzdělávání v oblasti Umění a kultura dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, barvy, gesta, mimiky atp. Oblast si klade za cíl vést žáky k ochraně a hledání krásy v sobě i kolem sebe, překonat sama sebe.

Obsah vzdělávací oblasti Umění a kultura se realizuje ve vzdělávacích oborech:

- **Hudební výchova**
- **Výtvarná výchova**

Vzdělávací obor **Hudební výchova** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Hudební výchova**

Vzdělávací obor **Výtvarná výchova** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Výtvarná výchova**

5.7.1 Hudební výchova

Název vyučovacího předmětu: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Hudební výchova je vyučován na 1. a 2. stupni základní školy ve všech ročnících s hodinovou dotací 1 hodina týdně.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. Hudební činnosti rozvíjejí celkovou osobnost žáka, především vedou k rozvoji jeho hudebnosti, hudebních schopností, které se projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými. Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci atd.

Obsahové vymezení:

1. stupeň – obsahem výuky Hudební výchovy je naučit žáka zpívat na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, při zpěvu využívat získané pěvecké dovednosti, realizovat podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou

pomocí not, naučit žáka využívat jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře a reagovat pohybem na znějící hudbu, naučit žáka orientaci v jednoduchém záznamu skladby a rozpoznat v proudu znějící hudby některé hudební nástroje.

2. stupeň - obsahem výuky Hudební výchovy je naučit žáky uplatňovat získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i mluvním projevu v běžném životě, zpívat podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, dokázat ocenit kvalitní vokální projev druhého, orientovat se v jednoduchém notovém zápisu, vytvářet a volit jednoduché rytmické doprovody, rozvíjet rytmické cítění a paměť, hledat souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění. Učivo Hudební výchovy se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a zdrojem vlastních uměleckých projevů. Žáci se učí vybírat vhodné hudební vyjadřovací prostředky.

Časové vymezení:

Odkaz na hodinovou dotaci v tabulce Učební plán.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v kmenové třídě nebo učebně hudební výchovy.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební a aby s nimi dovedli zacházet
- rozvíjíme u žáků celoživotní zájem o umění
- vedeme žáky k učení se prostřednictvím vlastní tvorby
- zprostředkováváme pohled na umění a kulturu jako na způsob poznávání světa
- rozvíjíme tvořivost žáků aktivním osvojováním různých hudebních technik
- nabádáme žáky k poznání, že přehled v oblasti umění jim umožní intenzivnější prožitek
- učíme žáky vnímat umělecké slohy a díla v jejich historickém kontextu

Kompetence komunikativní

- poskytujeme dětem dostatečný prostor k vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu
- rozvíjíme dovednosti důležité pro vedení dialogu nebo diskuse o dojmu z uměleckého díla
- otvíráme před žáky možnost přistupovat k umění a kultuře jako ke způsobu dorozumívání

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat, která jsou jimi zpracovávána
- otevíráme před žáky možnosti volby vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků
- učíme žáky kritickému myšlení při posuzování uměleckého díla
- vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, aby svůj názor byli schopni obhájit

Kompetence sociální a personální

- předkládáme dostatečné množství příkladů pro vytváření potřeby pohybovat se v estetickém prostředí
- poskytujeme prostor pro osobité hudební projevy žáků
- vedeme žáky k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, budujeme v dětech sebedůvěru, respektování druhých
- vytváříme příjemnou atmosféru, posilujeme pozitivní představy při hudebním projevu
- vedeme ke spolupráci v kolektivu
- vštěpujeme zásady chování na kulturních akcích
- organizujeme skupinovou tvorbu a vedeme žáky k toleranci k různým kulturám předvádíme dětem na příkladech z hudební výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování
- učíme žáky respektovat názory každého a výsledky práce druhých

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s významnými hudebními díly a jejich autory
- vytváříme potřeby návštěv hudebních koncertů
- podchycujeme individuální zájem žáků o kulturní dění a jeho podporu poskytujeme dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu
- budujeme pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost vedeme žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění
- vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice, kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní

- seznamujeme žáky s hudebními technikami a nástroji
- objasňujeme žákům pravidla grafického záznamu hudby
- učíme žáky používat jednoduché instrumentální nástroje; učíme je dodržovat vymezená pravidla zacházení s nimi
- učíme žáky chápat nutnost ochrany kulturních a společenských hodnot

Oblast:	Předmět:	Období:		
Umění a kultura	Hudební výchova	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	• tvoření tónu, rozvoj hlavového tónu • pěvecké dýchání, správná výslovnost • nácvik pěveckého frázování • rozšiřování hlasového rozsahu	1. - 3.		
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	• hudební hry (hra na ozvěnu, říkadla, rozpočítadla) • hra na tělo (tleskání, luskání prsty, ťukání tužkou, pleskání, dupání)	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	• hra nejjednodušších doprovodů na Orffovy nástroje	1. - 3.		
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	• pohybový doprovod znějící hudby • taktování • jednoduché taneční hry, chůze, pochod • vyjádření hudební nálady • nácvik poskoku, přeměnného kroku	1. - 3.		
orientuje se v jednoduchém záznamu skladby	• notová osnova, houslový klíč • nota : čtvrtě, osminová, půlová, celá • takt : 2/4, 3/4 • pomlka	1. - 3.		
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	• pozná vzestupné a sestupné melodie • seznámí se s lidovými a umělými písněmi • rozpozná zvuk a tón • rozlišuje hudební kontrasty	1. - 3.		
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje; odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální; chápe roli posluchače	• seznamuje se s hudebními styly a žánry • učí se poslouchat hudbu vážnou, lidovou a umělou ve skladbách dle výběru učitele přiměřených věku žáka • seznámí se s hymnou ČR • poslech skladeb B. Smetany, A. Dvořáka, L. Janáčka • prezentuje své oblíbené písně a skladby	1. - 3.	Multikulturní výchova - kulturní diference, etnický původ	

Oblast:	Předmět:	Období:		
Umění a kultura	Hudební výchova	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, v durových i mollových tóninách; pokouší se o dvojhlas v dur i moll; při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	• pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišný zpěv • hlasová hygiena, intonace, vokální improvizace • rozšiřování hlasového rozsahu • hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu • dvojhlas a více hlas, prodleva, kánon, lidový dvojhlas	4. - 5.	Multikulturní výchova - lidské vztahy	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	• orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce	4. - 5.		
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	• hra na hudební nástroje - reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten • individuální využití hráčů na hudební nástroje	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, poznávání lidí	
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	• učí se rozlišovat hudbu vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj • seznamuje se s hudebními styly a žánry - hudba taneční, pochodová, populární atd. • získává povědomí o díle dalších skladatelů - B. Martinů, J.S. Bach, W.A. Mozart	4. - 5.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Evropa a svět nás zajímá	
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přehry, mezihry a dohry; provádí elementární hudební improvizace	• zkouší rytmizace, melodizace a stylizace jednoduchých skladeb s pokusem o improvizaci • hudební doprovod - tvoření hudebního předvětí a závětí dle dispozic dítěte • hudební hry • jednodílná písňová forma (a - b)	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	

rozpozná v proudu znějící hudby některé z hudebních výrazových prostředků; upozorní na metronomické, tempové, dynamické a zřetelné harmonické změny	● kvalita tónů - délka, síla, barva, výška ● vztahy mezi tóny - souzvuk, akord ● dokáže prezentovat ostatním žákům svůj oblíbený hudební žánr ● návštěvy výchovných hudebních koncertů ● rozpoznávání lidského hlasu a hudebních nástrojů ● seznámení s jednoduchými hudebními formami - rondo, variace ● další hudební výrazové prostředky - harmonie, barva, gradace, zvukomalba, změny v hudebním proudu	4. - 5.		
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků; na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	● rozvoj hudebního cítění ● taktování pohybový doprovod znějící hudby - dvou-, tří-, čtyřdobý takt ● taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance i regionální, historické tance (menuet) ● pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků ● společenská funkce hudby ● orientace v prostoru - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách	4. - 5.	Multikulturní výchova - kulturní diference, etnický původ	

Oblast:	Předmět:	Období:		
Umění a kultura	Hudební výchova	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	• vokálně instrumentální aktivity - individuální a společné • hlasová hygiena • hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace • dodržování rytmu a tempa při reprodukování jednoduchých skladeb	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - sociální rozvoj - poznávání lidí a mezilidské vztahy	
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	• nasazení tónu • intonační, artikulační, dechová cvičení, zpěv lidových a umělých písní • dynamika a její proměny • reprodukce tónů, zachycování a reprodukce rytmu • vícehlasý a jednohlasý zpěv, vlastní vokální projev a vokální projev ostatních	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - sociální rozvoj - poznávání lidí a mezilidské vztahy	
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	• vokálně instrumentální aktivity - individuální a společné • hudební rytmus - využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu, odhalování vzájemných souvislostí • rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy • hra na hudební nástroje - hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, kreativita Multikulturní výchova - etnický původ, kulturní diference	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	• práce s notovým zápisem • partitura • realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu • reprodukce zapsané melodie, orientace v notovém záznamu melodie	6. - 9.		

rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	● pohybový doprovod znějící hudby - taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění ● pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, kreativita	
orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	● poslech hudebních skladeb, lidová píseň v Čechách a na Moravě, hudební nástroje v lidové hudbě ● kvalita tónu - délka, síla, barva, výška ● hudební výrazové prostředky - rytmus, melodie, harmonie, kontrast, gradace ● lidský hlas a hudební nástroj ● pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby	6. - 9.		
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	● orientace v hudebním prostoru a analýza skladby - postihování hudebně výrazových prostředků ● hudební skladba v kontextu s jinými hudebními skladbami, dobou vzniku, životem autora ● život autora, hudební dílo a autor ● partitura	8. - 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - Jsme Evropané, Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět	
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	● poslech hudebních skladeb ● hudební styly a žánry ● hudba a tanec (balet, výrazový tanec) ● hudba a slovo (melodram, scénická hudba) ● hudba na jevišti (opera, opereta, muzikál)	6. - 9.		

5.7.2 Výtvarná výchova

Název vyučovacího předmětu: Výtvarná výchova

Charakteristika vzdělávacího předmětu:

Předmět Výtvarná výchova spadá do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Je zaměřen na specifické rozvíjení tvořivosti a vnímavosti k uměleckému dílu, na hledání krásy a harmonie kolem sebe.

Obsahové vymezení:

Výtvarná výchova vede žáky k sebevyjádření a k tvořivosti. Jsou rozvíjeny schopnosti vyjadřovat svoje pocity a názory prostřednictvím bodu, linie, tvaru a barvy. Pomáhá nalézat vztah ke kultuře a rozvíjet estetické cítění. Výtvarná výchova umožňuje jiné, než racionální poznávání světa. Prolíná všemi předměty, vnímání krásna provází děti na každém kroku. Výsledky tvorby jsou důležitým prostředkem komunikace.

1. stupeň:

Výtvarná výchova je pro malé dítě nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání. Žáci na 1. stupni nemají zábrany vyjadřovat pomocí výtvarného projevu své představy o okolním světě. Pomocí svého výtvarného projevu komunikují s ostatními. Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Žáci rozvíjí a uplatňují vlastní vnímání a cítění, myšlení, prožívání, představivost a fantazii. Ve výtvarném projevu uplatňujeme nejrozličnější výtvarné techniky: malbu, kresbu, grafiku, modelování, koláž, kombinaci technik, různé experimentování, hledání nových výrazových možností.

2. stupeň:

Práce s žáky na 2. stupni je specifická. Žáci mívají zábrany prezentovat prostřednictvím výtvarné tvorby svoje osobní pocity a prožitky. Vytváříme proto v hodinách pozitivní tvůrčí prostředí a vedeme žáky k formulaci svých názorů a postojů, k otevřené komunikaci na základě správného etického chování. Žáci rozvíjí různé výtvarné techniky, jsou seznamováni se stavebními slohy, významnými výtvarnými díly. Jsou vedeni k estetickému vnímání svého okolí.

Časové vymezení:

Předmět Výtvarná výchova se vyučuje ve všech ročnících na 1. i na 2. stupni. Ve 2., 3. a 4. ročníku jsou dvě hodiny týdně, v 1. a 5. třídě pouze jedna vyučovací hodina. Na 2. stupni je dotace v 6. a 7. ročníku dvě hodiny a v 8. a 9. ročníku jedna hodina týdně.

Organizační vymezení:

Převážná část výuky probíhá v pracovních výtvarných výchovách a na 1. stupni také v kmenových třídách, pro práci v exteriéru je využíváno pěkné okolí školy.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- předkládáme žákům pohled na výtvarné umění jako na jeden ze způsobů poznávání světa
- vedeme žáky k učení prostřednictvím vlastní tvorby v projektech s jinými vzdělávacími předměty
- rozvíjíme u žáků celoživotní zájem o umění
- vedeme žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným výtvarným termínům
- rozvíjíme tvořivost žáků aktivním osvojováním různých výtvarných technik
- podporujeme experimentování a vedeme k chuti a odvaze uplatnit svoje „Já“
- učíme vnímat umělecké slohy a díla v jejich historickém kontextu
- účastníme se školních i mimoškolních soutěží
- nabádáme žáky k poznání, že přehled v oblasti umění jim umožní intenzivnější prožitek

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby sami volili vhodné výtvarné vyjadřovací prostředky
- vytváříme příležitost k tomu, aby žáci kreativně přistupovali k náhradám materiálů, kombinací technik
- vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat, která jsou jimi zpracovávána

Kompetence komunikativní

- seznamujeme žáky s možností přistupovat k výtvarnému projevu jako ke způsobu dorozumívání
- vedeme žáky k diskusi o dojmu z uměleckého díla
- vedeme žáky k prezentaci prací a obhajobě své tvorby
- poskytujeme dětem dostatečný prostor k vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci pro svá samostatně vytvořená vizuálně obrazová vyjádření našli vhodnou formu pro jejich prezentaci
- vedeme žáky k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, budujeme v dětech sebedůvěru, respektování druhých
- organizujeme skupinovou tvorbu, vedeme ke spolupráci v kolektivu
- vedeme žáky k toleranci k různým kulturám
- předkládáme dostatečné množství příkladů pro vytváření potřeby pohybovat se v estetickém prostředí
- poskytujeme prostor pro osobité výtvarné projevy žáků
- vytváříme příjemnou atmosféru, posilujeme pozitivní představy při výtvarném projevu
- vštěpujeme zásady chování na kulturních akcích

Kompetence občanské

- motivujeme žáky k návštěvám výtvarných výstav a kulturních památek
- podporujeme individuální zájem žáků o kulturní dění
- vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice, kulturní a historické dědictví
- seznamujeme žáky s významnými výtvarnými díly a jejich autory

Kompetence pracovní

- rozvíjíme u žáků manuální zručnost
- vedeme žáky ke správným a bezpečným pracovním postupům s různými pomůckami a materiály
- seznamujeme žáky s výtvarnými technikami
- učíme žáky chápat nutnost ochrany kulturních a společenských hodnot

Oblast:	Předmět:	Období:		
Umění a kultura	Výtvarná výchova	I. a II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	• linie, tvary, objemy - jejich jednoduché vztahy, jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru • uplatnění různých výtvarných technik a postupů: kresba, malba, modelování, kombinace technik • tematická kresba, malba, modelování • míchání barev- experimentování, hra s barvou • využití různých materiálů a výrazových prostředků a experimentování s nimi	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	• uplatňování představivosti a fantazie • kompozice • uspořádání objektů do celků na základě výraznosti, vzájemného postavení	1. - 3.		
vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	• výtvarné vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	
interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	• vnímání, pozorování a poznávání vlastností objektů a různých tvarů • manipulace s objekty • kompoziční zákonitosti • aktivní práce s ilustrací • umělecká výtvarná tvorba	1. - 3.	Multikulturní výchova - multikulturalita	
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	• představení svého výtvaru • vyjádření svého názoru • schopnost diskuze nad výtvarným dílem svým či jiných, porovnávání	2. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	

při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	• tématická malba a kresba ze života dětí • vyjádření linie, tvaru, objemu, světelné a barevné kvality • ilustrace pohádky, příběhu • vnímání krásy kolem sebe • vyjádření prostorových vztahů • modelování	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání	
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sopečný postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	• uspořádání prvků na výkrese na základě výraznosti, velikosti, vzájemného postavení (statické, dynamické vyjádření) • kompozice • vhodná kombinace barev a tvarů • hra, experimentování • výtvarné vyjádření morfologických znaků, tvarů a barevnosti přírodních objektů	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	• portréty - vyjádření nálad • manipulace s předměty • vyjádření pohybu, umístění v prostoru • ilustrace textů • volná malba • plastika, uspořádání • comics • funkce písma sdělná i výtvarná	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání, sebepojetí Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	• vnímání krásna - příroda kolem nás • vůně květin, lesa... • vyjádření hudby - nálada, barevné vyjádření • vnímání povrchu objektů (frotáž) • barvy teplé - studené • vyjádření pohybu • umělecká výtvarná tvorba	4. - 5.		
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	• kombinace technik při výtvarném vyjádření • vhodnost výběru • různé výtvarné techniky, experimentování	4. - 5.		

porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	• výtvarné umění a životní prostředí • návštěvy výstav výtvarníků • ukázky výtvarných děl a besedy nad výtvarnými díly • vytváření vlastních výstav, prezentace výtvorů • účast ve výtvarných soutěžích	4. - 5.	Multikulturní výchova - kulturní difference	
nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	• vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření (ve skupině, ve škole i mimo školu) • proměny obsah vlastní tvorby i děl výtvarného umění	4. - 5.	Mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	

Oblast:	Předmět:	Období:		
Umění a kultura	Výtvarná výchova	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vybírání, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, pocitů a představ linie, tvary, objemy, světlo, barvy a jejich vztahy (kontrast, podobnost)	6. - 7.		
užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	vztahy a uspořádání prvků v ploše a prostoru uspořádávání objektů do celků barevné vztahy, harmonie	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace.	reflexe ostatních uměleckých druhů a podnětů z okolí ilustrace, plakát	6. - 7.	Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení	
vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro ostatní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.	smyslové účinky obrazných vyjádření kombinace a variace vlastní tvořivosti, k níž je podnětem např. tiskovina, reklama apod.	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - kreativita	
rozlišuje působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu.	statická a dynamická obrazová vyjádření manipulace s objekty, pohyby těl	6. - 7.		
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	typy vizuálně obrazných vyjádření inspirace historickými slohy a cizími kulturami	6. - 7.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace a vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	vysvětlení a obhajoba vlastního tvůrčího názoru svobodný přístup k obrazným vyjádřením	6. - 7.		
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	výběr a prezentace vlastní práce hodnocení vlastních i cizích obrazných vyjádření zaujímání vlastního postoje	6. - 7.		

vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	• způsoby výtvarného vyjádření prostřednictvím vlastní tvorby (kresba, malba a její varianty) prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, pocitů a představ • linie, tvary, objemy, světlo, barvy a jejich vztahy	8. - 9.		
užívá vizuálně obrazných vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	• sledování a hledání vhodných způsobů realizace a prezentace zadaných úkolů (kombinované techniky) • sledování změny efektu výtvarného působení při obměňování vlastností linií, tvarů, textury, objemu a barevné kvality	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace	• reflexe ostatních uměleckých druhů a podnětů z okolí (soudobé výtvarné postupy a materiály) • objektová a akční tvorba ve výtvarné výchově, konstruování	8. - 9.	Mediální výchova - tvorba mediálního sdělení	
vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro ostatní osobitě vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření	• plastická a prostorová tvorba • kombinace a variace vlastní tvořivosti (trojrozměrné objekty, tvarování papíru)	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - kreativita	
rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu	• vytváření dostatečného prostoru pro osobitě estetické vyjádření a projevy - statická a dynamická obrazová vyjádření • správné využívání výtvarných pomůcek vzhledem k zadanému úkolu (porovnávání obtížnosti práce při použití různých technik a pomůcek)	8. - 9.		
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	• výtvarná kultura a práce s uměleckým dílem (globalizace umění a kultury) • rozvoj dovedností důležitých pro vedení dialogu nebo diskuze o dojmu z uměleckého díla (inspirace historickými slohy a cizími kulturami)	8.- 9.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - objevujeme Evropu a svět	
porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace a vizuálně obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	• svět, jak ho pozorujeme - hledání vhodných způsobů a vazeb mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků, témat, která jsou jimi zpracovaná • svobodný přístup k obrazným vyjádřením - podporování intenzivního prožitku	8. - 9.		

ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	• umění a kultura jako způsob poznávání světa, jako relaxace a emotivní, empatický prožitek -hledání vhodných způsobů realizace a prezentace výtvarného díla • psychohygienu (arteterapie, muzikoterapie + jejich spojení)	8. - 9.		

5.8 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i problémy spojené s nemocí nebo jiným poškozením zdraví. Žáci si osvojují dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování zdraví. Vedeme je k odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Zapojujeme žáky do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i mimo ni.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se realizuje ve vzdělávacích oborech:

- **Tělesná výchova**
- **Výchova ke zdraví**

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Tělesná výchova**

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Výchova ke zdraví**

5.8.1 Tělesná výchova

Název vyučovacího předmětu: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Tělesná výchova je součástí oblasti Člověk a zdraví na obou stupních základní školy. Směřuje k poznání vlastních pohybových možností a k poznání jejich účinků na tělesnou, duševní a sociální pohodu. Vzdělání postupuje od spontánní pohybové činnosti k činnosti řízené.

Obsahové vymezení:

1. stupeň:

Na prvním stupni se zaměříme na získání kladného vztahu k tělesné výchově, k zvládnutí jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti ve skupině. Vedeme žáky ke správnému držení těla a k tomu, aby sami projevovali vůli po zlepšení svých tělesných dovedností a zdatností.

2. stupeň:

Na druhém stupni vedeme žáky k aktivnímu zorganizování svého pohybového režimu a jeho prospěchu pro zdraví, k nutnosti zdokonalování pohybových činností jednotlivce nebo ve skupině, k rozdělení rolí ve skupině, k pocitu rovnováhy fyzické a duševní, k podpoře myšlenek olympijského hnutí a dodržování pravidel fair play. Vedeme žáky k nutnosti vyhledávání rizik při pohybových činnostech, k potřebě dodržování hygieny, k první pomoci při úrazech a objasnění škodlivosti podpůrných látek.

Časové vymezení:

viz. Učební plán

Organizační vymezení:

Výuka probíhá ve školní tělocvičně a na školním hřišti. Pro 1. stupeň organizujeme plavecký výcvik (3., 4.ročník) v plaveckém bazénu. V případě příznivých podmínek je na druhém stupni zařazen v 7. ročníku lyžařský výcvik na horách (Tento výcvik se uskuteční každý druhý rok, účastní se ho tedy žáci 7. a 8. ročníku). Na druhém stupni je zařazeno podle možností i bruslení na zimním stadionu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky k poznávání vlastních pohybových schopností a rozvíjíme je
- dáváme příležitost k prožívání souvislostí mezi tělesnou a psychickou pohodou
- podporujeme systematické sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k přemýšlení o problému při ovládnutí cviku, sportovního prvku
- podporujeme hledání vhodné taktiky v individuálních a kolektivních sportech

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vyslechnout a přijmout pokyny vedoucího
- vedeme diskuse o taktice družstva

Kompetence sociální a personální

- nabádáme k dodržování pravidel fair play
- podporujeme myšlenky olympijského hnutí
- rozvíjíme spolupráci uvnitř kolektivu (rozdělování a přijímání rolí v rámci družstva)

Kompetence občanské

- podporujeme aktivní sportování
- objasňujeme potřeby dodržování hygieny při tělesných aktivitách
- učíme první pomoci při úrazech lehčího charakteru
- objasňujeme škodlivost podpůrných látek při sportu

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k nutnosti dodržování pravidel ve sportu i v životě
- učíme žáky vyhledávat možná rizika při pohybových činnostech a učíme je hledat cestu jejich minimalizace

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	I. a II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	• znalost základních zdraví prospěšných cvičení a vhodného prostředí pro cvičení • význam pohybu pro zdraví, hygiena při TV, bezpečnost při pohybových činnostech • příprava organismu před zátěží, uklidnění, napínací a protahovací cvičení	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - psychohygiena	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení	• gymnastika, akrobacie - základy • přeskok, kladinka, cvičení na žebřinách • rytmická a kondiční cvičení pro děti • atletika - základy (vytrvalostní běh, rychlý běh, hod míčkem, skok daleký)	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
spolupracuje při jednoduchých týmových hrách, pohybových činnostech a soutěžích	• pohybové hry s pomůckami i bez pomůcek • sportovní hry	1. - 3.	Osobnostní a sociální výchova - kooperace a kompetice	
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových hrách ve známých prostorách školy	• základní hygiena při a po TV a při jiných pohybových aktivitách • turistika a pobyt v přírodě	1. - 3.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
reaguje na základní pokyny a povely k osvojování činnosti a její organizace	• znalost smluvených gest a signálů • komunikace v TV • organizace při TV	1. - 3.		
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základy cvičební polohy	• cvičení se sportovním náčiním • správné držení těla • zdravotně zaměřené činnosti	1. - 3.		
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	• význam pohybu pro zdraví (pohybový režim, délka a intenzita pohybu) • průpravné úpoly (přetahy, přetlaky)	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - psychohygiena, seberegulace a sebeorganizace	
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	• příprava organismu před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení	4. - 5.		
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojovaných pohybových her, zorganizuje nenáročnou pohybovou činnosti a soutěže na úrovni třídy	• organizace při TV • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (hry, závody, soutěže) • plavání, bruslení, další pohybové činnosti	3. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - kreativita	
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	• hygiena při TV (oblečení, obuv) • bezpečnost při pohybových činnostech (organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek) • první pomoc	4. - 5.		

jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	• gymnastika, atletika • rozvíjení pohybových činností • rytmické a kondiční formy cvičení pro děti daného věku	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
jedná v duchu fairplay, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	• zásady jednání a chování fairplay, olympijské ideály a symboly	4. - 5.	Osobnostní a sociální výchova - seberegulace a sebeorganizace, kooperace, kompetice	
užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	• komunikace v TV (názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály)	4. - 5.		
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	• měření a posuzování pohybových dovedností (měření výkonů, základní pohybové testy)	4. - 5.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
orientuje se v informačních zdrojích, pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace	• zdroje informací v pohybových činnostech	4. - 5.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	• správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost • správné zapojení dechu, význam pohybu pro zdraví, rekreační a vytrvalostní sport	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí	
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	• celkové posilování těla a svalů jako celku • prevence a korekce jednostranného zatížení • zdravotně orientovaná zdatnost	6. - 7.		
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností	• individuální rozcvičení • strečink celého těla před cvičením i po něm, uvolnění	6. - 7.		
odmítá drogy a jiné škodlivé látky jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	• drogy a jiné škodliviny, anabolika, látky zvyšující výkon a látky zvyšující růst svalové hmoty	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - psychohygiena	
uplatňuje vhodné a bezpečné chování v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	• seznámení s vhodným a bezpečným chováním na sportovních akcích • bezpečné používání sportovních potřeb, náradí a náčiní	6. - 7.		

zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojování pohybové dovednosti a tvořivě ji aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	• pohybové hry (závody družstev i jednotlivců, turistika a pobyt v přírodě) • sportovní hry (dvě hry podle výběru školy a zájmu žáků) • vybíjená, košíková, doplňkové sportovní hry (základy, průpravná cvičení, hra podle zjednodušených pravidel) • lyžování (v případě zájmu jednou za dva roky týdenní lyžařský výcvik na horách) • bruslení (základní a průpravná cvičení podle zájmu žáků) • přehazovaná, košíková, odbíjená (prohloubení dovedností, pravidla, doplňkové sportovní hry) • atletika, atletická abeceda, rychlé běhy, vytrvalostní běhy • hody (granátem, míčkem) • skok do dálky, do výšky • rychlé starty (vysoký a nízký) • gymnastika (kotoul vpřed, vzad) • stoj na rukou se záchranou, přemet stranou se záchranou • koza - přeskok • akrobacie - sestavy číslo 1, 2 • kruhy, hrazda, moderní gymnastika, cvičení s hudbou • šplh na tyči (podle možností na laně) • úpoly (význam úpolových sportů pro sebeobranu, přetahy, přetlaky, sebeobrana)	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - kooperace, kompetice	
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	• sebehodnocení dané pohybové činnosti, dodržování pravidel dané hry, označení nedostatků a jejich příčin	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - komunikace	
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	• komunikace v TV (názvosloví osvojovaných her a činností)	6. - 7.		

naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu	historie olympijských her, MOV, ČOV, olympiáda dětí a mládeže	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	týmová hra dle platných nebo dohodnutých pravidel	6. - 7.			
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace ve hře	6. - 7.			
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony eviduje a vyhodnotí	statistická zjištění, měření výšky, délky, rychlosti stopkami a pásmem	6. - 7.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni třídy, spolurozhoduje	aktivní samostatná organizace prostoru a pohybových činností	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - seberegulace a sebeorganizace - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
zpracuje naměřené hodnoty a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	práce s tabulkou, doplňování příslušných hodnot, jejich zjišťování a čtení	6. - 7.			
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost správné zapojení dechu, význam pohybu pro zdraví, rekreační a vytrvalostní sport	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - sebepoznání a sebepojetí		
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	celkové posilování těla a svalů jako celku prevence a korekce jednostranného zatížení zdravotně orientovaná zdatnost	8. - 9.			
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností	individuální rozcvičení, strečink celého těla před cvičení i po něm, uvolnění, jógová cvičení	8. - 9.			
odmítá drogy a jiné škodlivé látky jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím, upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	drogy a jiné škodliviny, anabolika, látky zvyšující výkon a látky zvyšující růst svalové hmoty	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - psychohygiena		
uplatňuje vhodné a bezpečné chování v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	seznámení s vhodným a bezpečným chováním na sportovních akcích bezpečné používání sportovních potřeb, náradí a náčiní	8. - 9.			

zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojování pohybové dovednosti a tvořivě ji aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	• pohybové hry (závody družstev i jednotlivců, turistika a pobyt v přírodě) • sportovní hry (dvě hry podle výběru školy a zájmu žáků) • vybíjená, košíková, doplňkové sportovní hry (základy, průpravná cvičení, hra podle zjednodušených pravidel) • lyžování (v případě zájmu jednou za dva roky týdenní lyžařský výcvik na horách) • bruslení (základní a průpravná cvičení podle zájmu žáků) • přehazovaná, košíková, odbíjená (prohloubení dovedností, pravidla, doplňkové sportovní hry) • atletika, atletická abeceda, rychlé běhy, vytrvalostní běhy • hody (granátem, míčkem) • skok do dálky, do výšky • rychlé starty (vysoký a nízký) • gymnastika (kotoul vpřed, vzad) • stoj na rukou se záchranou, přemet stranou se záchranou • koza – přeskok • akrobacie - sestavy číslo 1, 2 • kruhy, hrazda, moderní gymnastika, cvičení s hudbou • šplh na tyči (podle možností na laně) • úpoly (význam úpolových sportů pro sebeobranu, přetahy, přetlaky, sebeobrana)	8. - 9.		lyžování - 8. ročník 8. ročník dívky 60 m 9. ročník chlapci 100m 9. ročník chlapci 3000m
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	• sebehodnocení dané pohybové činnosti, dodržování pravidel dané hry, označení nedostatků a jejich příčin	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - komunikace	
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	• komunikace v TV (názvosloví osvojovaných her a činností)	8. - 9.		
naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu	• historie olympijských her, MOV, ČOV, olympiáda dětí a mládeže	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	týmová hra dle platných nebo dohodnutých pravidel	8. - 9.		
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace ve hře	8. - 9.		
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony eviduje a vyhodnotí	statistická zjištění, měření výšky, délky, rychlosti stopkami a pásmem	8. - 9.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni třídy, spolurozhoduje	aktivní samostatná organizace prostoru a pohybových činností	8. - 9.		
zpracuje naměřené hodnoty a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	práce s tabulkou, doplňování příslušných hodnot, jejich zjišťování a čtení	8. - 9.		

5.8.2 Výchova ke zdraví

Název vyučovacího předmětu: Výchova ke zdraví

Charakteristika předmětu:

Předmět Výchova ke zdraví je zařazen na 2.stupni ZŠ v rámci vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vysvětluje přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví. Usiluje o aktivní podporu zdraví. Klade důraz na prevenci, zdravý životní styl a dává do souvislostí rizika spojená se zneužíváním návykových látek. Zdůrazňuje význam odpovědného chování při mimořádných událostech a vysvětlí význam poskytnutí adekvátní první pomoci v případě potřeby.

Obsahové vymezení:

Výchova ke zdraví sleduje aspekt zdravotně preventivní. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví a být za ně odpovědný. Vypěstovává nezbytné dovednosti, návyky a potřebné životní postoje. Učivo je zaměřeno na osvojení komunikačních technik, vhodné argumentace, chování a rozhodování i v konfliktních a krizových situacích. Výuka směřuje k uvědomování si základních problémů a potřeb v oblasti zdraví, zdravého životního stylu, rodinného a partnerského života, rodičovství, osobního bezpečí. Učí adekvátně reagovat, přijímat odpovědnost, orientovat se v mezilidských vztazích. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní, zdravotně- preventivní návyky, rozvíjení dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a vlastnímu ohrožení. Prohlubují se poznatky o rodině, škole, vrstevnících, člověku i vztazích mezi lidmi.

Časové vymezení:

Dle učebního plánu s možností využití skupinových prací (spolupráce v ročnicích apod.).

Organizační vymezení:

Výuka probíhá obvykle v pracovních přírodopisu nebo v kmenových třídách.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- vedeme žáky orientovat se ve vztazích v rodině, škole, ke kamarádům, k dospělým
- vedeme žáky k vyhledávání klíčových slov, formulování hlavních myšlenek

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k prezentaci prací a obhajobě své tvorby
- učíme žáky komunikovat verbálně i neverbálně, pozorovat, vyjadřovat se vlastními slovy i mimojazykově

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k formulování, uvádění příkladů a motivování k řešení problémových úloh z praktického života
- předkládáme žákům dostatečné množství požitků a poskytujeme dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě
- učíme žáky diskutovat o problému, chápat ho a efektivně řešit

- vedeme žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, aby svůj názor byli schopni obhájit

Kompetence sociální a personální

- předkládáme dostatečné množství příkladů pro vytváření potřeby pohybovat se v estetickém prostředí
- vedeme žáky k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince, budujeme v dětech sebedůvěru, respektování druhých
- vytváříme příjemnou atmosféru, posilujeme pozitivní představy
- vedeme ke spolupráci v kolektivu
- vštěpujeme zásady slušného chování
- organizujeme skupinovou tvorbu a vedeme žáky k toleranci k různým kulturám předvádíme dětem na příkladech z dramatické, výtvarné, hudební a tělesné výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování
- učíme žáky respektovat názory každého a výsledky práce druhých

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vyhledávání informací
- vysvětlujeme žákům potřebu respektovat, chránit naše tradice
- podněcujeme žáky k vlastnímu vytváření vlastních názorů a myšlenek
- učíme žáky ctít pravidla

Kompetence pracovní

- učíme dodržovat vymezená pravidla a zacházení s nimi
- učíme žáky chápat nutnost ochrany kulturních a společenských hodnot
- rozvíjíme u žáků manuální zručnost
- vedeme žáky k dodržování pravidel ve sportu i mimo něj, ctíme pravidla fair play
- vysvětlujeme potřebu pohybových činností pro zdraví člověka, který se nevěnuje výkonnostnímu nebo vrcholovému sportu
- vedeme děti ke správným a bezpečným pracovním postupům s různými pomůckami a materiály

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky; přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství	6. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí	
vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek	6.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - poznávání lidí, mezilidské vztahy Multikulturní výchova - lidské vztahy	
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví	6. - 9.		
posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	podpora zdraví v komunitě – programy podpory zdraví	6. - 9.		
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví podpora zdraví v komunitě – programy podpory zdraví	6. - 9.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví	6.		

uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)	6. - 9.		
projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny	7. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí	
samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti	7.- 8.	Osobnostní a sociální výchova- osobnostní rozvoj - psychohygienu	
Respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli, chápe význam zdrženlivost v dospívání a odpovědného sexuálního chování	sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity	6.- 9.		
uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem; návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu)	6. - 9.		
vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt	9.	Mediální výchova - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
projevuje odpovědné chování v rizikových silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	ochrana člověka za mimořádných událostí - živelní pohromy, terorismus	6. - 9.	Multikulturní výchova - lidské vztahy	
Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	varovný signál, způsoby varování prevence mimořádných situací	6. - 9.		

5.9 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Tato vzdělávací oblast postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších událostech. Cíleně se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce se realizuje ve vzdělávacím oboru:

- **Člověk a svět práce**

Vzdělávací obor **Člověk a svět práce** je realizován ve vyučovacím předmětu:

- **Pracovní činnosti**

5.9.1 Pracovní činnosti

Název vyučovacího předmětu: Pracovní činnosti

Charakteristika předmětu:

Vyučovacímu předmětu Pracovní činnosti se vyučuje ve všech ročnících 1. a 2. stupně. Předmět vede žáky k získání různých dovedností souvisejících se světem práce. Cíle předmětu jsou naplňovány také formou projektů.

Obsahové vymezení:

Hlavní náplní předmětu je manuální činnost. Žáci pracují s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Nedílnou součástí jsou také prvky Etické výchovy.

Prostřednictvím vlastní činnosti i exkurzí poznávají žáci různá povolání a pracovní profese.

Na **1. stupni** je obsahem předmětu především jednoduchá manuální činnost, předmět je úzce propojen s výukou ostatních předmětů, především prvouky, přírodovědy a vlastivědy. Vzdělávací obsah předmětu na prvním stupni je členěn do 4 tematických okruhů:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Výuka všech tematických okruhů probíhá ve všech ročnících.

Na **2. stupni** směřuje výuka k získání dovedností potřebných v praktickém životě a k odpovědnému výběru povolání. Vzdělávací obsah předmětu na 2. stupni je členěn do 3 tematických okruhů:

- Pěstitelské práce a chovatelství
- Provoz a údržba domácnosti
- Svět práce

Tematický okruh **Pěstitelské práce, chovatelství** navazuje svým vzdělávacím obsahem na učivo 1.stupně. Výuka probíhá v 6. - 8.ročníku. Teoretické pracovní dovednosti a návyky (realizujeme v pracovní přírodopisu) doplňujeme praktickými úkoly na školním pozemku a v okolí školy. Žáci se učí pečovat o nenáročné rostliny, volí vhodné postupy při jejich pěstování. Používají vhodné pracovní pomůcky. Získají základní znalosti chovu drobných zvířat a zásady bezpečného kontaktu se zvířaty. Jsou vedeni k dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Tematický okruh **Provoz a údržba domácnosti** je určen všem žákům 9. ročníku (chlapcům i dívkám bez rozdílu) . Výuka probíhá v pracovní přírodopisu. Žáci se seznámí s jednoduchými operacemi platebního styku a se základy domácího účetnictví. Ovládají jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a umí se orientovat v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů. Provádí drobnou domácí údržbu.

Tematický okruh **Svět práce** směřuje k úspěšnému přechodu ze základní školy na školu střední a do zaměstnání. Vede žáky k orientaci v různých oborech lidské činnosti a k osvojení potřebných poznatků a dovedností pro uplatnění při volbě povolání a při společenském uplatnění. Rozvíjí dovednosti žáků plánovat si významné životní kroky, stanovovat si alternativní životní cíle, nacházet efektivní způsoby dosahování zvolených cílů a konstruktivně se vyrovnávat s osobním neúspěchem.

Časové vymezení:

Hodinová dotace je uvedena v učebním plánu.

Organizační vymezení:

Výuka probíhá v kmenové třídě, v učebně výtvarné výchovy, na školním pozemku nebo v okolí školy. Součástí výuky jsou také exkurze do výrobních firem a na výstavy. Zařazeny jsou i projekty, v rámci kterých je výuka propojena s dalšími vyučovacími předměty.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- učíme děti vyhledávat a třídit informace, uplatnit je v procesu učení, v praktických činnostech, v životě
- vedeme žáky k osvojení obecně užívaných termínů, symbolů a znaků
- vedeme žáky k samostatnému pozorování a porovnávání výsledků práce
- učíme žáky výsledky své práce adekvátně hodnotit
- vedeme žáky k radosti z poznání, ke snaze zlepšovat se
- učíme žáky pracovat s návody a pracovními postupy
- vedeme žáky k plánování činností

Kompetence k řešení problémů

- učíme děti promýšlet a plánovat způsoby řešení problémů na základě vlastního úsudku a zkušeností
- vedeme děti k využívání získaných vědomostí a dovedností při objevování různých variant řešení
- podporujeme vytrvalé hledání konečného řešení problému a schopnost pokračovat v práci i přes částečné nezdary
- umožňujeme žákům samostatné řešení problémů a volbu způsobů řešení
- učíme žáky ověřovat správnost řešení prakticky
- vedeme žáky k obhajování svých rozhodnutí, uvědomování se zodpovědnosti za svá rozhodnutí a k adekvátnímu hodnocení svých činů
- seznamujeme žáky s možnostmi volby studia a profesní orientace

Kompetence komunikativní

- vedeme ke vzájemné komunikaci při skupinové práci i mimo ni, učíme je obhajovat svůj názor
- vedeme žáky ke vhodné komunikaci s učiteli
- vedeme žáky k využívání různých informačních a komunikačních prostředků
- podporujeme tvořivý přístup při využívání informací
- učíme žáky užívat správnou terminologii a pracovat s odbornou literaturou, seznamujeme je s přesným významem pojmů ve vztahu k práci a k pracovním postupům
- necháváme dostatek prostoru pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k práci ve dvojicích nebo skupinách, přiřazujeme žákům různé role v pracovní skupině
- při skupinové práci vedeme ke vzájemné kooperaci a dodržování daných pravidel, umožňujeme žákům vytváření vlastních pravidel a jejich dodržování
- utváříme příjemnou atmosféru na základě ohleduplnosti, úcty k druhým lidem
- vedeme ke spolupráci a vzájemnému respektování se

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování druhých, jejich přesvědčení a odlišností
- k empatii, k odmítání násilí, k povinnosti postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- učíme žáky umět poskytnout účinnou pomoc podle svých možností
- učíme žáky respektovat při svém chování ekologické souvislosti a požadavky
- vedeme žáky k ochraně zdraví svého i ostatních
- učíme žáky respektovat, chránit a oceňovat naše tradice, kulturní a historické dědictví, seznamujeme žáky s tradičními výtvarnými a řemeslnými postupy
- rozvíjíme pozitivní vztah k práci, odpovědnost za kvalitu práce a jejích výsledků

Kompetence pracovní

- učíme žáky využívat znalosti a zkušenosti k vlastnímu rozvoji, přípravě na budoucnost
- poukazujeme na různá zdravotní rizika při seznamování s vlastnostmi některých materiálů
- učíme žáky užívat správné pracovní postupy, vedeme je ke správným postupům užití materiálu a pracovních nástrojů

- učíme žáky pracovat podle návodu daného nebo hledat postup vlastní, výhodnější
- vedeme žáky k hodnocení výsledků své práce a dbání na kvalitu
- umožňujeme žákům realizovat své nápady
- umožňujeme práci v týmu

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	I. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	• jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce • práce s papírem a kartonem, modelovací hmotou, textílem i s netradičními materiály	1.-3.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
	• rozlišování přírodních a technických materiálů	3.		
	• základní nástroje a pomůcky (účel, způsob použití) • základy bezpečnosti a hygieny práce	1.-3.		
pracuje podle slovního návodu a předlohy.	• seznámení s předlohou, práce podle předlohy	1.-3.		
	• práce podle jednoduchého návodu, organizace vlastní práce	2.-3.		
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	• sestavování jednoduchých modelů podle předlohy i podle vlastních představ • práce s plošnými a prostorovými stavebnicemi	1.-3.		
provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování.	• ověřování základních podmínek pro růst rostlin • pozorování přírody - práce s kalendářem a tabulkou	3.		
pečuje o nenáročné rostliny	• ošetřování pokojových rostlin • pěstování a pozorování některých plodin (hrách, obilí apod.)	2.-3.		
připraví tabuli pro jednoduché stolování.	• výběr a nákup potravin • příprava jednoduchého pohoštění ze studené kuchyně • jednoduché prostírání	3.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
chová se vhodně při stolování	• obsluha a chování u stolu • základní pravidla stolování	1.-3.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	II. - 1. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	práce s daným materiálem vlastnosti materiálu hospodárné zacházení s materiálem	4.-5.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	lidové zvyky a tradice, lidová řemesla tradiční techniky	4.-5.	Multikulturní výchova - kulturní difference	
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	volba materiálu, pomůcek a vhodného postupu	4.-5.		
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	příprava pracovního místa udržování pořádku při práci, zásady bezpečnosti a hygieny druhy nástrojů, pomůcek a náčiní ke zpracování různých materiálů	4.-5.		
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	práce se stavebnicemi dle plánu i fantazie	4.-5.	Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj - kreativita	
	konstrukční stavebnice jednoduché stroje	5.		
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	využití návodu při postupech práce návod slovní, předloha, náčrt, piktogramy	4.-5.		
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	zásady hygieny zásady bezpečnosti práce poskytnutí základní první pomoci	4.-5.		
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	práce s rostlinami, pokusy, pozorování půda a její zpracování ověřování podmínek života růstu rostlin pozorování - zahrada, sad, pole	4.-5.		
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	péče o rostliny ošetřování pokojových květin rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie pěstování rostlin ze semen	4.-5.		

volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	• využití nářadí při práci s rostlinami • pěstitelský materiál, nářadí a pomůcky	4.-5.		
orientuje se v základním vybavení kuchyně	• vybavení kuchyně, el. spotřebiče, kuchyňské náčiní • bezpečná obsluha kuchyňských spotřebičů	4.-5.		
připraví samostatně jednoduchý pokrm	• výběr a nákup potravin a jejich skladování • orientace v jednoduchém receptu • příprava jednoduchých pokrmů	4.-5.		
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	• základy společenského chování a pravidla stolování • úprava stolu, úprava květin	4.-5.	Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	• pracovní hygiena v prostorách kuchyně, bezpečnost práce • základní první pomoc při úrazu • čistota a užívání čisticích prostředků	4.-5.		

Oblast:	Předmět:	Období:		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	III. - 2. stupeň		
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Průřezová témata	Poznámky
Žák:				
volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny	6. - 7.	Environmentální výchova - základní podmínky života	
pěstuje a využívá květiny a ovocné a léčivé rostliny pro výzdobu	okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky	6. - 7.	Environmentální výchova - vztah člověka k prostředí	
používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	práce na školním pozemku - používání nářadí, údržba	6. - 7.		
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty	6. - 7.		
dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	dodržován bezpečnosti práce, zásady první pomoci	6. - 7.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce	7. - 9.		

posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	• volba profesní orientace – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb	8. - 9.		
využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	• možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby	8. - 9.		
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	• zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů,	8. - 9.	Osobnostní a sociální výchova - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	• podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání		Osobnostní a sociální výchova - sociální rozvoj - komunikace	
ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů	• elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce	8. - 9.		
správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu	• elektrotechnika v domácnosti - ovládání a užití, ochrana, údržba	8. - 9.		
dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	• elektrotechnika v domácnosti –ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem	8. - 9.		

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1 Hodnocení žáků

Hodnocení žáků je důležitou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Učitel hodnotí žáky průběžně ve vyučování během celého školního roku. Hlavním cílem je poskytnout žákovi zpětnou vazbu. Zpětná vazba je důležitá, nepostradatelná, žák získá informace o tom, co zvládá, jak dokáže použít dané očekávané výstupy, zda se zlepšil a v čem ještě má potíže. Součástí hodnocení by měl být návod, jak postupovat, aby odstranil případné nedostatky. Hodnocení by se mělo soustředit na individuální pokrok každého žáka, ne na srovnávání s ostatními. Snažíme se o pozitivní hodnocení. Hodnotíme rovněž chování a vystupování žáka. Hodnocení však nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry. Vedle hodnocení prostřednictvím známek budeme posilovat vlastní sebehodnocení žáků, snaha o vnitřní hodnocení. Je důležité žáky předem seznámit s cíli vyučování a očekávanými výstupy v daném ročníku.

6.1.1 Zásady hodnocení prospěchu a chování:

1. Být otevřený k dětem i rodičům, stanovit a vysvětlit jasná kritéria pro hodnocení.
2. Umožnit žákům účast na hodnotícím procesu.
3. Hodnotit individuální pokrok bez srovnávání s ostatními.

6.1.2 Základní pravidla pro použití klasifikace:

1. Zámka z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování.
2. Klasifikujeme jen probrané a procvičené učivo. Žáci mají možnost a dostatek času k naučení, procvičení a zažití učební látky.
3. Učitel vyváženě hodnotí a promítá do klasifikace a hodnocení: dovednosti, vědomosti, postup, práci s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka.
4. Při klasifikaci používá učitel pěti klasifikačních stupňů.
5. Všechny písemné práce jsou včas oznámeny, aby žáci měli dostatek času se na ně připravit.
6. Významným prvkem procesu učení je práce s chybou. Žáci mají právo dělat chyby – uvědomění si chyby je příležitost naučit se to lépe.

6.1.3 Základní pravidla pro použití slovního hodnocení:

1. Hodnocení je prvotně zaměřeno na poskytování zpětné vazby o průběhu a výsledku činností žáka. Žák dostává informace také o tom, jakým způsobem může dosáhnout lepších výsledků v problémových oblastech.
2. Učitel hodnotí osobní pokrok žáka, porovnává jeho aktuální výkon s předchozími výsledky práce.
3. Hodnocení je vždy adresné a osobně se obrací k tomu, komu je určeno – k žákovi.

6.1.4 Kritéria pro hodnocení

1. zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možnosti dítěte
2. schopnost řešit problémové situace
3. úroveň komunikačních dovedností
4. schopnost vykonávat činnosti smysluplně
5. řešit předpokládané problémy tvůrčím způsobem
6. změny v chování, postojích a dovednostech
7. míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pociťuje

6.1.5 Formy ověřování vědomostí a dovedností žáků

1. písemné práce, slohové práce, testy, sondy, diktáty, cvičení...
2. ústní zkoušení a mluvený projev
3. zpracování referátů a prací k danému tématu
4. úprava sešitů, samostatné aktivity a domácí úkoly
5. modelové a problémové úkoly, kvízy, křížovky, rébusy...
6. výroba pomůcek, modelů, laboratorní práce...
7. projektové a skupinové práce
8. projektové dny celoškolní a projektové dny ročníkové, zařazované na konci školního roku

Portfolio, týdenní plány

Žáci budou v jednotlivých předmětech klasifikováni známkou. Průběžně budou rodiče i žáci informováni formou slovního hodnocení o zvládnutí učiva, o úrovni osvojení očekávaných výstupů. Učitel může ocenit pokrok, píli a úsilí žáka, také na co se má žák zaměřit a pomoci tak ke zlepšení. Součástí hodnocení bude i sebehodnocení žáka.

Učitelé se při klasifikaci řídí klasifikačním řádem (příloha č. 1).

Hodnocení nevyužíváme pouze pro získávání známek, ale slouží nám zejména pro zjišťování individuálního pokroku, jehož se žákům daří při vyučování dosahovat, ale také pro zpětnou vazbu, kterou využíváme pro plánování a případné úpravy očekávaných výstupů i obsahů vzdělávacích oborů. Pravidla hodnocení žáků budeme permanentně prověřovat, vyhodnocovat a doplňovat.

Naším cílem je žáky neustále motivovat k celoživotnímu vzdělávání.

6.1.6 Sebehodnocení žáků

1. Učitel vytváří dovednost žáka hodnotit sám sebe – podporuje sebehodnocení a vzájemné hodnocení jako přirozenou součást procesu hodnocení.
2. Učitel vede žáka k dovednosti hodnotit sám sebe ve smyslu jeho zdravého sociálního a psychického rozvoje.
3. Učitel navyká žáka na situace, kdy bude hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem předcházet sebehodnocení, kde musí jasně argumentovat – co ještě musí případně zvládnout, kde má rezervy.

6.2 Vysvědčení

Rovněž na vysvědčení budou žáci hodnoceni známkou. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období, neboť každá známka má různou váhu.

6.3 Autoevaluace školy

Zaměření	Podmínky ke vzdělávání	Průběh vzdělávání	Spolupráce s rodiči a veřejností	Výsledky vzdělávání žáků	Personální oblast	Školní klima	Úroveň výsledků práce školy
CÍLE	Postupně zlepšit vybavenost tříd a odborných učeben Zabezpečení bezpečného prostředí Udržet stávající aprobovanost výuky	Zjistit, do jaké míry jsou metody výuky voleny účinně Učinit opatření ke zlepšení stavu Vycházet z „Mapy školy“ aj. dotazníkových šetření	Spokojenost rodičů se školou Zvýšit účast rodičů na akcích školy	Dosažení kvalitních výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků Udržet vysoké procento úspěšně přijatých žáků v 1. kole přijímacího řízení	Odborný růst pedagogického sboru - DVPP	Spokojenost žáků a učitelů ve škole Řešení problémů ze strany žáků a vytvářet efektivní bezpečné prostředí	Kvalitní úroveň písemných prací Dobré výsledky v soutěžích Vzorné vedení dokumentace Kvalitní příprava na výuku
KRITÉRIA	Vytvářet pravidla jednání Rozvíjení metod forem práce Objektivní vyhodnocování individuálního pokroku každého žáka Zlepšování vybavování školy	Učitelé, rodiče a žáci jsou s kvalitou výuky spokojeni Humanistická pedagogika	Rodiče znají aktuální události ve škole Prezentace školy	Výsledky srovnávacích testů Postupné zlepšování jednotlivých žáků Uplatnění žáků	Vyhledávání nabídek, účast a využití DVPP na výuce Vztahy ve škole	Spokojený žák, spokojení rodiče a učitelé Každý učitel a žák má právo ve škole zažít úspěch Provádění pečlivé pedagogické diagnostiky	Průběžné studijní výsledky každého žáka jsou důsledně sledovány, v případě jakýchkoliv úchylek jsou hledány příčiny
NÁSTROJE	Pozorování Rozhovor	Hospitace Rozhovory Pozorování	Rozhovor Dotazník Zápis do 1. ročníku Webové stránky	Stanovení kritérií hodnocení Analýza žakovských prací Testy	Plán DVPP Pozorování Hospitace Diskuse Pomoc začínajícím učitelům v oblasti didaktiky	Pozorování žáků, okamžité řešení konfliktů Školská rada	Portfolia
ČETNOST	Průběžně	Dle plánu hospitační činnosti Průběžně	3x ročně rozhovor na třídních schůzkách Webové stránky permanentně obnovovat 1 x ročně pozvat rodiče	Průběžně během celého školního roku sledovat proces a ihned vyhodnocovat a případně zapracovávat do procesu	Průběžně	1 x ročně dotazník Průběžně ostatní	Průběžně

7. Seznam zkratek

DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EU	Evropská unie
IČ	Identifikační číslo organizace
IPS	Informační poradenské středisko
IVP	Individuální vzdělávací plán
IZO	Identifikační znak organizace
LMD	Lehká mozková dysfunkce
MŠ	Mateřská škola
PC	Osobní počítač
PPP	Pedagogicko psychologická poradna
RVP	Rámcově vzdělávací program
ŘŠ	Ředitelka školy
SP	Speciální pedagog
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SVPU	Specifické vývojové poruchy učení
ŠD	Školní družina
ŠMP	Školní metodik prevence
ŠVP	Školní vzdělávací program
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
VP	Výchovný poradce
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ŽP	Životní prostředí

Zkratky vyučovacích předmětů:

AJ	Anglický jazyk
D	Dějepis
F	Fyzika
HV	Hudební výchova
CH	Chemie
INF	Informatika
JČ, ČJ	Český jazyk
M	Matematika
NJ	Německý jazyk
OV	Občanská výchova
PČ	Pracovní činnosti
PNK	Psaní na klávesnici
PRV	Prvouka
PŘ	Přírodopis
PŘV	Přírodověda
TV	Tělesná výchova
VKZ	Výchova ke zdraví
VL	Vlastivěda
VV	Výtvarná výchova
Z	Zeměpis

9. Změny a doplnění ŠVP

Přílohy ŠVP:

Příloha č. 1 - Klasifikační řád

Příloha č. 2 - Vzdělávací program školní družiny při ZŠ Štěpánov nad Svratkou

**Příloha č. 3 - Příloha upravující vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími
potřebami**

Příloha č. 4 –Školní program EVVO (environmentální výchovy)

Příloha č. 5 - Standardy pro základní vzdělávání (ČJ,AJ, M)